

รูปเทพเจ้าในศิลปะร่วมสมัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

รูปเทพเจ้าในศิลปะร่วมสมัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ICONOGRAPHY IN CONTEMPORARY ART

By
Mr. Komkrit Tephian

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Fine Arts Program in Visual Arts

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2015

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “รูปเทพเจ้าใน
ศิลปะร่วมสมัย” เสนอโดย นายคมกฤษ เทพเทียน เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์จักรพันธ์ วัฒสินีกุล

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดิเรก โลหะกุล)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์กมล เผ่าสวัสดิ์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ถนอมจิตร ชุ่มวงศ์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ณภัทร ธรรมนิยา)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์จักรพันธ์ วัฒสินีกุล)

...../...../.....

55002202: สาขาวิชาทัศนศิลป์

คำสำคัญ: รูปเทพเจ้าในประวัติศาสตร์ / ที่มาของรูปเทพเจ้า / ปัจจัยและเงื่อนไขในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเทพเจ้า

คณกฤษ เทพเทียน: รูปเทพเจ้าในศิลปะร่วมสมัย. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: อ.จักรพันธ์ วิชาสินีกุล. 139 หน้า.

รูปเทพเจ้านั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันในแต่ละยุคสมัย รูปแบบที่หลากหลายของเทพเจ้าเผยให้เห็นวิวัฒนาการของรูปเคารพรวมถึงการผสมผสานกันในรูปแบบและแนวคิดที่เกิดจากความเชื่อ เราจะพบได้ว่ารูปแบบของเทพเจ้าบางลักษณะจะเกิดจากการผสมผสานกันระหว่างมนุษย์เพศชายและเพศหญิง หรือพยายามขบขันให้เกิดสภาวะที่ไม่สามารถระบุเพศได้ นอกจากนี้ลักษณะที่โดดเด่นและน่าสนใจของรูปเทพเจ้าในประวัติศาสตร์คือ รูปแบบที่เกิดขึ้นโดยการประกอบสร้างจากรูปร่างของมนุษย์และสัตว์ รูปแบบดังกล่าวก้าวข้ามขอบเขตของความเป็นจริงเชิงวิทยาศาสตร์ในยุคปัจจุบัน ซึ่งรูปแบบของเทพเจ้าเหล่านี้ล้วนมีเหตุผลและเงื่อนไข เชื่อมโยงกับความเชื่อและแนวคิดที่เกิดขึ้นจากสภาวะสังคมในยุคนั้น ๆ

จากการศึกษาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดรูปแบบที่แตกต่างกันของเทพเจ้าในประวัติศาสตร์ ผู้ทำวิทยานิพนธ์พบว่า ความเชื่อ ความศรัทธาและศาสนาเป็นเงื่อนไขและปัจจัยที่สำคัญในการสร้างสรรค์รูปเทพเจ้า ทั้งนี้รูปเทพเจ้าอาจเกิดขึ้นจากการเป็นภาพแทนของพลังทางธรรมชาติ หรือเกิดขึ้นจากความศรัทธาต่อศาสดาหรือผู้นำในศาสนาต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้ทำวิทยานิพนธ์ตั้งข้อสังเกตต่อเนื้อหาด้านวิธีการและวัสดุ โดยถ้าหากเงื่อนไขทางวัสดุและวิธีการในอดีต ถูกเปลี่ยนมาใช้กระบวนการและวัสดุที่อยู่ในยุคสมัยปัจจุบัน รูปแบบของเทพเจ้าอาจจะถูกเปลี่ยนแปลงไปในเชิงความหมาย หรือหน้าที่ความสำคัญก็เป็นได้

ดังนั้นผู้ทำวิทยานิพนธ์จึงใช้กระบวนการหีบยืมแนวคิดและรูปแบบของเทพเจ้าในประวัติศาสตร์มาสร้างสรรค์และตีความใหม่(Appropriation) ซึ่งกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมในวิทยานิพนธ์ชุดนี้ จะแสดงให้เห็นสภาวะร่วมสมัยที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานรูปแบบและวัสดุที่บ่งบอกได้ถึงยุคสมัยปัจจุบัน โดยเผยให้เห็นถึงคุณค่า ความงาม และองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษารูปเคารพในประวัติศาสตร์

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....

55002202: MAJOR: VISUAL ARTS

KEY WORD:DEITY FIGURE IN HISTORY/THE ORIGIN OF THE DEITY FIGURE /
FACTORS AND CONDITIONS / TO CHANGE THE FORMAT OF THE GODS.

KOMKRIT TEPHIAN: ICONOGRAPHY IN CONTEMPORARY ART. THESIS

ADVISOR: JAKAPAN VILASINEEKUL. 139 pp.

Deity images it looks different in each period. Variation of deity reveals the evolution of the images, including a mix of styles and concepts of faith. We found that some characteristics are caused by a combination of the human male and female or trying to make conditions that cannot be identified.

In addition, a distinctive and attractive image of the deity in history is the pattern formed by the assembly created by the shape of humans and animals.

Such the format is beyond the scope of scientific fact in the current period. The form of these gods has the reasons and conditions associated with the beliefs and ideas that arose from the social conditions in that particular time.

The study and the factors that cause different forms of deity in history, we found that belief, faith, and religion are the important factors and conditions in the creation of a gods. The image of the deity may occur to be symbolic power or caused by a prophet or faith leaders in various religions.

Apart from this, the author noted the thesis content and materials: If the condition of materials and methods in the past has been changed to use the processes and materials in this period the form of deity might be changed in symbolic or significance.

So the author used the process of borrowing the concept of deity in the history of create and new interpret.

The process of the creation of sculpture in this thesis will show the contemporary conditions that arise from a combination of patterns and materials that define the current era by revealing the beauty and value of knowledge gained from the study of historical images.

Program of Visual Arts

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature.....

Academic Year 2015

Thesis Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ชุด รูปเทพเจ้าในศิลปะร่วมสมัย ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์ได้รับการสนับสนุนจากบุคคลต่าง ๆ โดยเฉพาะครอบครัวคือบิดามารดาผู้ให้กำเนิด และยังมีความเข้าใจให้การสนับสนุนต่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะมาโดยตลอดหลายปี นอกจากนี้ผู้ทำวิทยานิพนธ์ยังน้อมระลึกถึงพระคุณของครูอาจารย์ทุก ๆ ท่านนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ โดยเฉพาะท่านศาสตราจารย์เข้มรัตน์ กองสุข ที่แนะนำแนวทางให้ผู้ทำวิทยานิพนธ์สามารถเข้าใจองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ศิลปะทั้งในเชิงความคิดและการปฏิบัติงานเชิงรูปแบบ ท่านอาจารย์จักรพันธ์ วิชาสินีกุล นับว่าเป็นอาจารย์คนสำคัญที่ผลักดันให้ผู้ทำวิทยานิพนธ์ค้นพบตัวตนและก้าวข้ามมาสู่การสร้างสรรค์ผลงานในแนวความคิดและรูปแบบที่ร่วมสมัย ผู้ทำวิทยานิพนธ์ขอขอบพระคุณคณะกรรมการประติมากรรมและ ภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อันเป็นสถาบันที่บ่มเพาะศิลปินที่มีคุณภาพ

ผู้ทำวิทยานิพนธ์ขอขอบคุณที่ น้อง ภาควิชาศิลปกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังที่อนุญาตให้ใช้พื้นที่ในมหาวิทยาลัยในการสร้างสรรค์ผลงาน และน้อง ๆ ที่เป็นกำลังสำคัญในการผลิตผลงาน สุดท้ายนี้ผู้ทำวิทยานิพนธ์ขอขอบพระคุณแหล่งข้อมูลอ้างอิงต่าง ๆ ที่ได้หยิบยกมาในวิทยานิพนธ์และ ขอขอบคุณสิ่งต่าง ๆ ที่บ่มเพาะให้ผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะมาจนถึงทุกวันนี้

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
	กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
	สารบัญภาพ	ฌ
	บทที่	
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์	2
	ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์	2
	สมมุติฐานของการสร้างสรรค์.....	2
	สมมุติฐานเชิงความคิด.....	2
	สมมุติฐานเชิงรูปแบบ	5
	ขอบเขตของการศึกษาและการสร้างสรรค์.....	5
	การเสนอผลงาน	5
	แหล่งข้อมูล.....	5
	อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า.....	6
2	ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	7
	ที่มาและความสำคัญของรูปเทพเจ้า	7
	รูปเทพเจ้าที่เกิดขึ้นจากความเชื่อในปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ	7
	รูปเทพเจ้าที่เกิดขึ้นจากความเชื่อในเรื่องราวทางศาสนา	10
	รูปเทพเจ้าที่เกิดจากความเชื่อเรื่องสมมุติเทพ.....	16
	รูปแบบและแนวคิดของรูปเทพเจ้า.....	20
	การใช้สัญลักษณ์แทนรูปเทพเจ้า.....	20
	รูปเทพเจ้าที่เป็นตัวแทนของบุคคล	25
	รูปเทพเจ้าที่พัฒนารูปแบบเพื่อรองรับความคิดเชิงอุดมคติ	29
	พัฒนาการด้านวัสดุและกระบวนการสร้างสรรค์ของรูปเทพเจ้า	34
	ผลงานสร้างสรรค์ของศิลปินจำนวน 3 คน	50
	Zhang Huan.....	50
	Masao Kinoshita.....	53
	Devid Mach.....	57

บทที่		หน้า
3	กระบวนการและองค์ประกอบในการสร้างสรรค์.....	60
	ผลงานชิ้นที่ 1.....	61
	การประมวลผลทางความคิด ผลงานชิ้นที่ 1.....	61
	การประมวลผลเชิงรูปแบบ.....	62
	ภาพร่าง 2 มิติ ผลงานชิ้นที่ 1.....	63
	ขั้นตอนการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ ผลงานชิ้นที่ 1.....	65
	ภาพผลงานชิ้นที่ 1.....	87
	ผลงานชิ้นที่ 2.....	89
	การประมวลผลทางความคิด ผลงานชิ้นที่ 2.....	89
	การประมวลผลเชิงรูปแบบ.....	92
	ภาพร่าง 2 มิติ ผลงานชิ้นที่ 2.....	92
	ภาพร่าง 3 มิติ ผลงานชิ้นที่ 2.....	93
	ขั้นตอนการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ ผลงานชิ้นที่ 2.....	94
	ภาพผลงานชิ้นที่ 2.....	103
	ผลงานชิ้นที่ 3.....	105
	การประมวลผลทางความคิด ผลงานชิ้นที่ 3.....	105
	การประมวลผลเชิงรูปแบบ.....	107
	ขั้นตอนการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ ผลงานชิ้นที่ 3.....	108
	ภาพผลงานชิ้น 3.....	117
4	วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	120
	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 1.....	121
	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 2.....	124
	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 3.....	127
5	สรุป.....	130
	ข้อเสนอแนะ.....	130
	รายการอ้างอิง.....	132
	ประวัติผู้วิจัย.....	137

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แม่โพสพเทพนารีแห่งข้าว.....	3
2	สฟิงซ์ ศิลปะอียิปต์.....	4
3	รูปเทพเจ้าชนเผ่ามายา (Mayan) ทวีปอเมริกาใต้ ประเทศเม็กซิโก	8
4	รูปเทพเจ้าดวงอาทิตย์ ชนเผ่าอินคา (Inca) ทวีปอเมริกาใต้ ประเทศเปรู.....	8
5	รูปเทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับปศุสัตว์ ชนเผ่าอารยัน (Aryans) ทวีปเอเชีย ประเทศอินเดีย	9
6	พระพรหมรัฐทมิฬนาฑู ประเทศอินเดีย.....	11
7	พระพิฆเนศ	12
8	พระพุทธรูปเจ้าสมณโคตมพระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะสุโขทัย พุทธศตวรรษที่ 20	14
9	พระเยซูคริสต์ Michelangelo.....	15
10	รูปสลักหิน กษัตริย์ฟาโรห์รามเซสที่สอง (อังกฤษ: Ramesses II) ศิลปะอียิปต์.....	17
11	หน้ากากทองของกษัตริย์ ฟาโรห์ ตูตันคาเมน (Tutankhamun) พิพิธภัณฑ์อียิปต์ ประเทศแอฟริกา	18
12	ประติมากรรมรูปเหมือนจริงของพระเจ้าซัรวรมันที่ 7	19
13	รูปปั้นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6.....	20
14	เครื่องหมายทางศาสนาอิสลาม.....	21
15	สัญลักษณ์ศาสนาคริสต์.....	21
16	สัญลักษณ์ศาสนาพราหมณ์	22
17	ภาพสลักนูนต่ำแสดงสัญลักษณ์ต้นโพธิ์ ศิลปะแบบสัจจี (Sanchi) ประเทศอินเดีย..	23
18	ภาพสลักนูนต่ำแสดงสัญลักษณ์ดอกบัว ศิลปะแบบสัจจี (Sanchi) ประเทศอินเดีย ..	24
19	The Gaddi Torso, part of Hellenistic sculpture of the 2nd century B.C. Italy, Florence, Uffizzi Gallery.....	25
20	Doryphoros – Epitome of Ancient Greek Character	26
21	พระพุทธรูปศิลปะคันธารราชู ภาพที่ 1.....	27
22	พระพุทธรูปศิลปะคันธารราชู ภาพที่ 2.....	28
23	ภาพเปรียบเทียบพระพุทธรูปภาพซ้ายพระพุทธรูปศิลปะแบบคันธารราชูและ ภาพขวาพระพุทธรูปศิลปะแบบคุปตะ	30
24	ภาพเปรียบเทียบใบหน้าของพระพุทธรูปภาพซ้ายศิลปะแบบคันธารราชูและ ภาพขวาศิลปะแบบคุปตะ.....	31

ภาพที่		หน้า
25	พระพุทธรูปศิลปะแบบสุโขทัย ประเทศไทย	32
26	พระพุทธรูปนิกายโจโค ประเทศญี่ปุ่น	33
27	Venus of Willendorf (วินัส แห่งวิลเลนดอร์ฟ) หินปูน (Limestone) สมัยก่อน ประวัติศาสตร์ พบที่ประเทศออสเตรีย.....	34
28	ภาพ วินัส เดอ มิโล (Venus de Milo) หินอ่อนกรีก (Greek marble) ศิลปะกรีก	35
29	พระพินเนส ศิลปะเขมร.....	36
30	ประติมากรรมรูปหัวหน้าเผ่า ศิลปะแบบแอฟริกัน (African Art) แกะสลักไม้.....	37
31	รูปแกะสลักไม้ศิลปะอียิปต์	38
32	รูปสลักไม้ Ka- Aper ศิลปะอียิปต์.....	39
33	The Ancient Pilot ศิลปะแบบชนเผ่ามายา (Mayan)	40
34	Mask of Psusenes ศิลปะอียิปต์	41
35	พระพุทธรูปทองคำ ศิลปะสุโขทัย ประเทศไทย.....	42
36	Zeus (or Poseidon) หล่อสำริด ศิลปะกรีก.....	43
37	ศิวนาฏราช (Lord-of-Dance) ศิลปะอินเดีย หล่อสำริด.....	44
38	Snake Goddess, Minoan Art (ศิลปะแบบไมนอว) ดินเผา	45
39	ใบหน้าของเทพไดโอนิซัส (Dionysus) แกะสลักงาช้าง ศิลปะกรีก	46
40	ภาพใบประกาศจากภาพยนตร์เรื่อง Wrath of the Titans สงครามมหาเทพพิโรธ	47
41	ภาพตุ๊กตาพระพินเนส	48
42	หนังสือการ์ตูนเรื่อง Saint Young Men ศาสดาเดินดิน	48
43	ภาพรอยสักรูปพระพุทธรเจ้า.....	49
44	ผลงานประติมากรรมของศิลปิน Zhang Huan	49
45	ผลงาน Berlin Buddha Zhang Huan.....	51
46	ผลงาน Berlin Buddha Zhang Huan ภาพจำลองพระพุทธรูปที่พังทลาย ภาพที่ 1	52
47	ผลงาน Berlin Buddha Zhang Huan ภาพจำลองพระพุทธรูปที่พังทลาย ภาพที่ 2	53
48	ภาพผลงานของศิลปิน Masao Kinoshita ภาพที่ 1	54
49	ภาพผลงานของศิลปิน Masao Kinoshita ภาพที่ 2	55
50	ภาพผลงานของศิลปิน Masao Kinoshita ภาพที่ 3	56
51	ภาพผลงานของศิลปิน Masao Kinoshita ภาพที่ 4	56
52	ผลงานของ Devid Mach ภาพที่ 1.....	57

ภาพที่		หน้า
53	ผลงานของ Devid Mach ภาพที่ 2.....	58
54	ผลงานของ Devid Mach ภาพที่ 3.....	58
55	ผลงานของ Devid Mach ภาพที่ 4.....	59
56	ภาพแสดงรูปแบบที่แตกต่างกันของพระพิฆเนศ ภาพที่ 1.....	61
57	ภาพแสดงรูปแบบที่แตกต่างกันของพระพิฆเนศ ภาพที่ 2.....	62
58	ภาพร่าง 2 มิติภาพที่ 1 ผลงานชิ้นที่ 1.....	63
59	ภาพร่าง 2 มิติภาพที่ 2 ผลงานชิ้นที่ 1.....	63
60	ภาพร่าง 2 มิติภาพที่ 3 ผลงานชิ้นที่ 1.....	64
61	ภาพขั้นตอนการคำนวณสัดส่วนจากภาพร่าง 2 มิติ.....	65
62	การแบ่งสัดส่วนและกำหนดวัสดุภาพที่ 1.....	66
63	การแบ่งสัดส่วนและกำหนดวัสดุภาพที่ 2.....	66
64	การแบ่งสัดส่วนและกำหนดวัสดุภาพที่ 3.....	67
65	ภาพแกะสลักหิน การขึ้น โครงสร้างส่วนหัว ผลงานชิ้นที่ 1.....	67
66	ภาพแกะสลักหิน แสดงการเจาะและฝังเหล็กส่วนหัว ผลงานชิ้นที่ 1.....	68
67	ขั้นตอนการผูกเคียวสำหรับปั้นส่วนหัว ผลงานชิ้นที่ 1.....	68
68	ภาพขั้นตอนการปั้นดินบริเวณส่วนหัว ผลงานชิ้นที่ 1.....	69
69	ภาพขั้นตอนปั้นรายละเอียดส่วนหัว ผลงานชิ้นที่ 1.....	69
70	ภาพขั้นตอนการทำพิมพ์ส่วนหัว ผลงานชิ้นที่ 1.....	70
71	ภาพแสดงกระบวนการหล่อขี้ผึ้ง ผลงานที่ 1.....	70
72	ภาพแสดงขั้นตอนการถอดพิมพ์ยางซิลิโคนและ หล่อไฟเบอร์กลาส ผลงานชิ้นที่ 1.....	71
73	ภาพขั้นตอนการกลึงมงกุฎ ผลงานชิ้นที่ 1.....	71
74	ภาพแสดงขั้นตอนการทำพิมพ์มงกุฎ ผลงานที่ 1.....	72
75	ภาพขั้นตอนการหล่อปูนปลาสเตอร์มงกุฎ ผลงานชิ้นที่ 1.....	72
76	ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นรายละเอียดของมงกุฎ ผลงานชิ้นที่ 1.....	73
77	ภาพขั้นตอนการปั้นรายละเอียด ทำพิมพ์ยางซิลิโคนและหล่อเรซินตุ้มหูกะโหลก มนุษย์ ผลงานชิ้นที่ 1.....	73
78	ภาพสำเร็จการประกอบส่วนต่าง ๆ บริเวณหัว ผลงานชิ้นที่ 1.....	74
79	ภาพแสดงขั้นตอนการทำพิมพ์ส่วนลำตัว ผลงานชิ้นที่ 1.....	74
80	ภาพแสดงพิมพ์ปูนปลาสเตอร์ส่วนลำตัว ผลงานชิ้นที่ 1.....	75

ภาพที่		หน้า
81	ภาพส่วนลำตัว ผลงานชั้นที่ 1.....	75
82	ภาพแสดงการทดลองประกอบส่วนลำตัวและหัว ผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 1	76
83	ภาพแสดงการทดลองประกอบส่วนลำตัวและหัว ผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 2	76
84	ภาพแสดงการทดลองประกอบส่วนลำตัวแล้วหัว ผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 3	77
85	ภาพแสดงการทดลองประกอบส่วนลำตัวและหัว ผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 4	78
86	ภาพแสดงกระบวนการสร้างแผ่นปูนซีเมนต์บริเวณส่วนขา ผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 1.	79
87	ภาพแสดงกระบวนการสร้างแผ่นปูนซีเมนต์บริเวณส่วนขา ผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 2.	80
88	ภาพแสดงกระบวนการสร้างแผ่นปูนซีเมนต์บริเวณส่วนขา ผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 3.	80
89	ภาพแสดงกระบวนการปั้นดินส่วนขา ผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 1.....	81
90	ภาพแสดงกระบวนการปั้นดินส่วนขา ผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 2.....	82
91	ภาพแสดงขั้นตอนการประกอบผลงานชั้นที่ 1	82
92	ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นแขน.....	83
93	ภาพแสดงขั้นตอนการหล่อไฟเบอร์กลาส.....	83
94	ภาพแสดงขั้นตอนการทดลองประกอบผลงาน.....	84
95	ขั้นตอนทำสีผลงาน ผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 1	85
96	ขั้นตอนทำสีผลงาน ผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 2	85
97	ขั้นตอนทำสีผลงาน ผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 3	86
98	ขั้นตอนทำสีผลงาน ผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 4	86
99	ภาพผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 1	87
100	ภาพผลงานชั้นที่ 1 ภาพที่ 2	88
101	ภาพการประดับกระจกสีและเซรามิคบนงานสถาปัตยกรรมในวัดโพธิ์.....	89
102	ภาพการประดับเซรามิคบนงานสถาปัตยกรรม วัดโพธิ์.....	90
103	ตุ๊กตาดิน วัดโพธิ์.....	90
104	รูปเทวดาประจำหลุมฝังศพของเออแฉน1824-1830อิต โบสถ์เซนต์ไมเคิล มิวนิค บาวาเรีย ประเทศเยอรมัน.....	91
105	ภาพร่าง 2 มิติ ภาพที่ 1 ผลงานชั้นที่ 2.....	92
106	ภาพร่าง 2 มิติ ภาพที่ 2 ผลงานชั้นที่ 2.....	92
107	ภาพร่าง 2 มิติ ภาพที่ 3 ผลงานชั้นที่ 2.....	93
108	ภาพแสดงขั้นตอนประกอบไม้อัดเพื่อเป็น โครงสร้างฐานบัว ผลงานชั้นที่ 2.....	94

ภาพที่		หน้า
109	ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นลายกลีบบัวและ ทำพิมพ์ปูนปลาสเตอร์ ผลงานชิ้นที่ 2	95
110	ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นกลีบบัวจากแม่พิมพ์และ การติดลายกลีบบัวบน โครงสร้าง ไม้อัด ผลงานชิ้นที่ 2	96
111	ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นเพื่อเก็บรายละเอียดฐานบัว ผลงานชิ้นที่ 2.....	97
112	ภาพแสดงการทำพิมพ์ปูนปลาสเตอร์ฐานบัว ผลงานชิ้นที่ 2	98
113	ภาพแสดงขั้นตอนการหล่อฐานบัวด้วยวัสดุไฟเบอร์กลาส ผลงานชิ้นที่ 2	99
114	ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้น โครงสร้าง ผลงานชิ้นที่ 2.....	99
115	ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นอิพ็อกซี่และ ประดับกระจก ผลงานชิ้นที่ 2 ภาพที่ 1	100
116	ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นอิพ็อกซี่และ ประดับกระจก ผลงานชิ้นที่ 2 ภาพที่ 2	100
117	ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นตอนประดับกระจก ผลงานชิ้นที่ 2.....	101
118	ภาพแสดงขั้นตอนการเก็บรายละเอียด ผลงานชิ้นที่ 2.....	102
119	ภาพผลงานชิ้นที่ 2 ภาพที่ 1	103
120	ภาพผลงานชิ้นที่ 2 ภาพที่ 2	104
121	ภาพผลงานชิ้นที่ 2 ภาพที่ 3	105
122	พระพุทธรูปที่ถูกทำลาย วัดเจดีย์เจ็ดแถว อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ภาพที่ 1	106
123	พระพุทธรูปที่ถูกทำลาย วัดเจดีย์เจ็ดแถว อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ภาพที่ 2	107
124	ภาพร่าง 2 มิติ ผลงานชิ้นที่ 3	108
125	ภาพแสดงขั้นตอนการเตรียมวัสดุและ อุปกรณ์ ผลงานชิ้นที่ 3.....	109
126	ภาพแสดงขั้นตอนการประกอบสร้างรูปทรง ภาพที่ 1 ผลงานชิ้นที่ 3.....	110
127	ภาพแสดงขั้นตอนการประกอบสร้างรูปทรง ภาพที่ 2 ผลงานชิ้นที่ 3.....	110
128	ภาพแสดงขั้นตอนการประกอบสร้างรูปทรง ภาพที่ 3 ผลงานชิ้นที่ 3.....	111
129	ภาพแสดงขั้นตอนการจำลองผลงานด้วย วัสดุพลาสติก (Plaswood) ผลงานชิ้นที่ 3..	111
130	ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้น โครงสร้างส่วนลำตัว ผลงานชิ้นที่ 3	112
131	ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นดินส่วนลำตัว ผลงานชิ้นที่ 3.....	112
132	ภาพแสดงการทดลองประกอบผลงานชิ้นที่ 3	113
133	ภาพแสดงขั้นตอนการแบ่งแม่พิมพ์ ผลงานชิ้นที่ 3.....	114
134	ภาพแสดงขั้นตอนการทำพิมพ์ด้วยปูนปลาสเตอร์ ผลงานชิ้นที่ 3	114
135	ภาพแสดงขั้นตอนการทำความสะอาดแม่พิมพ์ ผลงานชิ้นที่ 3	115
136	ภาพแสดงขั้นตอนการหล่อผลงานส่วนลำตัว ผลงานชิ้นที่ 3.....	115

ภาพที่		หน้า
137	ภาพแสดงการขัดแต่งผลงานไฟเบอร์กลาส และทดลองประกอบผลงานชิ้นที่ 3	116
138	ภาพแสดงขั้นตอนทำสี ผลงานชิ้นที่ 3	116
139	ภาพผลงานชิ้นที่ 3 ภาพที่ 1	117
140	ภาพผลงานชิ้นที่ 3 ภาพที่ 2	118
141	ภาพผลงานชิ้นที่ 3 ภาพที่ 3	119
142	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 1 ภาพที่ 1	121
143	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 1 ภาพที่ 2	122
144	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 2 ภาพที่ 1	124
145	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 2 ภาพที่ 2	125
146	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 3 ภาพที่ 1	127
147	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 3 ภาพที่ 2	128

บทที่ 1

บทนำ

เมื่อมนุษย์รวมกลุ่มกันจนเกิดสังคม มนุษย์สร้างศาสนาและความเชื่อเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ศาสนาและความเชื่อกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ให้มีการดำรงชีวิตที่สอดคล้องและพึ่งพาอาศัยต่อธรรมชาติ มนุษย์มีความเคารพยำเกรงต่อธรรมชาติ และมนุษย์อธิบายปรากฏการณ์หรือความผิดปกติที่เกิดขึ้นในธรรมชาติด้วยความเชื่อจากศาสนา และตำนานเทพเจ้า

ในอดีตรูปเทพเจ้าเป็นเสมือนภาพแทนของพลังอำนาจในธรรมชาติ มนุษย์ต้องการแสดงความเคารพต่อพลังอำนาจที่อยู่เหนือตน มนุษย์จึงสร้างสรรค์รูปเคารพเพื่อให้สอดคล้องกับความเชื่อและพิธีกรรมทางศาสนา มนุษย์ใช้แนวคิดจากความเชื่อสร้างรูปเคารพที่แสดงออกถึงสถานะเหนือจริง น่าเกรงขาม และความอัศจรรย์

เมื่อมนุษย์พัฒนาองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มนุษย์จึงมีความรู้ความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต มนุษย์จึงปรับเปลี่ยนความเชื่อและพิธีกรรม รวมไปถึงรูปแบบของรูปเคารพให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมในสังคม รูปแบบของรูปเคารพที่เปลี่ยนแปลงไปเผยให้เห็นถึงหน้าที่และความสำคัญที่มีต่อสังคมในยุคสมัยนั้น ๆ

ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

ในแต่ละยุคสมัยมนุษย์สร้างรูปเทพเจ้าขึ้นมาโดยมีลักษณะที่แตกต่างกัน รูปแบบที่หลากหลายของเทพเจ้าเผยให้เห็นวิวัฒนาการของรูปเคารพและแสดงให้เห็นการผสมผสานกันระหว่างรูปแบบกับความเชื่อ ซึ่งเราจะพบได้ว่า รูปเทพเจ้าบางองค์จะมีลักษณะของการผสมผสานกันระหว่างมนุษย์เพศหญิงและเพศชายหรือพยายามขบขันให้เกิดสถานะที่ไม่สามารถระบุเพศได้ นอกจากนี้เรายังสามารถพบเห็นรูปเทพเจ้าที่มีลักษณะของการประกอบกันขึ้นจากรูปร่างของมนุษย์กับลักษณะของสัตว์ต่าง ๆ รูปแบบของเทพเจ้าเหล่านี้ล้วนมีเหตุผลและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและแนวคิดที่เกิดขึ้นจากสถานะสังคมในยุคสมัยนั้น ๆ

เหตุผลที่ทำให้รูปเทพเจ้ามีความแตกต่างกันเพราะแนวคิดที่เกิดขึ้นจากความเชื่อเป็นเงื่อนไขในการกำหนดรูปร่างลักษณะของเทพเจ้า เช่นในศาสนาพุทธมีหลักความเชื่อเรื่อง มหาบุรุษลักษณะ 32 ประการ¹ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้ระบุลักษณะของพระพุทธรูปไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นพระพุทธรูปจึงถูกมนุษย์สร้างขึ้นภายในกรอบของความเชื่อที่เป็นตัวกำหนดรูปแบบ

ในปัจจุบันเมื่อมนุษย์มีองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการค้นคว้าทดลองด้วยหลักการทางวิทยาศาสตร์ มนุษย์สามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกด้วยเหตุผลที่ชัดเจนและพิสูจน์ได้ ดังนั้นรูปแบบของเทพเจ้าที่เกิดขึ้นจากความเชื่อและแนวคิดในอดีตเริ่มถูกมนุษย์นำมาตีความหมายใหม่ ทั้งในเชิงการวิพากษ์วิจารณ์ถึงรูปลักษณะที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของเทพเจ้า หรือการศึกษาถึงหลักแนวคิดแบบอุดมคติที่เป็นเสมือนหมุดหมายสำคัญที่ทำให้เกิดรูปแบบและความคิดเชิงจินตนาการ

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

ผู้ทำวิทยานิพนธ์ต้องการแสดงให้เห็นสภาวะร่วมสมัยที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานรูปแบบและวัสดุที่บ่งบอกได้ถึงยุคสมัยปัจจุบันโดยสร้างสรรค์ผลงานเพื่อเผยให้เห็นถึงคุณค่า ความงาม และองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษารูปเคารพในประวัติศาสตร์

สมมุติฐานของการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุด รูปเทพเจ้าในศิลปะร่วมสมัย มีสมมุติฐานเชิงความคิดและสมมุติฐานเชิงรูปแบบโดยสังเขปดังนี้

สมมุติฐานเชิงความคิด

จากอดีตจนถึงปัจจุบันรูปเทพเจ้ามีความหลากหลายทางรูปแบบและวิธีการนำเสนอ มนุษย์เริ่มสร้างรูปเทพเจ้าเพื่อเป็นภาพแทนของพลังงานหรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ มนุษย์สร้างรูปกษัตริย์ที่แสดงความเป็นสมมุติเทพ และมนุษย์สร้างรูปเทพเจ้าจากความเชื่อทางศาสนา มนุษย์สร้างรูปเทพเจ้าเพื่อตอบสนองประเด็นทางความคิดในแต่ละยุคสมัย รากฐานความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างรูปเทพเจ้าใช้หลักแนวคิดที่เรียกว่า บุคคลาธิษฐาน (Personification)

¹ มหาบุรุษ ลักษณะ ๓๒ ประการ ผู้ที่มีมหาบุรุษลักษณะเป็นคำที่ใช้เรียกพระพุทธรูปเจ้าเมื่อก่อนตรัสรู้ ดูรายละเอียดใน Dhammathai, มหาบุรุษ ลักษณะ ๓๒ ประการ, เข้าถึงเมื่อ 6 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.dhammathai.org/buddha/g11.php>

บุคลาธิษฐาน (Personification) คือ การสมมุติสิ่งที่ไม่มีชีวิตให้มีลักษณะ อากัปกริยา ทำทาง ความรู้สึกนึกคิดได้เหมือนกับมนุษย์² เช่น พระแม่ธรณีเทพแห่งผืนแผ่นดิน พระแม่คงคาเทวีแห่งสายน้ำ และพระแม่โพสพเทพนารีแห่งข้าว เป็นต้น นอกจากนี้มนุษย์ยังมีแนวคิดในการสร้างรูปเทพเจ้าที่ให้ความรู้สึกถึงพลังอำนาจที่อยู่เหนือตน มนุษย์จึงนำลักษณะเด่นของสัตว์ต่าง ๆ มาผสมผสาน ตัดต่อให้เข้ากับรูปร่างของมนุษย์ เราจึงพบเห็นรูปเทพเจ้าที่มีลักษณะครึ่งคนครึ่งสัตว์ เช่น สฟิงซ์ในศิลปะอียิปต์ที่มีร่างกายเป็นสิงโตมีส่วนหัวเป็นมนุษย์ เมดูซาในตำนานเทพปกรณัมของกรีกที่มีร่างกายท่อนบนเป็นมนุษย์เพศหญิงมีเส้นผมและร่างกายท่อนล่างเป็นงู หรือพระพิฆเนศในศาสนาฮินดูที่มีลักษณะร่างกายเป็นมนุษย์เพศชายและมีเศียรเป็นช้าง

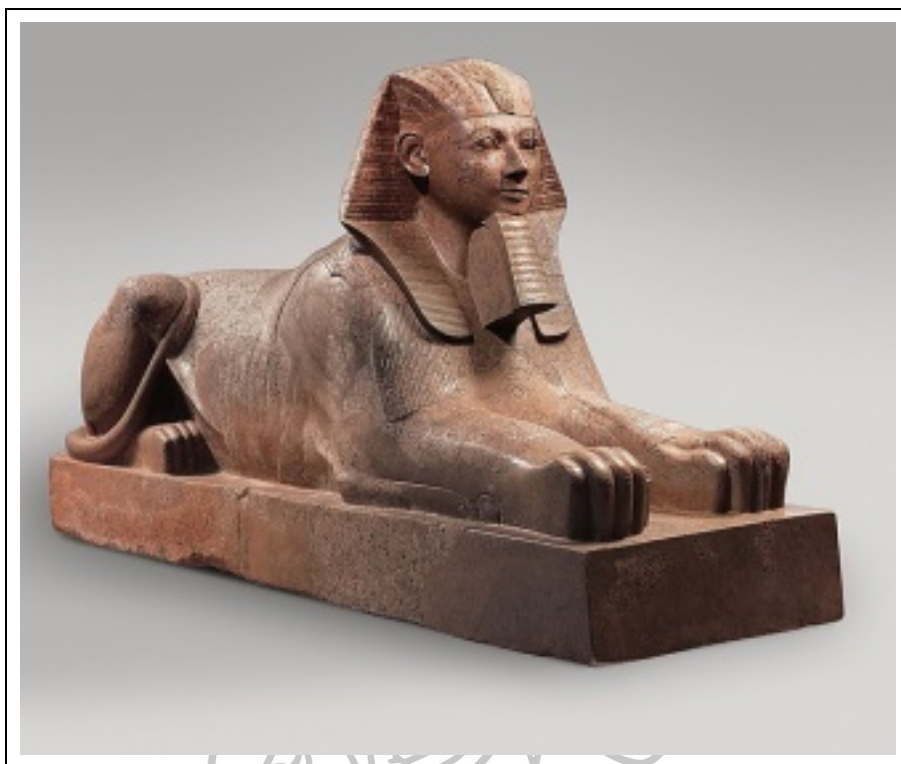

ภาพที่ 1 แม่โพสพเทพนารีแห่งข้าว

ที่มา: สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, **สู่ขวัญข้าว สู่ขวัญชาวนา**, เข้าถึงเมื่อ 11 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://download.lib.psu.ac.th/datawebclib/exhonline/Khwuankhoa/page08.html>

<http://download.lib.psu.ac.th/datawebclib/exhonline/Khwuankhoa/page08.html>

² บุคลาธิษฐาน (Personification) คือ โวหารชนิดหนึ่งในโวหารภาพพจน์ (Figure of speech) ที่มีลักษณะการสมมุติให้สิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ ให้มีอากัปกริยาทำทาง ความรู้สึกนึกคิดเหมือนมนุษย์ ดูรายละเอียดใน นายกรเพชร, **บุคลาธิษฐาน: การใช้โวหารในวรรณกรรม**, เข้าถึงเมื่อ 3 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/129742>

ภาพที่ 2 สฟิงซ์ ศิลปะอียิปต์

ที่มา: The Metropolitan Museum of Art, **All Collection Records**, accessed July 11, 2016, available from <http://www.metmuseum.org/art/collection/search/544442>

ผลงานในวิทยานิพนธ์ชุด รูปเทพเจ้าในศิลปะร่วมสมัย ผู้ทำวิทยานิพนธ์คัดเลือก รูปแบบและแนวคิดจากรูปเทพเจ้าต่าง ๆ มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน พระพุทธรูป พระพิฆเนศ และเทวดา (Angels) เป็นรูปแบบที่ผู้ทำวิทยานิพนธ์เลือกมาใช้ในการสร้างสรรค์เพราะพระพุทธรูป นั้นมีความน่าสนใจทั้งในเชิงประวัติศาสตร์และความซับซ้อนเชิงรูปแบบ ซึ่งพระพิฆเนศในศาสนา พราหมณ์ฮินดูก็มีความน่าสนใจในรูปลักษณะที่เด่นชัดจากการผสมผสานกันระหว่างรูปร่างของ มนุษย์กับสัตว์ และความแตกต่างทางวัฒนธรรมของรูปเทวดาจะแสดงความพิเศษที่จะเผยให้เห็น กระบวนการเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมของชาวตะวันออกกับวัฒนธรรมของชาวตะวันตก ซึ่ง รายละเอียดข้อมูลและเนื้อหาสำคัญจะถูกอธิบายเพิ่มเติมในบทถัดไปว่าด้วยเรื่องข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับการสร้างสรรค์

สมมุติฐานเชิงรูปแบบ

จากสมมุติฐานเชิงความคิด ผู้ทำวิทยานิพนธ์ใช้กระบวนการหยิบยืมข้อมูลและรูปแบบของเทพเจ้าในประวัติศาสตร์ (Appropriation) นำมาวิเคราะห์และตีความใหม่ ซึ่งการนำข้อมูลและรูปแบบของพระพุทธรูปมาใช้ผู้ทำวิทยานิพนธ์จึงจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดแบบอุดมคติ (Idealism) นอกจากนี้กระบวนการผสมผสานระหว่างรูปร่างของมนุษย์และสัตว์ในรูปแบบของพระพิฆเนศ ต้องใช้วิธีการผสมผสาน (Transformation) ในการสร้างรูปทรง เทคนิควิธีการผสมผสานวัสดุและรูปแบบที่หลากหลาย (mixed media) จะเป็นกระบวนการที่จะเผยให้เห็นถึงการรวมกัน (unity) ของรูปแบบทางวัฒนธรรมและความเชื่อที่แตกต่าง

ขอบเขตของการศึกษาและการสร้างสรรค์

1. ศึกษาเอกสาร ข้อมูลภาพ ผลงานรูปเคารพ และแนวคิดจากตำนานเทพเจ้าในประวัติศาสตร์
2. รวบรวมข้อเท็จจริง ค้นหาข้อมูลอ้างอิง และตั้งสมมุติฐานจากข้อมูล
3. ขอบเขตด้านรูปแบบและเทคนิค เป็นผลงานประติมากรรมจำนวน 3 ชิ้น และผลงานประติมากรรมลักษณะจัดวางจำนวน 1 ชุด
4. จัดพิมพ์วิทยานิพนธ์จำนวน 6 เล่ม
5. จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานต่อสังคม

การเสนอผลงาน

ผู้ทำวิทยานิพนธ์แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. ภาคเอกสาร ได้จากการจดบันทึก การถ่ายภาพและร่างภาพในขั้นตอนต่าง ๆ รวมไปถึงการจัดทำเป็นรูปแบบเอกสารประกอบการศึกษาหรือวิทยานิพนธ์ โดยนำเสนอพร้อมกับผลงาน
2. ภาคปฏิบัติ สร้างสรรค์ผลงาน และจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานแก่สังคม

แหล่งข้อมูล

ศึกษาข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ หนังสือประวัติศาสตร์ โบราณคดี บทความในอินเทอร์เน็ต สารคดีภาพเคลื่อนไหว และลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแหล่งโบราณคดี

อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า

1. Laptop
2. Internet
3. Gmail drive
4. Thumb drive
5. แฟ้มเก็บข้อมูล
6. กล้องถ่ายรูป

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมในวิทยานิพนธ์ชุด “รูปเทพเจ้าในศิลปะร่วมสมัย” ผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการสร้างสรรค์โดยแบ่งข้อมูลเป็น 4 หัวข้อดังนี้

1. ที่มาและความสำคัญของรูปเทพเจ้า
2. รูปแบบและแนวคิดของรูปเทพเจ้า
3. พัฒนาการด้านวัสดุและกระบวนการสร้างสรรค์ของรูปเทพเจ้า
4. ผลงานสร้างสรรค์ของศิลปินจำนวน 3 คน

ในอดีตมนุษย์ยังไม่สามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทางธรรมชาติได้ด้วยองค์ความรู้ มนุษย์เคารพยำเกรงต่อธรรมชาติ มนุษย์มีความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ ด้วยความเชื่อในสิ่งที่อยู่เหนือกว่าตน มนุษย์จึงสร้างเรื่องราวและภาพแทนจากปรากฏการณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ มนุษย์พัฒนาภาพแทนเพื่อใช้ในการประกอบพิธีกรรมและแสดงความเคารพ มนุษย์เรียกภาพแทนหรือรูปเคารพเหล่านั้นว่า รูปเทพเจ้า

ที่มาและความสำคัญของรูปเทพเจ้า

จากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ผู้ทำวิทยานิพนธ์พบว่ามนุษย์สร้างรูปเทพเจ้าขึ้นมาด้วยเหตุ และปัจจัยที่แตกต่างกัน โดยแบ่งเป็น 3 หัวข้อโดยสังเขปดังนี้

รูปเทพเจ้าที่เกิดขึ้นจากความเชื่อในปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

จากข้อมูลทางประวัติศาสตร์รูปเทพเจ้าเกิดขึ้นครั้งแรกในสังคมชนเผ่า จากหลักฐานทางโบราณคดี วัฒนธรรมชนเผ่าปรากฏขึ้นครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลกแม้ว่าลักษณะรูปเทพเจ้าจะมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ แต่เหตุผลในการสร้างกลับมีความสอดคล้องกันทางเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพลังงานและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

ภาพที่ 3 รูปเทพเจ้าชนเผ่ามายา (Mayan) ทวีปอเมริกาใต้ ประเทศเม็กซิโก

ที่มา: Historical Pictures of Christianity, **Mayan Serpent Sun God**, accessed June 24, 2016, available from http://historical.benabraham.com/html/mayan_serpent_sun_god.html

ภาพที่ 4 รูปเทพเจ้าดวงอาทิตย์ ชนเผ่าอินคา (Inca) ทวีปอเมริกาใต้ ประเทศเปรู

ที่มา: Rachel, **Incan Inti Masks**, accessed June 23, 2016, available from <http://colorandcollage.blogspot.com/2011/04/incan-inti-masks.html>

จากภาพที่ 1 และภาพที่ 2 รูปเทพเจ้ามีลักษณะผสมผสานกันระหว่างรูปร่างมนุษย์และรูปสัญลักษณ์ (Symbol) ที่เป็นภาพแทนของดวงอาทิตย์นอกจากนี้รูปเทพเจ้าในสังคมชนเผ่าจะเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตคือการทำเกษตรกรรมและปศุสัตว์ เราจึงพบเห็นเทพเจ้าที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างรูปร่างมนุษย์กับรูปร่างของสัตว์ในลักษณะต่าง ๆ ในชนเผ่าอารยัน (Aryans) สัตว์ต่าง ๆ ถูกนำมาใช้เป็นภาพแทนพาหนะของเหล่าเทพเจ้าซึ่งชนเผ่าอารยันคือกลุ่มคนที่วางรากฐานศาสนาในประเทศอินเดียซึ่งจะปรากฏให้เห็นเด่นชัดในศาสนาพราหมณ์ฮินดูในเวลาต่อมา

ภาพที่ 5 รูปเทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับปศุสัตว์ ชนเผ่าอารยัน (Aryans) ทวีปเอเชีย ประเทศอินเดีย ที่มา: Elixir of knowledge, **History mystery: Shiva - God of Dravidians or Aryans?**, accessed July 2, 2016, available from <http://www.elixirofknowledge.com/2013/11/history-mystery-shiva-god-of-dravidians.html>

รูปเทพเจ้าที่เกิดขึ้นจากความเชื่อในเรื่องราวทางศาสนา

มนุษย์วิวัฒนาการความเชื่อแบบสังคมชนเผ่าให้เกิดความเป็นรูปธรรมมากขึ้น เรื่องราวของเทพเจ้าต่าง ๆ เริ่มถูกมนุษย์ประดิษฐ์ให้มีเหตุผลเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน พิธีการเคารพสักการะเทพเจ้าถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนกลายเป็นประเพณีและวัฒนธรรม เมื่อองค์ประกอบทางความเชื่อมีรากฐานและระบบการเผยแพร่ที่ดี ความเชื่อจึงพัฒนาไปสู่การเป็นศาสนา

ศาสนาพราหมณ์ฮินดูเป็นศาสนาที่มีความเก่าแก่ที่สุดในโลกความพิเศษของศาสนาพราหมณ์คือ ไม่มีศาสดาของศาสนาแต่มีการนับถือพระเป็นเจ้าหรือทเวะ ผู้เป็นใหญ่ในศาสนามากถึง 3 พระองค์คือ พระพรหมผู้สร้างโลก พระนารายณ์ผู้ดูแลรักษาโลก และพระศิวะหรือพระอิศวรผู้ทำลายโลก¹ นอกจากนี้ยังมีเทพองค์อื่นที่มีผู้คนเคารพนับถืออีกเป็นจำนวนมากได้แก่ พระแม่อุมา เทวีเทพแห่งชัยชนะชายาแห่งพระศิวะ พระพิฆเนศเทพเจ้าแห่งความสำเร็จเป็นโอรสของพระศิวะกับพระแม่อุมาเทวี และพระจันทร์กุมารเทพเจ้าแห่งนักรบบุตรแห่งพระศิวะกับพระแม่อุมาเทวี

ดังนั้นรูปเทพเจ้าที่เกิดขึ้นจากความเชื่อทางศาสนาที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดก็คือรูปเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์ฮินดู หลักฐานทางโบราณคดีค้นพบรูปเคารพที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์ฮินดูกระจายตัวอยู่ทั่วพื้นที่ในเขตเอเชียตะวันออกเฉียง ซึ่งรูปเคารพที่ค้นพบมีทั้งรูปแบบที่ใช้สัญลักษณ์แทนเทพเจ้า และรูปแบบที่พัฒนาไปสู่ความคิดแบบอุดมคติ ซึ่งผู้ทำวิทยานิพนธ์จะอธิบายเพิ่มเติมในหัวข้อรูปแบบและแนวคิดของรูปเทพเจ้า

¹ ความพิเศษของศาสนาพราหมณ์คือ ไม่มีศาสดาของศาสนาแต่มีการนับถือพระเป็นเจ้าหรือ ทเวะ ผู้เป็นใหญ่ในศาสนามากถึง 3 พระองค์ด้วยกัน โดย ทเวะ ทั้ง 3 พระองค์ก็จะมีคุณสำคัญแตกต่างกันออกไป คือ 1. รัช หมายถึง การก่อเกิด เริ่มต้น พลังด้านบวกของการก่อกำเนิด เป็นคุณแห่งพระพรหม คือ พระผู้สร้าง ทรงเป็นผู้สร้างสากลโลกให้ถือกำเนิดขึ้นมา 2. สัตวะ หมายถึง คุณความดี ความสว่างไสว เป็นคุณแห่งการผลักดัน ก้าวเดิน ดำเนิน ไปเบื้องหน้า ชำรงไว้ ถนอม และรักษาอันสากลโลกที่ได้ถูกสร้างขึ้นมา เป็นคุณแห่งพระนารายณ์ คือ พระผู้ปกป้อง 3. ตมะ หมายถึง ความมืด การทำลายล้าง อันเป็นคุณแห่งพระศิวะหรือพระอิศวร ซึ่งจะทรงทำลายสากลโลกที่ถูกสร้างขึ้นมา เมื่อคราวอันต้องทำลายมาถึง ดูรายละเอียดใน ตำนานศาสนา, พราหมณ์, เข้าถึงเมื่อ 2 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.dusit.ac.th/department/culture/ch18.htm>

ภาพที่ 6 พระพรหมรัฐมัพนาฑู ประเทศอินเดีย

ที่มา: Ancient History Encyclopedia, **Hinduism**, accessed July 3, 2016, available from <https://www.pinterest.com/markgrago/hinduism/>

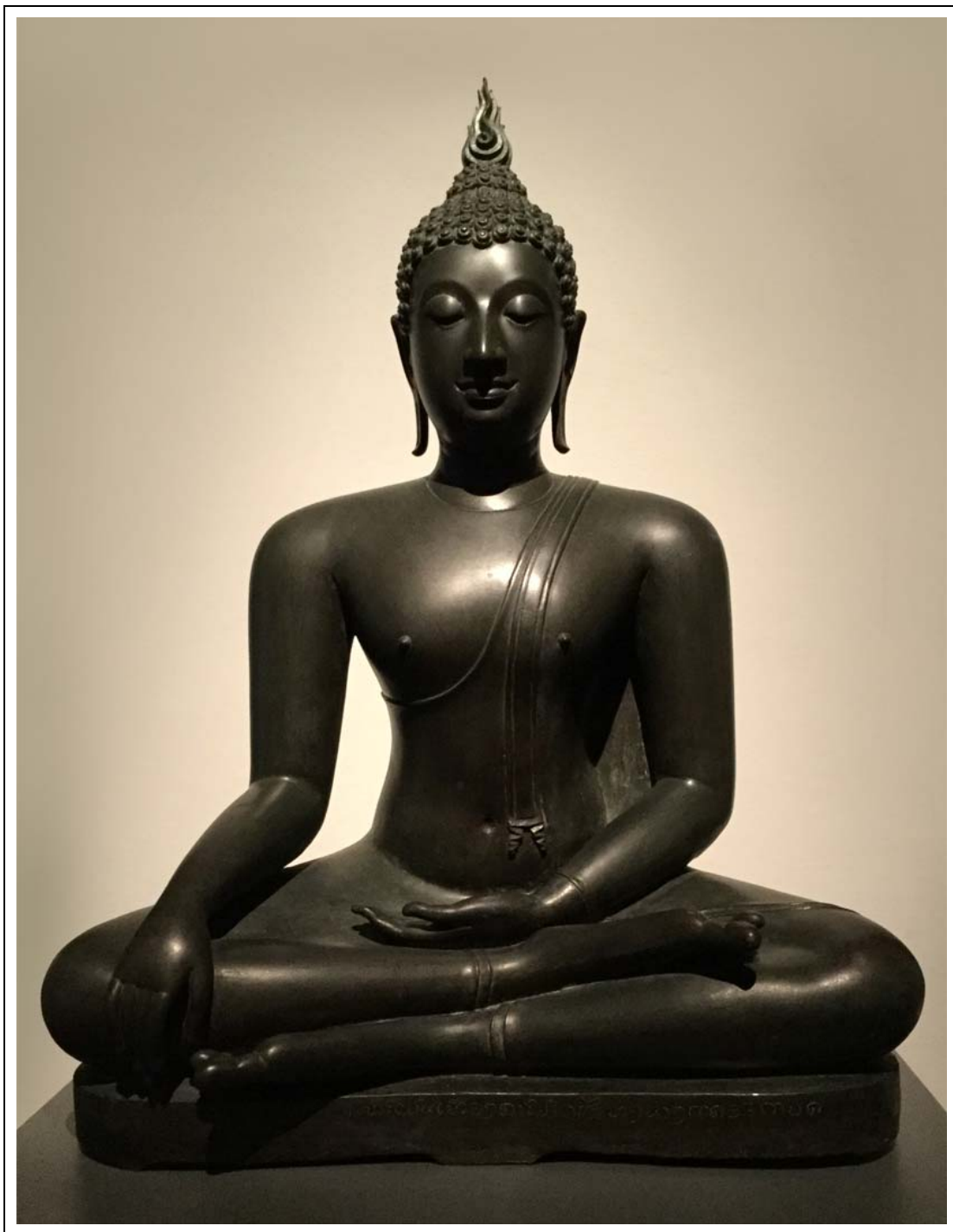
ภาพที่ 7 พระพิฆเนศ

ที่มา: Los Angeles Time, Culture Monster, **Is Portland's Hindu statue a looted antiquity?**, accessed July 4, 2016, available from <http://latimesblogs.latimes.com/culturemonster/2009/01/hindu-god-ganes.html>

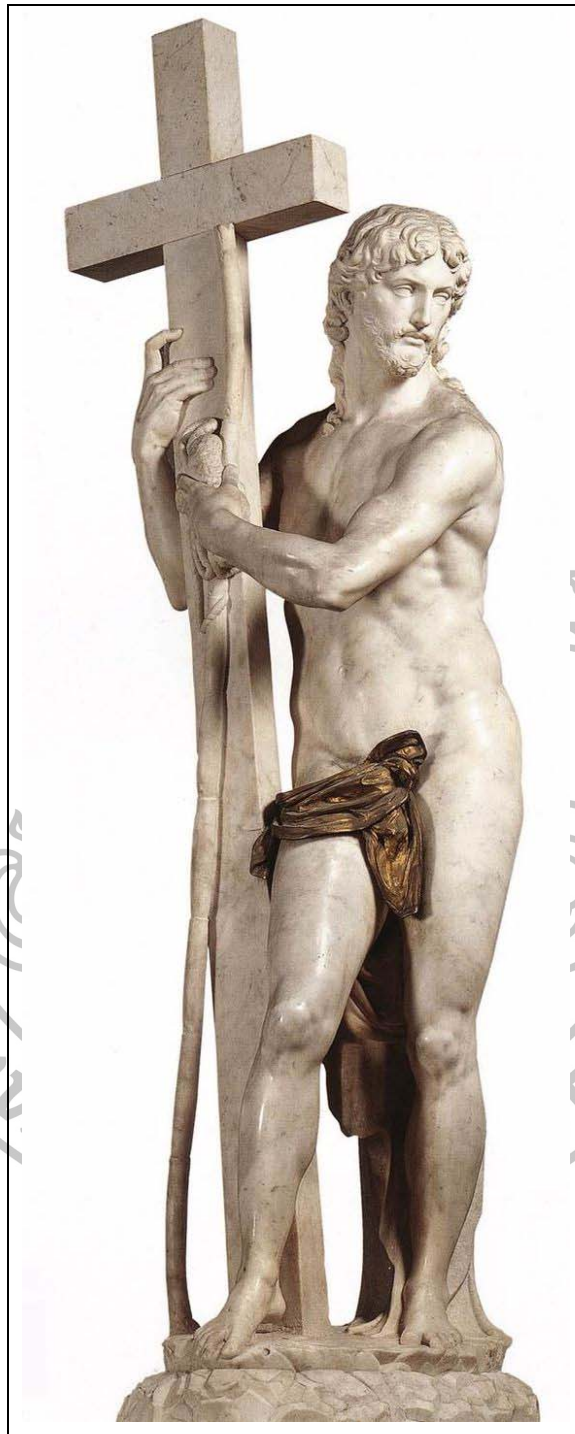
แม้ว่าศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์จะถือกำเนิดขึ้นหลังศาสนาพราหมณ์ฮินดู แต่ศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์กลับได้รับความนิยมจากผู้คนในการเคารพนับถือเป็นจำนวนมาก เพราะทั้งสองศาสนามีวิธีการเผยแพร่หลักคำสอนของตนด้วยการส่งคณะทูตเดินทางไปในดินแดนต่าง ๆ คณะทูตมีทั้งนักบวช นายแพทย์ นักวิทยาศาสตร์ฯ ที่แทรกซึมเข้าไปในดินแดนต่าง ๆ คณะทูตเหล่านี้มีหน้าที่ในการให้ความรู้ อ่านเขียนทางภาษา รักษาโรคภัย และสร้างความเจริญทางเทคโนโลยี เมื่อผู้คนในดินแดนนั้น ๆ ยอมรับความรู้ความสามารถของพวกเขา เหล่าคณะทูตก็จะเผยแพร่หลักคำสอนทางศาสนาของพวกเขา

เมื่อศาสนามีความเจริญรุ่งเรือง รูปเคารพที่เป็นภาพแทนของเทพเจ้าหรือ รูปศาสดาประจำศาสนาย่อมมีความหลายหลายและนิยมสร้างขึ้นเป็นจำนวนมาก ศาสดาประจำศาสนาพุทธ ได้แก่ พระพุทธเจ้าสมณโคตม² และศาสดาประจำศาสนาคริสต์ ได้แก่ พระเยซูคริสต์ รูปแบบของการสร้างรูปเคารพทั้งสองศาสนามีลักษณะเป็นรูปเทพเจ้าที่แทนตัวบุคคล ซึ่งทางศาสนาพุทธที่มีหลักแนวคิดแบบตะวันออกจะพัฒนารูปแบบไปสู่ความเป็นอุดมคติ และศาสนาคริสต์ที่มีหลักแนวคิดแบบตะวันตกจะพัฒนารูปแบบไปสู่ความเหมือนจริง การมีชีวิต การมีตัวตนของศาสดา ซึ่งผู้ทำวิทยานิพนธ์จะอธิบายเพิ่มเติมในหัวข้อ รูปแบบและแนวคิดของรูปเทพเจ้าในลำดับต่อไป

² พระโคตมพุทธเจ้า มีพระนามเดิมในภาษาบาลีว่า สิทธัตถะโคตมะ หรือในภาษาสันสกฤตว่า สิทธารถุ เกาตเป็นพระพุทธเจ้าพระองค์ปัจจุบัน ผู้เป็นศาสดาของศาสนาพุทธสาวกของพระองค์ไม่นิยมออกพระนามโดยตรง แต่เรียกตามพระสมัญญาว่า "ภควา" (พระผู้มีพระภาคเจ้า) ดูรายละเอียดใน วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, พระโคตมพุทธเจ้า, เข้าถึงเมื่อ 4 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/พระโคตมพุทธเจ้า>

ภาพที่ 8 พระพุทธเจ้าสมณโคตมพระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะสุโขทัย พุทธศตวรรษที่ 20
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร กรุงเทพฯ, 28 ตุลาคม 2558)

ภาพที่ 9 พระเยซูคริสต์ Michelangelo

ที่มา: Reggie Han, **Michelangelo Sculpture**, accessed July 4, 2016, available from <https://www.pinterest.com/reggiehan9/michelangelo-sculpture/>

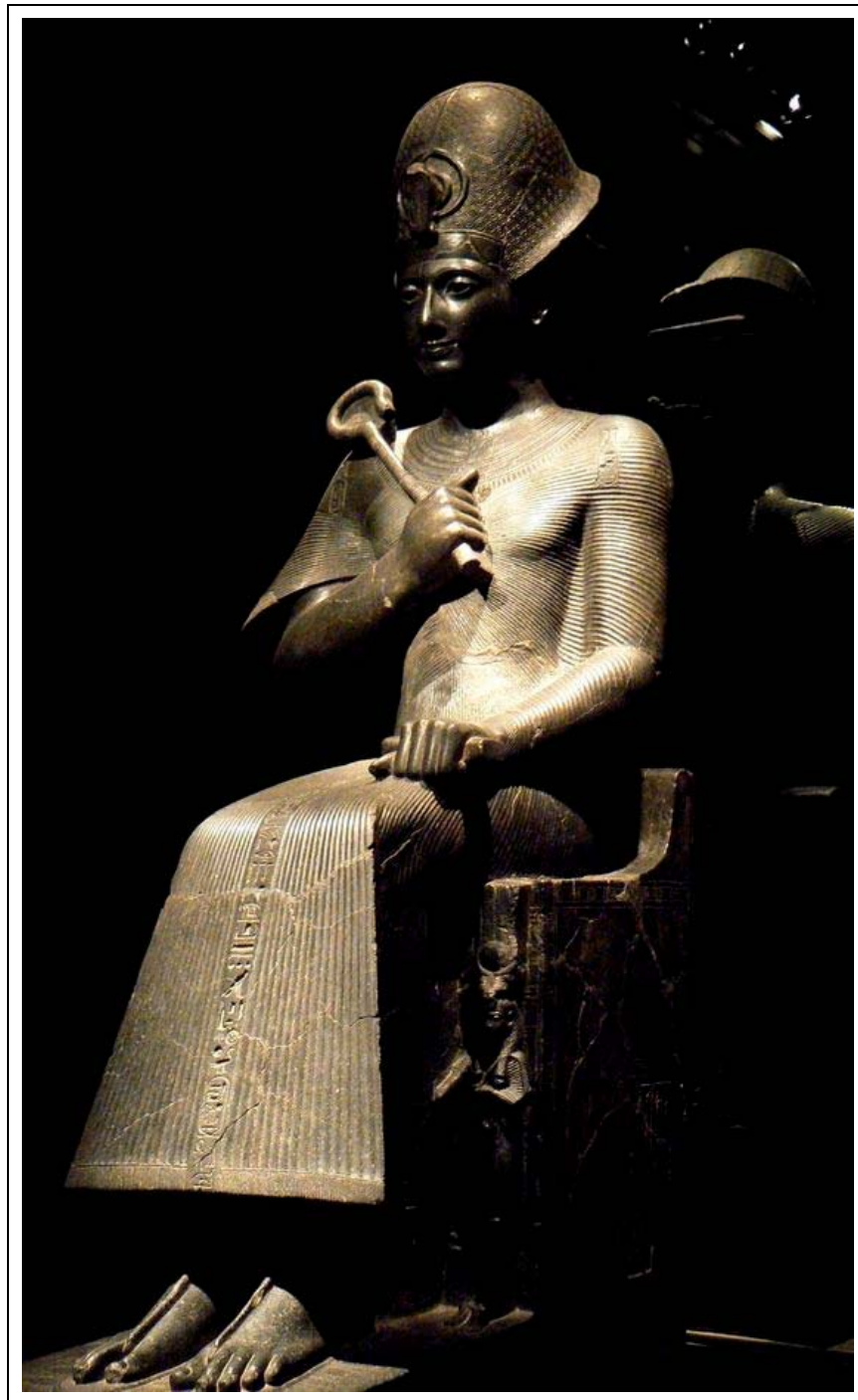
ในปัจจุบันศาสนาที่ผู้คนนับถือมีทั้งหมด 11 ศาสนา³ ซึ่งแต่ละศาสนามีศาสดาหรือผู้สืบทอดเป็นของตนเอง มีสาวกที่ทำการเผยแผ่และออกกฏต่าง ๆ เพื่อบังคับใช้ในศาสนาของตน ผู้คนในสังคมปัจจุบันนิยมสร้างรูปเคารพและศาสนสถานเพื่อใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

รูปเทพเจ้าที่เกิดจากความเชื่อเรื่องสมมุติเทพ

เมื่อระบบสังคมของมนุษย์เกิดการขยายตัวและมีขนาดใหญ่ขึ้น สภาวะผู้นำหรือหัวหน้าเผ่าเกิดวิวัฒนาการมาสู่การปกครองแบบกษัตริย์หรือราชาธิปไตย (Monarchy)⁴ กษัตริย์มีหน้าที่แก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยจัดระเบียบการปกครองตามแต่สภาพแวดล้อมของอาณาจักรหรือชุมชน แนวคิดและการปกครองของกษัตริย์เชื่อมโยงกับศาสนาและความเชื่อของชุมชน เมื่อความเชื่อของผู้คนสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต ผู้คนในสังคมนั้น ๆ จึงเกิดความศรัทธาในระบบพระมหากษัตริย์และยกย่องให้เป็นภาพแทนของเทพเจ้าที่ลงมาจุติในร่างของมนุษย์ หรือแนวคิดที่เรียกว่าสมมุติเทพ

³ ศาสนาที่มีผู้นับถือในปัจจุบันมี 11 ศาสนา ได้แก่ 1. ศาสนาคริสต์ (Christianity) 2. ศาสนาอิสลาม (Islam) 3. ศาสนาพุทธ (Buddhism) 4. ศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู (Hinduism) 5. ศาสนาโซโรอัสเตอร์ (Zoroastrianism) 6. ศาสนาชน (Jainism) 7. ศาสนาสิกข์ (Sikhism) 8. ศาสนาเต๋า (Taoism) 9. ศาสนาขงจื้อ (Confucius) 10. ศาสนาชินโต (Shintoism) 11. ศาสนายิว (Judaism) ดูรายละเอียดใน สถาบันเผยแผ่ข้อมูลอาลุสลบัยต์, **ศาสนาที่มีอยู่บนโลกนี้**, เข้าถึงเมื่อ 3 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://quran.al-shia.org/th/ahlulbayt-quran/061.htm>

⁴ การปกครองโดยพระมหากษัตริย์ หรือราชาธิปไตย (Monarchy) เป็นหนึ่งในระบอบการปกครองที่เก่าแก่ที่สุด ซึ่งสืบทอดมาจากระบบการปกครองแบบมีหัวหน้าเผ่า พระมหากษัตริย์บางพระองค์อาจอ้างว่าได้สิทธิอันศักดิ์สิทธิ์จากพระเจ้าให้มาปกครองประเทศตามความปรารถนาของพระเจ้า ซึ่งมักอ้างอิงกับหลักความเชื่อทางศาสนา (Divine right of King) พระมหากษัตริย์บางพระองค์ก็อาจมาจากการเลือกตั้ง (อเนกชนนิกรสโมสรรสมมติ) ซึ่งอาจเลือกโดยคณะบุคคลที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง เช่น ในรัฐเผ่าเยอรมัน หรือโดยคนกลุ่มเล็ก ๆ เช่น จักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ในอดีต มาเลเซีย และสหรัฐอเมริกาบอเมอเรตส์ หรือพระมหากษัตริย์อาจจะมาจากการสืบทอดอำนาจ หรืออาจมาจากการแย่งชิงบัลลังก์ หรืออาจเกิดจากหลาย ๆ วิธีรวมกัน ดูรายละเอียดใน สำนักข่าวเจ้าพระยา, **การปกครองโดยพระมหากษัตริย์**, เข้าถึงเมื่อ 4 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.chaoprayanews.com/2009/05/05/การปกครอง-ระบอบกษัตริย์/>

ภาพที่ 10 รูปสลักหิน กษัตริย์ฟาโรห์รามเซสที่สอง (อังกฤษ: Ramesses II) ศิลปะอียิปต์
ที่มา: Hub Pages, **Where to See Ancient Egyptian Artifacts Outside of Egypt**, accessed July 4,
2016, available from [http://hubpages.com/travel/Where-to_see-Ancient-Egyptian-Artifacts-
Outside-of-Egypt#](http://hubpages.com/travel/Where-to_see-Ancient-Egyptian-Artifacts-Outside-of-Egypt#)

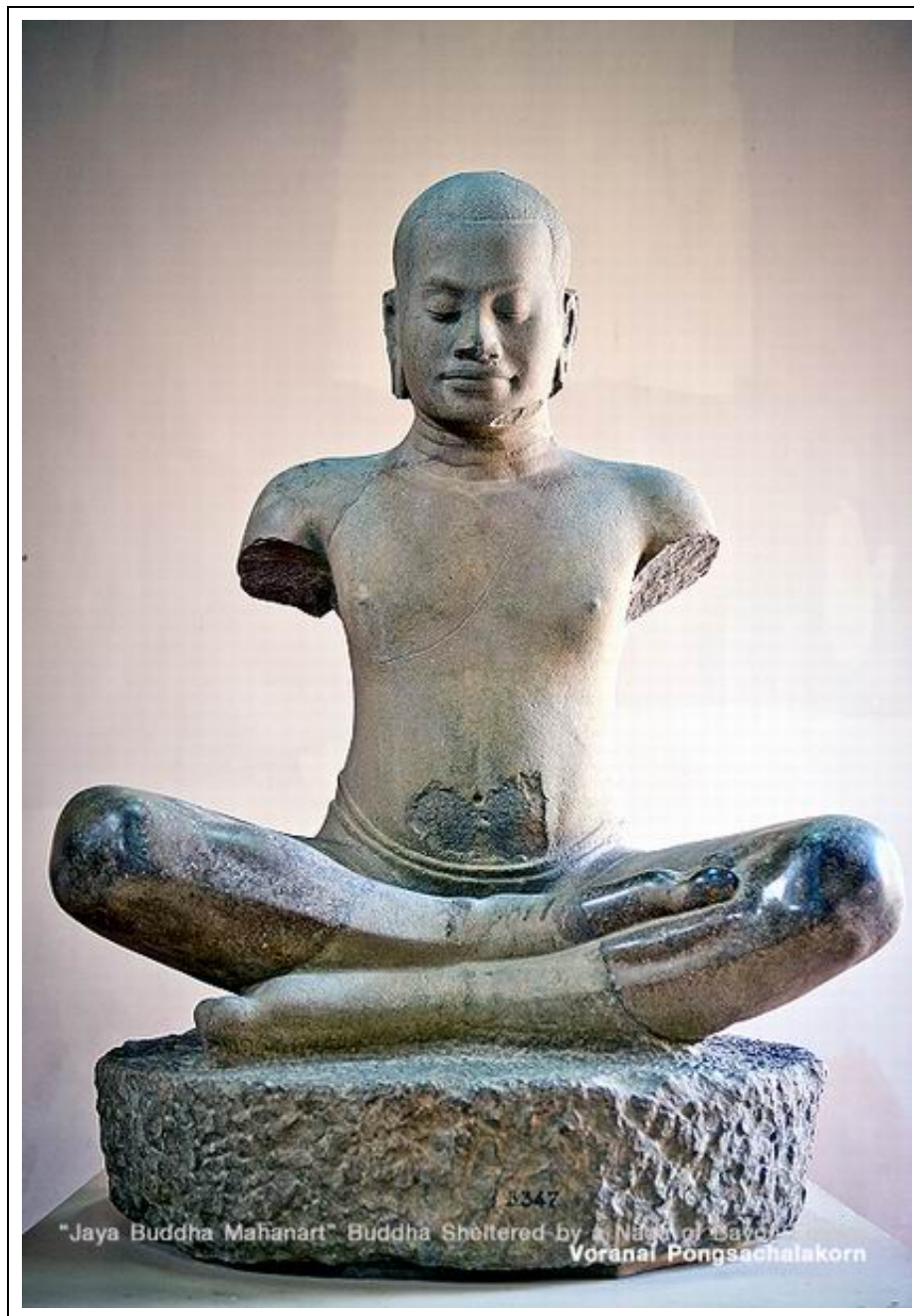
รูปเทพเจ้าที่ถูกสร้างขึ้นจากความเชื่อเรื่องสมมุติเทพคือรูปแบบของการสร้างเพื่อเป็นตัวแทนของบุคคล กล่าวคือการสร้างรูปของกษัตริย์เพื่อใช้ในการเคารพบูชา การแสดงอำนาจบารมีของกษัตริย์ในเชิงสงครามและการปกครอง หรืออาจสร้างขึ้นเพื่อบันทึกเรื่องราวสำคัญที่กษัตริย์ได้สร้างไว้เพื่อบ้านเมืองและชุมชน

ดังนั้นเราจะพบได้ว่ารูปเคารพของกษัตริย์จะแฝงแนวคิดหรือการขบขันให้เห็นสภาวะของความพิเศษ หรือแตกต่างจากมนุษย์โดยทั่วไป รูปเคารพที่เป็นตัวแทนของกษัตริย์จะถูกสร้างสรรค์ให้เห็นสภาวะความเป็นเทพเจ้าผสมผสานอยู่ในร่างของมนุษย์ รูปเคารพของกษัตริย์ถูกสร้างขึ้นด้วยกระบวนการที่ประณีตละเอียดอ่อนและมักจะถูกสร้างขึ้นด้วยวัสดุที่มีคุณค่าและใช้ทักษะเชิงช่างชั้นสูง ซึ่งผู้ทำวิทยานิพนธ์จะอธิบายเพิ่มเติมในหัวข้อ พัฒนาการด้านวัสดุและกระบวนการสร้างสรรค์ของรูปเทพเจ้าในลำดับถัดไป

ภาพที่ 11 หน้ากากทองของกษัตริย์ ฟาโรห์ ตูตันคาเมน (Tutankhamun) พิพิธภัณฑ์อียิปต์ ประเทศแอฟริกา

ที่มา: Pinterest, **Tutankhamun**, accessed July 4, 2016, available from <https://www.pinterest.com/search/pins/?rs=ac&len=2&q=tutankhamun&etslf=21328&eq=Tutan&0=tutankhamun%7Cautocomplete%7C>

ภาพที่ 12 ประติมากรรมรูปเหมือนจริงของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7

ที่มา: บ้านจอมพระ, พระเจ้าชัยวรมันที่ 7, เข้าถึงเมื่อ 11 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.baanjompra.com/webboard/thread-2605-1-1.html>

[baanjompra.com/webboard/thread-2605-1-1.html](http://www.baanjompra.com/webboard/thread-2605-1-1.html)

ในยุคปัจจุบันการปกครองได้ปรับเปลี่ยนไปในรูปแบบต่าง ๆ กันเพื่อให้เหมาะสมแก่สังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ความเชื่อเรื่องสมมุติเทพนั้นได้ถูกลดบทบาทลงจากสังคม กษัตริย์ไม่ได้มีหน้าที่ปกครองขุนชนหรือสังคมโดยตรงแต่ กษัตริย์ทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือราษฎรและเป็นเสมือนศูนย์กลางของคนในชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ รูปเคารพของกษัตริย์ในยุคปัจจุบันจึงถูกสร้างขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นคุณงามความดีและ ยกย่องสิ่งที่กษัตริย์ได้สร้างประโยชน์ให้ไว้กับสังคม

ภาพที่ 13 รูปปั้นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6
ที่มา: ผู้จัดการออนไลน์, Category, เข้าถึงเมื่อ 11 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/CelebOnline/ViewNews.aspx?NewsID=956000000016>

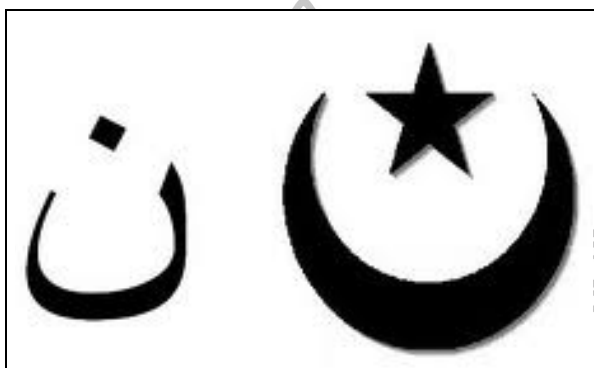
รูปแบบและแนวคิดของรูปเทพเจ้า

จากหัวข้อที่มาและความสำคัญของรูปเทพเจ้าแสดงข้อมูลให้เห็นว่า รูปเทพเจ้ามีความหลากหลายในรูปแบบและวิธีการนำเสนอ ซึ่งรูปแบบที่ปรากฏให้เห็นมักจะเกี่ยวข้องกับความเชื่อและแนวคิดของผู้คนในสังคมยุคนั้น ผู้ทำวิทยานิพนธ์จัดหมวดหมู่และแบ่งประเภทของรูปแบบต่าง ๆ ได้ดังนี้

การใช้สัญลักษณ์แทนรูปเทพเจ้า

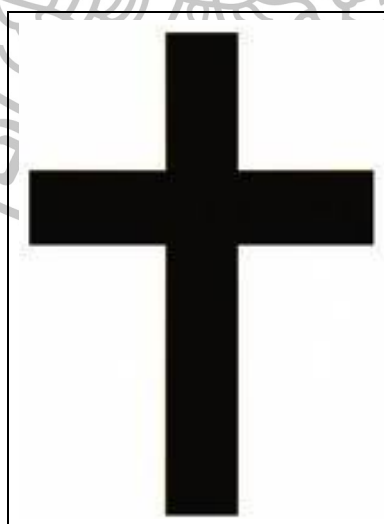
ศาสนาทุกศาสนามีกฎเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นข้อห้ามในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่ผิดต่อหลักคำสอนของศาสนา ซึ่งข้อห้ามต่าง ๆ อาจเกิดจากศาสดาประจำศาสนาเป็นคณบัญญัติขึ้นหรือ

อาจเป็นสาวกหรือผู้สืบทอดศาสนาสร้างกฎเกณฑ์เพื่อบังคับใช้ในภายหลัง ทั้งนี้ก็เพื่อให้เหมาะสมกับผู้คนและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันในแต่ละยุคสมัยข้อห้ามต่าง ๆ ครอบคลุมถึงหลักประเพณีปฏิบัติต่อสังคมทั้งในสถานะของผู้สืบทอดหรือ สถานะของเหล่าสาวกและศาสนิกชนศาสนาอิสลามนั้นมีข้อห้ามในการสร้างรูปเคารพ ซึ่งจะเห็นได้ว่าศาสนาอิสลามจะมีรูปพระจันทร์และดาวเป็นเครื่องหมายทางศาสนาเท่านั้น

ภาพที่ 14 เครื่องหมายทางศาสนาอิสลาม

ที่มา: พันทิพย์, [อิสลาม] เครื่องหมาย "จันทร์เสี้ยว", เข้าถึงเมื่อ 4 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://topicstock.pantip.com/religious/topicstock/2010/12/Y10017788/Y10017788.html>

ภาพที่ 15 สัญลักษณ์ศาสนาคริสต์

ที่มา: โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย, สัญลักษณ์ศาสนาคริสต์, เข้าถึงเมื่อ 11 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.suriyothai.ac.th/th/node/5274>

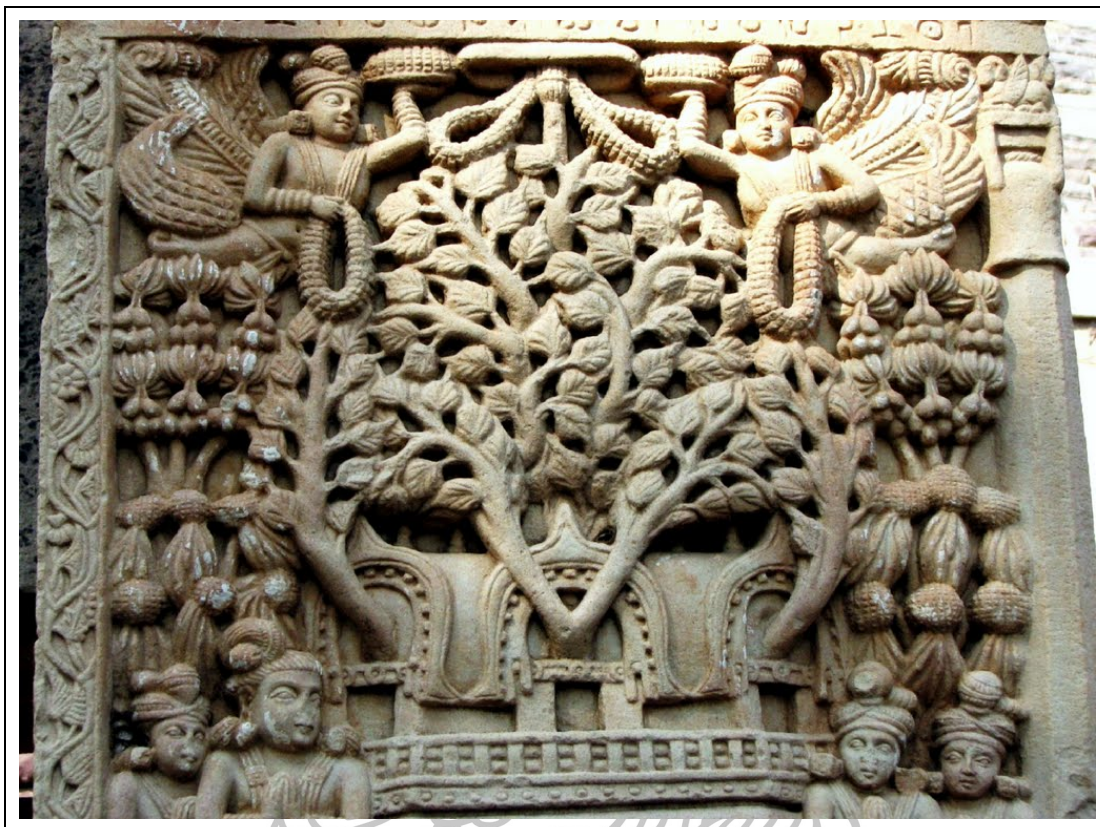

ภาพที่ 16 สัญลักษณ์ศาสนาพราหมณ์

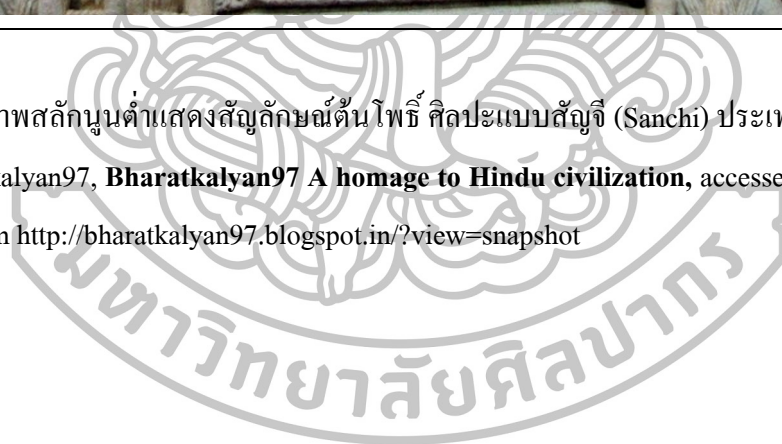
ที่มา: โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย, สัญลักษณ์ของศาสนาพราหมณ์, เข้าถึงเมื่อ 11 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.suriyothai.ac.th/th/node/5274>

ศาสนาพุทธไม่ได้มีข้อห้ามไว้อย่างชัดเจนในการสร้างรูปเคารพแต่ด้วยหลักคำสอนที่กล่าวถึงแนวคิดที่ไม่ให้ยึดติดในวัตถุหรือเครื่องเคารพ ส่งผลให้การสร้างรูปแทนของศาสดาไม่เป็นที่นิยมและอาจจะขัดต่อคำสอนของพระพุทธเจ้า ดังนั้นศิลปะที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธในระยะเริ่มแรก สกulpt ต่าง ๆ จึงใช้สัญลักษณ์เป็นภาพแทนของศาสดา เช่น ต้นโพธิ์ ดอกบัวธรรมจักรฯ ซึ่งการใช้สัญลักษณ์แทนพระพุทธเจ้าปรากฏให้เห็นเด่นชัดในศิลปะแบบสัจจิวี ซึ่งอยู่ในราชวงศ์เมานียะ (Maurya)⁵ ประเทศอินเดีย

⁵ ศิลปะแบบสัจจิวี (Sanchi) เป็นศิลปะของอินเดียในสมัยประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุดอยู่ในราชวงศ์เมานียะ (Maurya) และซุงคะ (Sunga) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัชสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราชนั้น มีผลงานทั้งด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรมมากมาย ดูรายละเอียดใน Art Khem Tar, ศิลปะแบบสัจจิวี (Sanchi), เข้าถึงเมื่อ 4 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <https://emukhemzoom.wordpress.com/2013/ศิลปะแบบสัจจิวี-sanchi/>

ภาพที่ 17 ภาพสลักนูนต่ำแสดงสัญลักษณ์ต้นโพธิ์ ศิลปะแบบสลัญจี (Sanchi) ประเทศอินเดีย
ที่มา: Bharatkalyan97, **Bharatkalyan97 A homage to Hindu civilization**, accessed July 4, 2016,
available from <http://bharatkalyan97.blogspot.in/?view=snapshot>

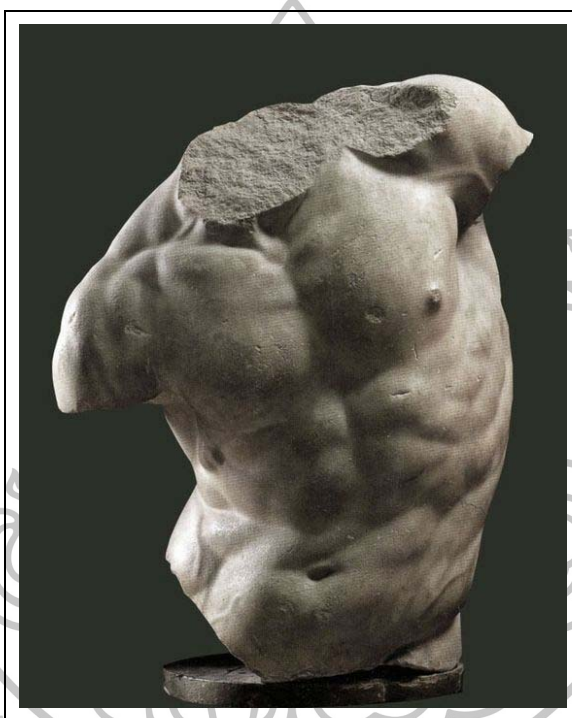

ภาพที่ 18 ภาพสลักนูนต่ำแสดงสัญลักษณ์ดอกบัว ศิลปะแบบสัจจี (Sanchi) ประเทศอินเดีย
ที่มา: Bharatkalyan97, **Bharatkalyan97 A homage to Hindu civilization**, accessed July 4, 2016,
available from <http://bharatkalyan97.blogspot.in/?view=snapshot>

พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช (Alexander III of Macedon) ก่อสงครามขยายอาณาเขตจากยุโรปจนถึงประเทศอินเดีย เมื่อสิ้นสุดสงครามมีชาวกรีกจำนวนหนึ่งตั้งรกรากอยู่อาศัยในตอนเหนือของประเทศอินเดียโดยไม่ได้กลับภูมิลำเนา ล่วงเวลามาจนถึงยุคสมัยของพระเจ้ามีลิnth หรือเมนันเดอร์ที่ 1 ช่างฝีมือเชื้อสายกรีกได้ริเริ่มสร้างพระพุทธรูปขึ้นมาเป็นครั้งแรก พระพุทธรูปในยุคสมัยนี้ถูกเรียกว่าพระพุทธรูปแบบคันธารราฐ

รูปเทพเจ้าที่เป็นตัวแทนของบุคคล

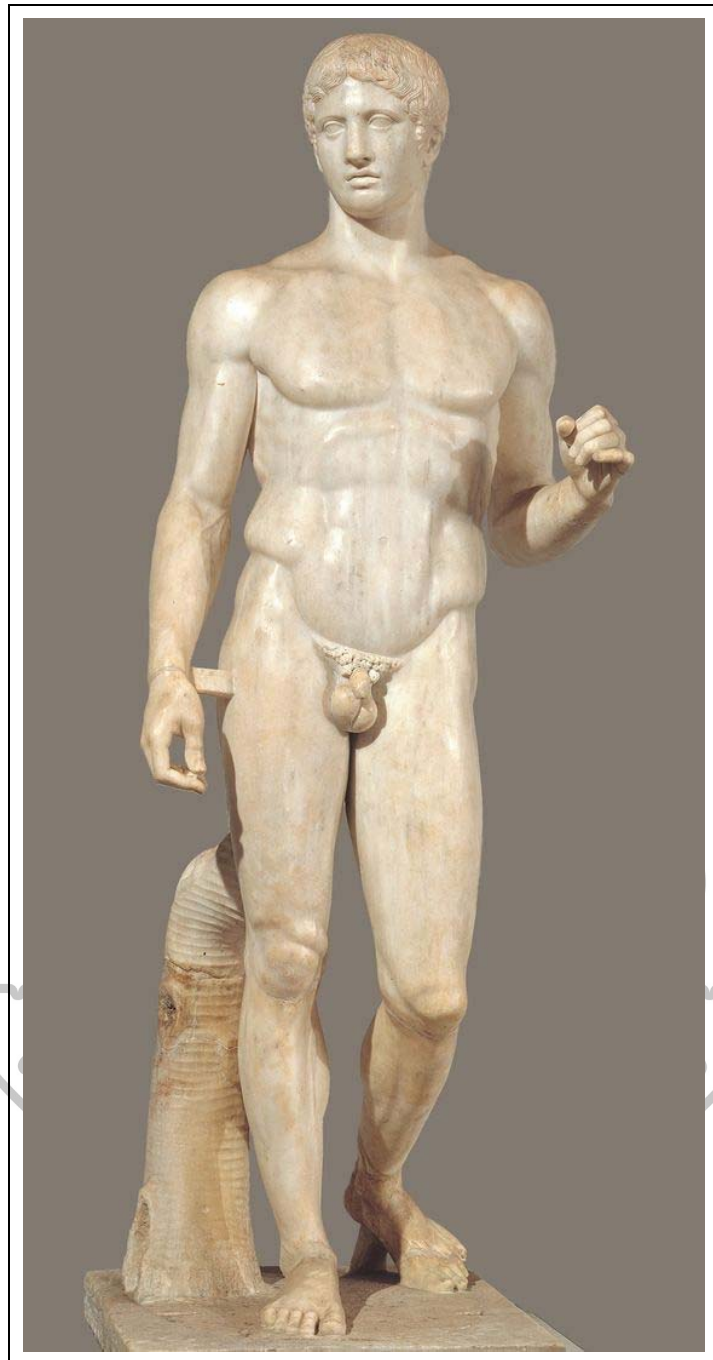
รูปเทพเจ้าที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนบุคคล ปรากรูให้เห็นเด่นชัดในศิลปะกรีก⁶ ชาวกรีกนิยมสร้างรูปแทนที่มีความเป็นมนุษย์ประติมากรรมของชาวกรีกจะแสดงให้เห็นความงามที่เป็นความจริงตามธรรมชาติและมักจะมีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับ เทพเจ้า รูปนักกีฬา รูปวีรบุรุษ หรือ รูปสัตว์ต่าง ๆ

ภาพที่ 19 The Gaddi Torso, part of Hellenistic sculpture of the 2nd century B.C. Italy, Florence, Uffizzi Gallery

ที่มา: Pinterest, **Greek Art**, accessed July 4, 2016, available from <https://www.pinterest.com/search/pins/?q=greek%20art&rs=typed&0=greek%7Ctyped&1=art%7Ctyped>

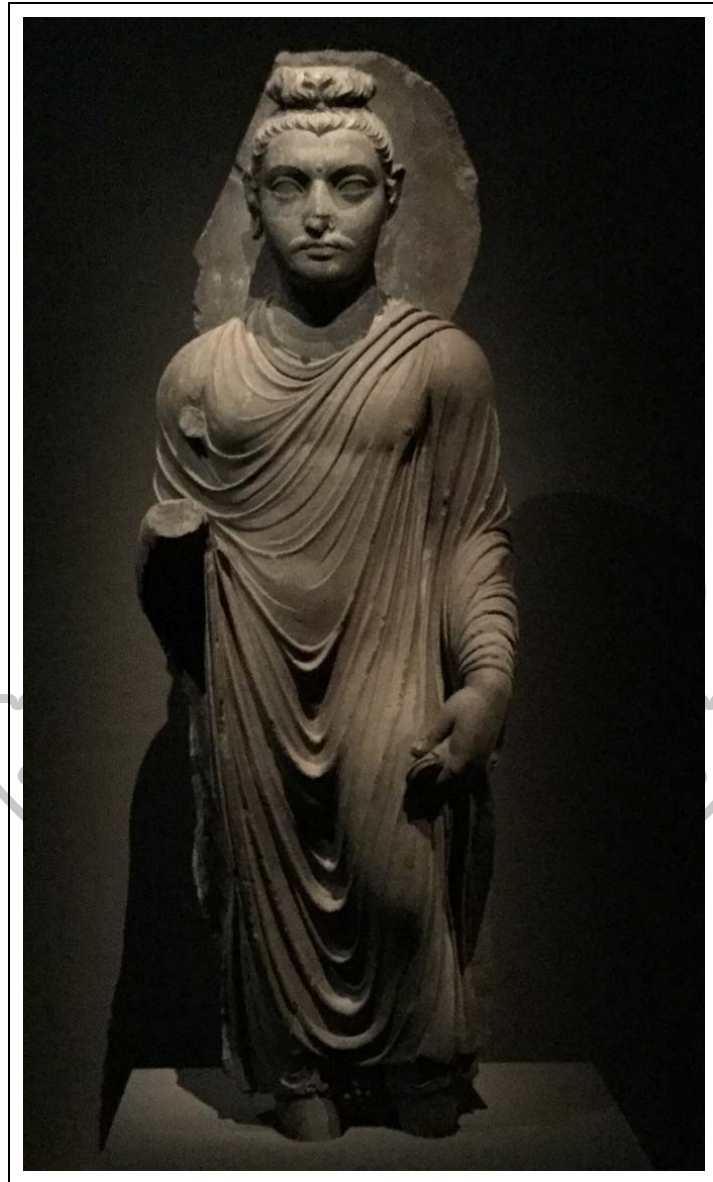
⁶ ศิลปะกรีก (500 ปีก่อน พ.ศ. - พ.ศ. 440) ชาวกรีกมีความเชื่อว่า "มนุษย์เป็นมาตรวัดสรรพสิ่ง" ซึ่งความเชื่อนี้เป็นรากฐาน ทางวัฒนธรรมของชาวกรีก เทพเจ้าของชาวกรีกจะมีรูปร่างอย่างมนุษย์ และไม่มี ความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตหลังความตายเหมือนชาวอียิปต์ ดังนั้น จึงไม่มีสุสานหรือพีธี ฝังศพที่ซับซ้อน วิจิตรเหมือนกับชาวอียิปต์ คูใน วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรีศิลปะยุคกรีก เข้าถึงเมื่อ 4 กรกฎาคม 2559 เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ศิลปะยุคกรีก>

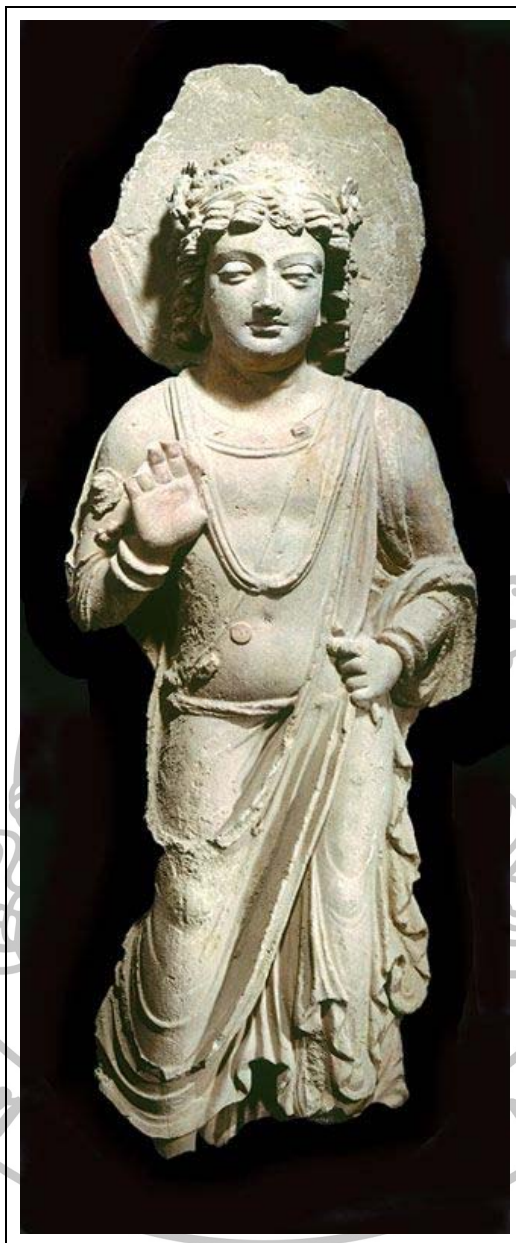
ภาพที่ 20 Doryphoros – Epitome of Ancient Greek Character

ที่มา: Pinterest, **Greek sculpture**, accessed July 11, 2016, available from <https://www.pinterest.com/pin/315252042644768920/>

อิทธิพลของศิลปะกรีกส่งผลให้เกิดการสร้างพระพุทธรูปขึ้นมาเป็นครั้งแรกในประเทศอินเดีย ศิลปะแบบคันธารราฐนับเป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญที่แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างความเชื่อของชาวตะวันออกที่ผสมผสานกับรูปแบบของชาวตะวันตก การผสมผสานอย่างถูกที่ถูกเวลาสร้างรูปแบบที่สำคัญส่งผลต่อการสร้างรูปเคารพในศาสนาพุทธทั่วโลก

ภาพที่ 21 พระพุทธรูปศิลปะคันธารราฐ ภาพที่ 1
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย ณ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติสิงคโปร์, 15 พฤษภาคม 2559)

ภาพที่ 22 พระพุทธรูปศิลปะคันธารราฐ ภาพที่ 2

ที่มา: Pinterest, **Gandhara Art**, accessed July 4, 2016, available from <https://www.pinterest.com/search/pins/?rs=ac&len=2&q=gandhara%20art&etslf=5027&eq=Gandhara&0=gandhara%7Cauto%7C1&1=art%7Cauto%7C1>

ศาสนาพุทธได้แพร่หลายในทวีปเอเชีย การสร้างพระพุทธรูปเป็นที่นิยมของเหล่าศาสนิกชนพระพุทธรูปในสมัยต่อ ๆ มาถูกพัฒนารูปแบบจากความเหมือนจริงตามแบบศิลปะกรีกไปสู่รูปแบบที่ตอบสนองความคิดเชิงอุดมคติแบบชาวตะวันออก

รูปเทพเจ้าที่พัฒนารูปแบบเพื่อรองรับความคิดเชิงอุดมคติ

พระพุทธรูปแบบคันธารราฐถูกสร้างขึ้นด้วยฝีมือช่างชาวกรีกที่อาศัยอยู่ในตอนเหนือของประเทศอินเดีย พระพุทธรูปจึงมีลักษณะใกล้เคียงกับรูปเทพเจ้าของกรีกซึ่งมีความถูกต้องตามหลักกายวิภาคหรือมีความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะแตกต่างจากรูปเทพเจ้าในศิลปะอื่น ๆ ที่ถูกสร้างและจับเน้นให้เกิดสภาวะของความเหนือจริง เป็นทิพย์ หรือเป็นสิ่งที่ไม่มีอยู่จริงในโลกมนุษย์ศิลปะแบบคันธารราฐนั้นสร้างกระบวนการผสมผสานระหว่างความคิดของชาวตะวันตกกับรูปแบบของชาวตะวันตก ศิลปะแบบคันธารราฐนับเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างภาพแทนศาสนาในศาสนาพุทธเมื่อกรอบความเชื่อในการสร้างรูปเคารพหรือภาพแทนของพระพุทธรูปเจ้าถูกทำลายลงด้วยศิลปะแบบคันธารราฐ ศิลปะที่เป็นรูปแบบดั้งเดิมของอินเดียซึ่งใช้วิธีการแทนรูปเทพเจ้าด้วยสัญลักษณ์ทางศาสนา เช่น ต้นโพธิ์ ธรรมจักร หรือดอกบัว ก็วิวัฒนาการมาสู่การสร้างรูปแทนพระพุทธรูปโดยตรง

ความแตกต่างระหว่างช่างชาวกรีกกับช่างชาวอินเดียคือ ช่างชาวกรีกยังคงสร้างพระพุทธรูปด้วยหลักความเชื่อของตนซึ่งมีแนวคิดเรื่องมนุษย์สามารถใช้หลักเกณฑ์หรือองค์ความรู้อธิบายได้ทุกสิ่งบนโลก ซึ่งในทางกลับกันช่างชาวอินเดียสร้างพระพุทธรูปโดยยึดหลักความเชื่อทางศาสนา ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้พระพุทธรูปพัฒนาไปสู่รูปแบบเชิงอุดมคติก็คือ มหาปุริสลักษณะ หรือ มหาบุรุษ ลักษณะ⁷ มหาบุรุษลักษณะมีทั้งหมด 32 ประการ ซึ่งมีที่มาจากเรื่องราวในพุทธประวัติว่าด้วยรูปลักษณ์ของเจ้าชายสิทธัตถะก่อนที่จะตรัสรู้เป็นพระพุทธรูปซึ่งแนวคิดนี้มีผลโดยตรงต่อการสร้างพระพุทธรูปของช่างชาวอินเดีย เพราะลักษณะทั้ง 32 ประการนั้นเป็นรูปลักษณ์ที่ผิดแปลกไปจากมนุษย์ปกติโดยทั่วไป อาทิ มีพระบาท (เท้า) ราบเสมอกัน มีฉวีวรรณ (สีผิวกาย) ดุจสีทองหรือมีพระมั่งสะ (เนื้อ) อุ่มเต็มในที่ 7 แห่ง (คือ หลังพระหัตถ์ทั้ง ๒ และหลังพระบาททั้ง 2 , พระอังสา (บ่า, ไหล่) ทั้ง 2, กับลำพระศอก (คอ) เป็นต้น

ความแตกต่างในความเชื่อและแนวคิดของช่างผู้สร้างพระพุทธรูปนี้เอง ที่เป็นปัจจัยสำคัญทำให้เกิดทางแยกระหว่างรูปแบบเทพเจ้าของชาวตะวันตกกับรูปแบบเทพเจ้าของชาวตะวันตก

⁷ มหาบุรุษ ลักษณะ ๓๒ ประการ ผู้ที่มีมหาบุรุษลักษณะเป็นคำที่ใช้เรียกพระพุทธรูปเจ้าเมื่อก่อนตรัสรู้ ดูรายละเอียดใน Dhammathai, มหาบุรุษ ลักษณะ ๓๒ ประการ, เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.dhammathai.org/buddha/g11.php>

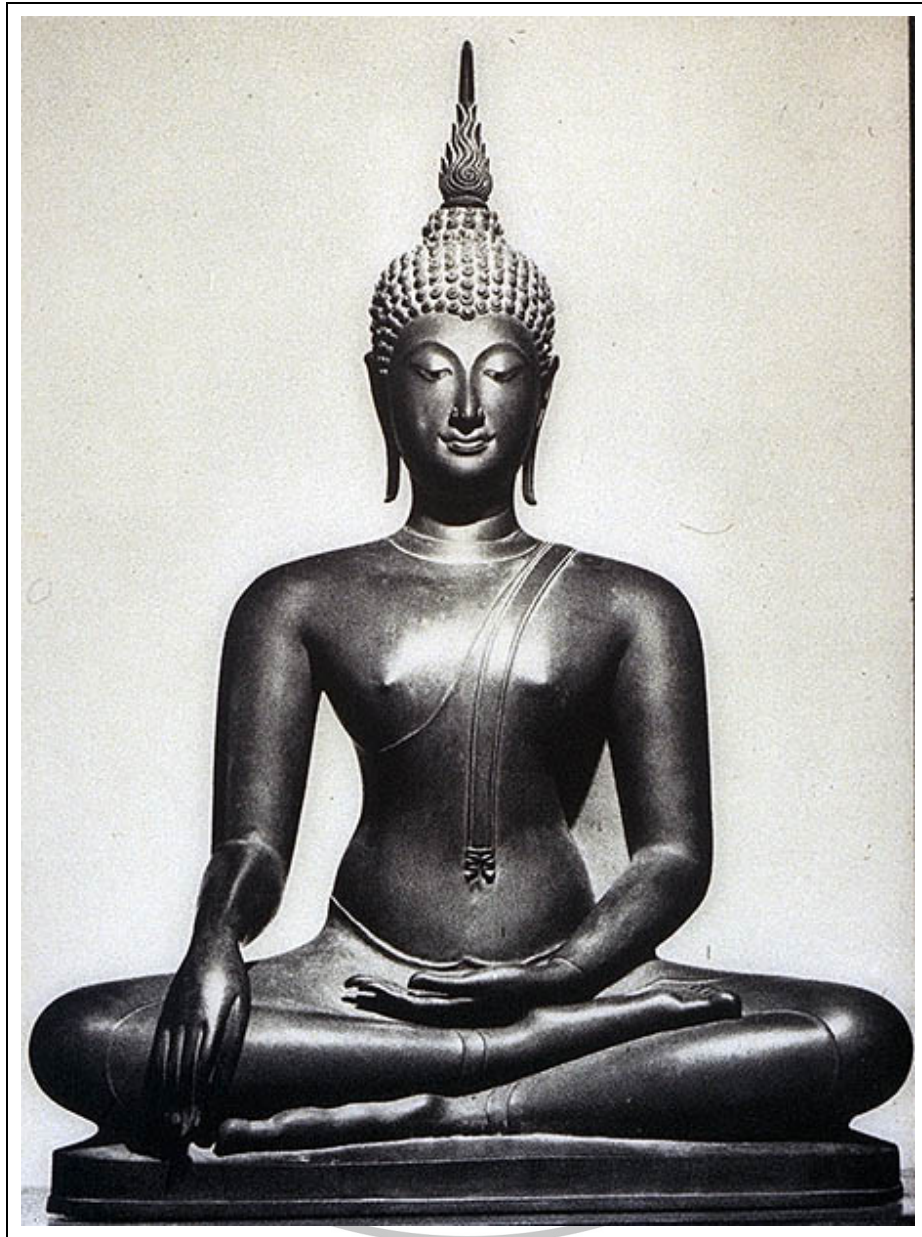
ภาพที่ 23 ภาพเปรียบเทียบพระพุทธรูปภาพซ้ายพระพุทธรูปศิลปะแบบคันธารราฐและภาพขวาพระพุทธรูปศิลปะแบบคุปตะ

ที่มา: Pinterest, **Gandhara, Gupta**, accessed July 5, 2016, available from <https://www.pinterest.com/search/pins/?q=gupta%20art&rs=rs&etslf=20696&eq=&0=gupta%7Crecentsearch%7C1&1=art%7Crecentsearch%7C1>

ภาพที่ 24 ภาพเปรียบเทียบใบหน้าของพระพุทธรูปภาพซ้ายศิลปะแบบคันธารราฐและภาพขวา
ศิลปะแบบคุปตะ

ที่มา: Pinterest, **Gandhara, Gupta**, accessed July 5, 2016, available from <https://www.pinterest.com/search/pins/?q=gupta%20art&rs=rs&etslf=20696&eq=&0=gupta%7Crecentsearch%7C1&1=art%7Crecentsearch%7C1>

ภาพที่ 25 พระพุทธรูปศิลปะแบบสุโขทัย ประเทศไทย

ที่มา: Pinterest, **Budha, Siam**, accessed July 5, 2016, available from https://www.pinterest.com/search/pins/?q=Budha%20siam&rs=typed&0=Budha%7Ctyped&1=siam%7Ctyped&remove_refine=saen%7Ctyped

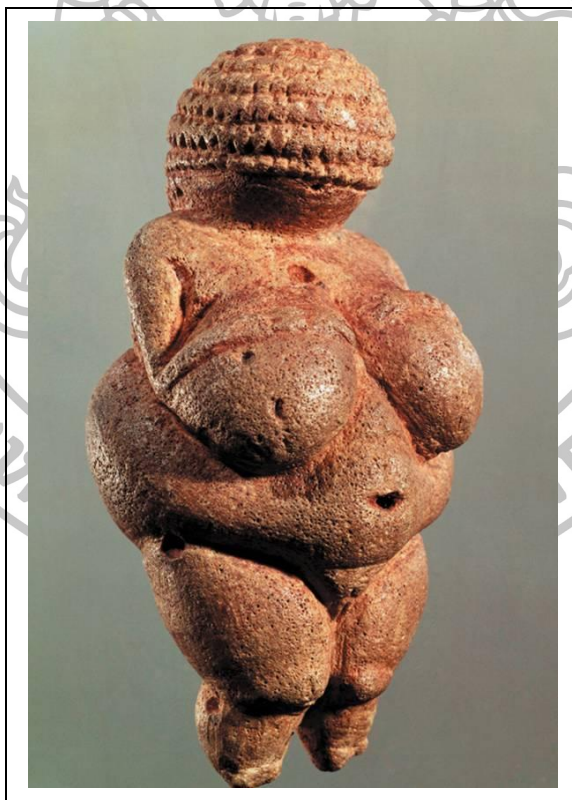
ภาพที่ 26 พระพุทธรูปนิกายโจโด ประเทศญี่ปุ่น

ที่มา: Pinterest, **Budha, Japan**, accessed July 5, 2016, available from <https://www.pinterest.com/pin/429179039471663019/>

พัฒนาการด้านวัสดุและกระบวนการสร้างสรรค์ของรูปเทพเจ้า

รูปเทพเจ้าถูกสร้างขึ้นด้วยเหตุและปัจจัยที่แตกต่างกันแต่มีเป้าหมายเดียวกันคือการสร้างรูปเคารพซึ่งมนุษย์เชื่อว่าเป็นสิ่งสูงส่ง ควรที่ใช้กราบไหว้สักการะ ดังนั้นกระบวนการสร้างและวัสดุที่นำมาใช้ย่อมถูกคัดสรรค้มาเป็นอย่างดี แต่ถึงอย่างไรก็ตามกระบวนการและวัสดุที่นำมาใช้ย่อมอยู่ภายใต้เงื่อนไขสภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อมในยุคนั้น ๆ

หิน (Stone) เป็นวัสดุที่มีอยู่ในธรรมชาติซึ่งมีหลากหลายชนิดขึ้นอยู่กับปัจจัยทางธรรมชาติที่แตกต่างกัน วัสดุหินตามธรรมชาติมีลักษณะแข็งแรงแรง มีความคงทนสามารถอยู่ได้ทุกสภาวะอากาศ หินมีหลายชนิด เช่นหินปูน หินอ่อน หินทราย หินแกรนิต รวมไปถึงหินหยกที่มีมูลค่าสูงเป็นต้น วัสดุหินพบได้ง่ายทั่วทุกพื้นที่ในโลก ดังนั้นหินจึงเป็นวัสดุในระยะแรกที่ถูกรมนุษย์เลือกนำมาสร้างรูปเทพเจ้า

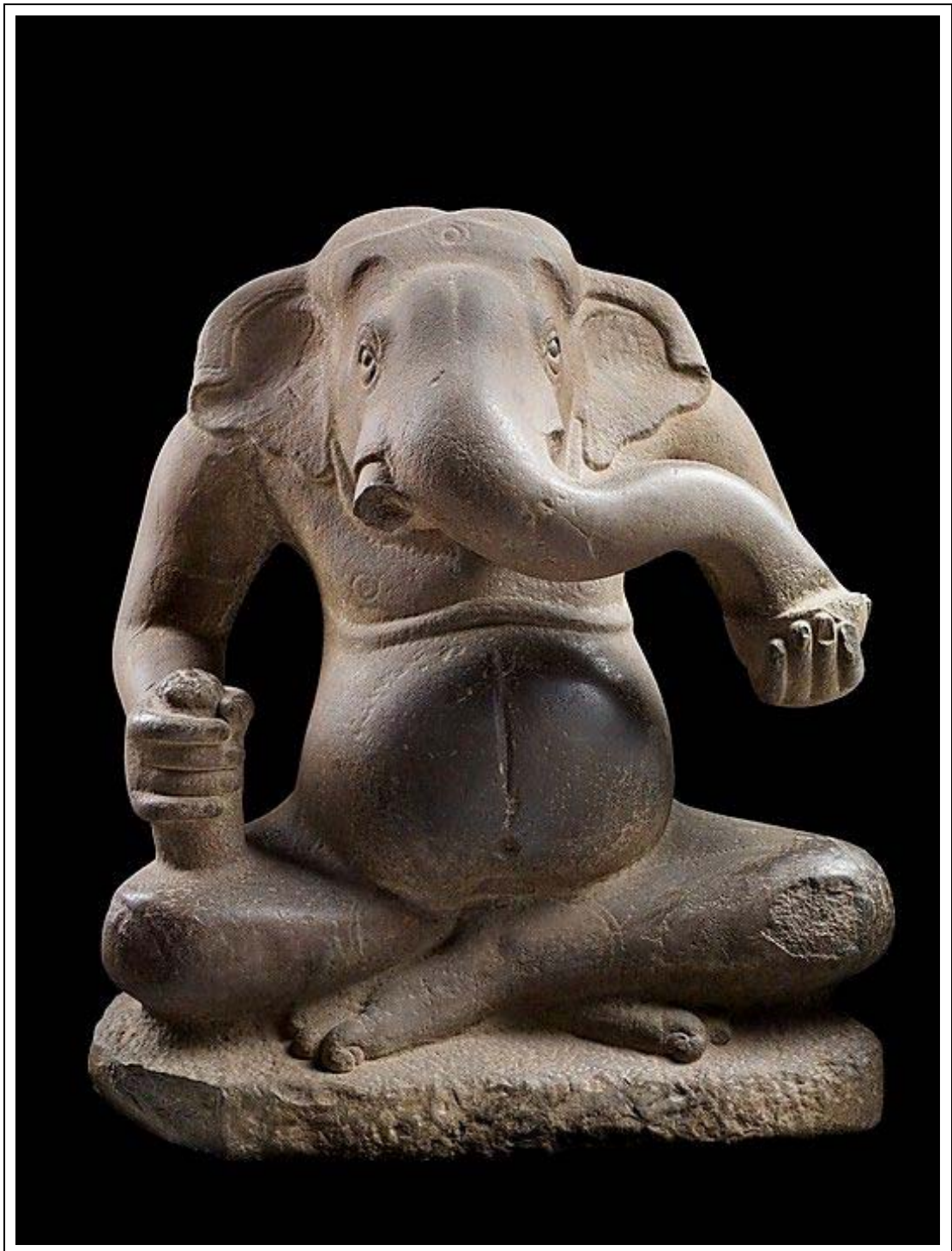
ภาพที่ 27 Venus of Willendorf (วีนิส แห่งวิลเลนดอร์ฟ) หินปูน (Limestone) สมัยก่อนประวัติศาสตร์ พบที่ประเทศออสเตรีย

ที่มา: Introduction to Anthropology, **Ancient Women and Art**, accessed July 5, 2016, available from <http://anthropology.msu.edu/anp203h-fs13/2013/11/05/ancient-women-and-arz>

นักโบราณคดีตั้งสมมุติฐานต่อการสร้างรูปเคารพด้วยวัสดุหินในสมัยยุคก่อนประวัติศาสตร์ว่า ในยุคที่มนุษย์ยังไม่มีความรู้ในกระบวนการหลอมโลหะสำหรับทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการสลักหิน มนุษย์ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์อาจใช้วิธีการขัดหรือถูหิน โดยเลือกใช้หินชนิดที่มีความแข็งแรงมากกว่าเป็นเครื่องมือในการขัดสร้างรูปทรงบนวัสดุหินที่มีความอ่อนตัวมากกว่า

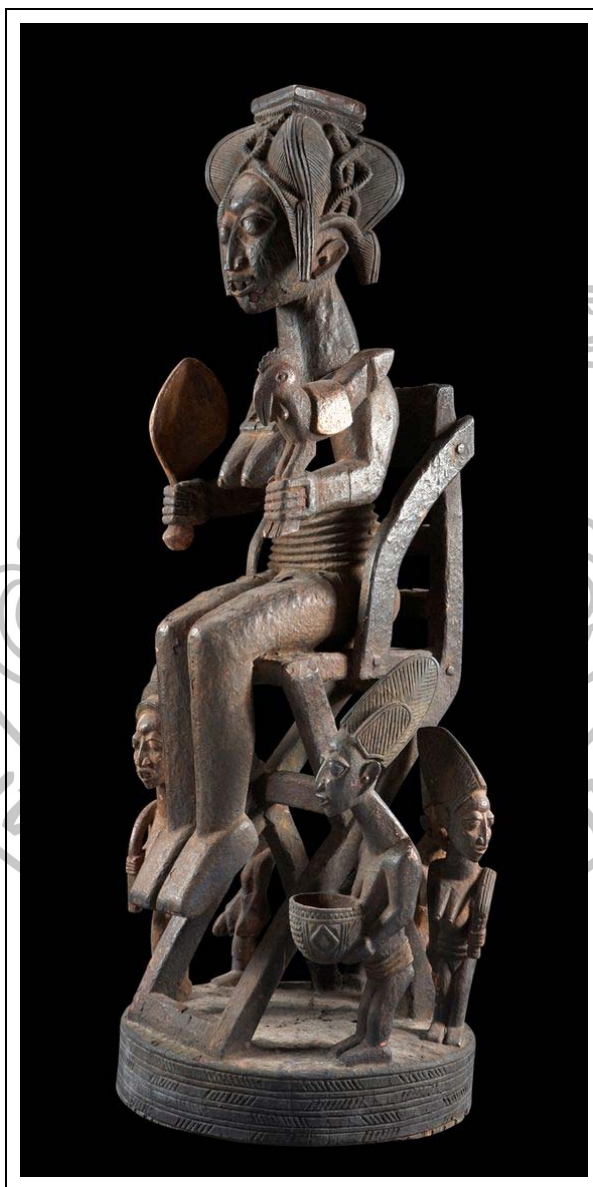
ภาพที่ 28 ภาพ วินัส เดอ มิโล (Venus de Milo) หินอ่อนกรีก (Greek marble) ศิลปะกรีก
ที่มา: Pinterest, **Venus**, accessed July 5, 2016, available from <https://www.pinterest.com/search/pins/?q=Venus&rs=typed&0=Venus%7Ctype>

ภาพที่ 29 พระพิฆเนศ ศิลปะเขมร

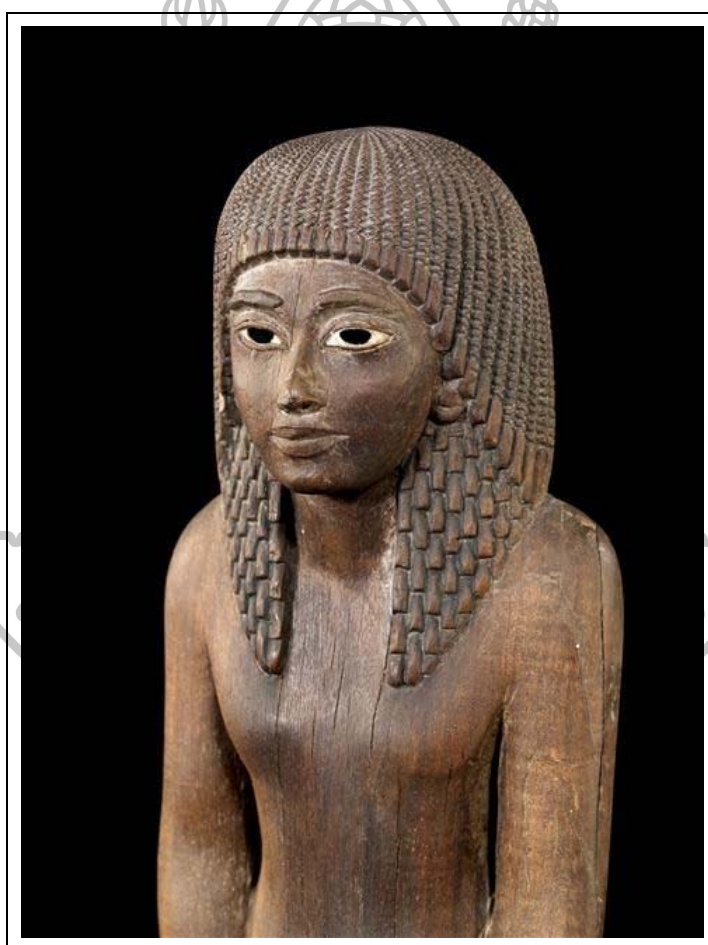
ที่มา: Pinterest, **Ganesha khmer**, accessed July 56 2016, available from <https://www.pinterest.com/pin/132011832806610301/>

ไม้ (Wood) เป็นวัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติ รูปเคารพในระยะแรกที่ถูกสร้างขึ้นจากไม้ ปรากฏให้เห็นได้จากหลักฐานในสังคมชนเผ่า ด้วยเงื่อนไขทางภูมิประเทศและที่อยู่อาศัย ทำให้มนุษย์เหล่านี้เลือกที่จะนำวัสดุที่อยู่ใกล้ชุมชนและมีจำนวนมากในธรรมชาติมาสร้างสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น ที่อยู่อาศัย เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ล่าสัตว์และรูปเคารพที่ใช้ประกอบพิธีกรรม

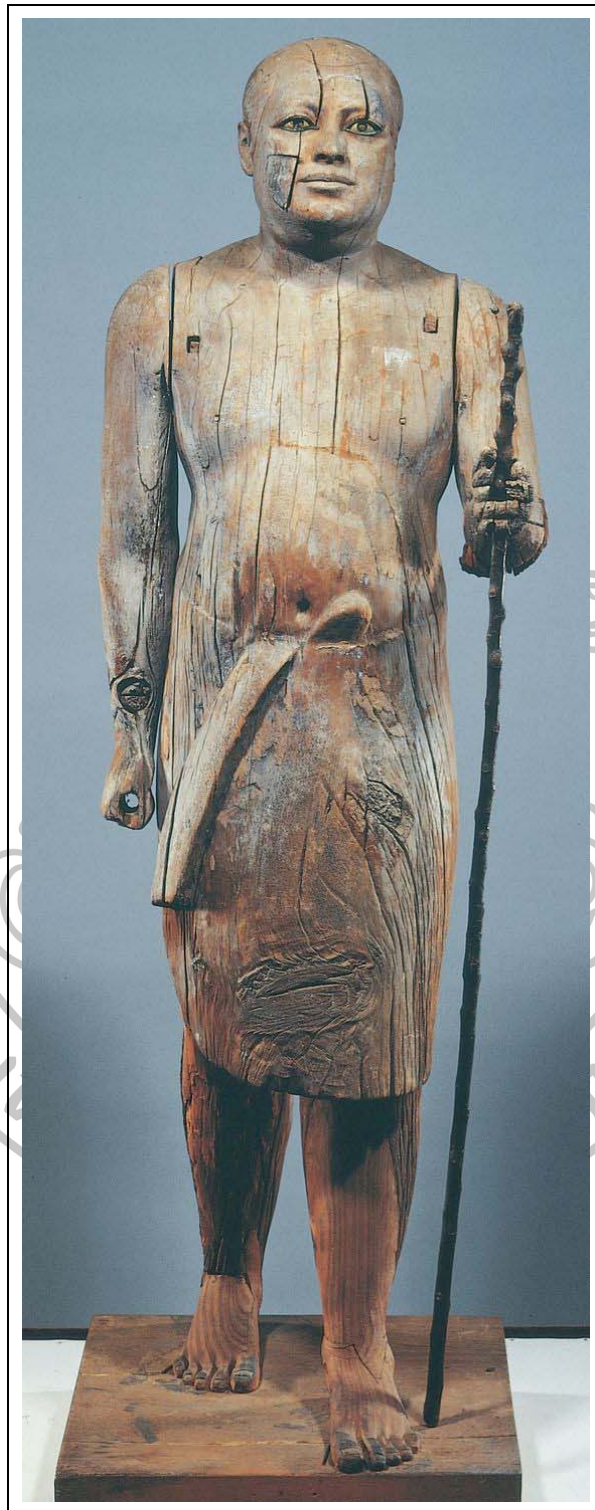
ภาพที่ 30 ประติมากรรมรูปหัวหน้าเผ่า ศิลปะแบบแอฟริกัน (African Art) แกะสลักไม้
ที่มา: Pinterest, **Wood African**, accessed July 5, 2016, available from <https://www.pinterest.com/pin/267612402837145114/>

รูปเคารพที่ถูกสร้างขึ้นด้วยไม้จะมีน้ำหนักที่เบากว่าวัสดุหินหรือสำริด ซึ่งจะเหมาะสมกับการขนย้ายรูปเคารพเพื่อนำไปประกอบพิธีกรรมในสถานที่ต่าง ๆ แต่วัสดุไม้ไม่คงทนต่อความชื้นและเกิดการผุกร่อนได้โดยง่าย ดังนั้นเราจึงพบได้ว่ารูปเทพเจ้าหรือหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่น ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นด้วยวัสดุไม้จะหลงเหลือให้พบเห็นได้ในจำนวนที่น้อยกว่าวัสดุอื่น ๆ ทั้งนี้ก็เพราะด้วยเงื่อนไขทางวัสดุที่มีต่อเวลาและกฎเกณฑ์ทางธรรมชาติ นอกจากสังคมชนเผ่าแล้วรูปเทพเจ้าหรือรูปบุคคลสำคัญทางศาสนาที่ถูกสร้างด้วยวัสดุไม้ปรากฏให้เห็นในรูปแบบศิลปะต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 31 รูปแกะสลักไม้ศิลปะอียิปต์

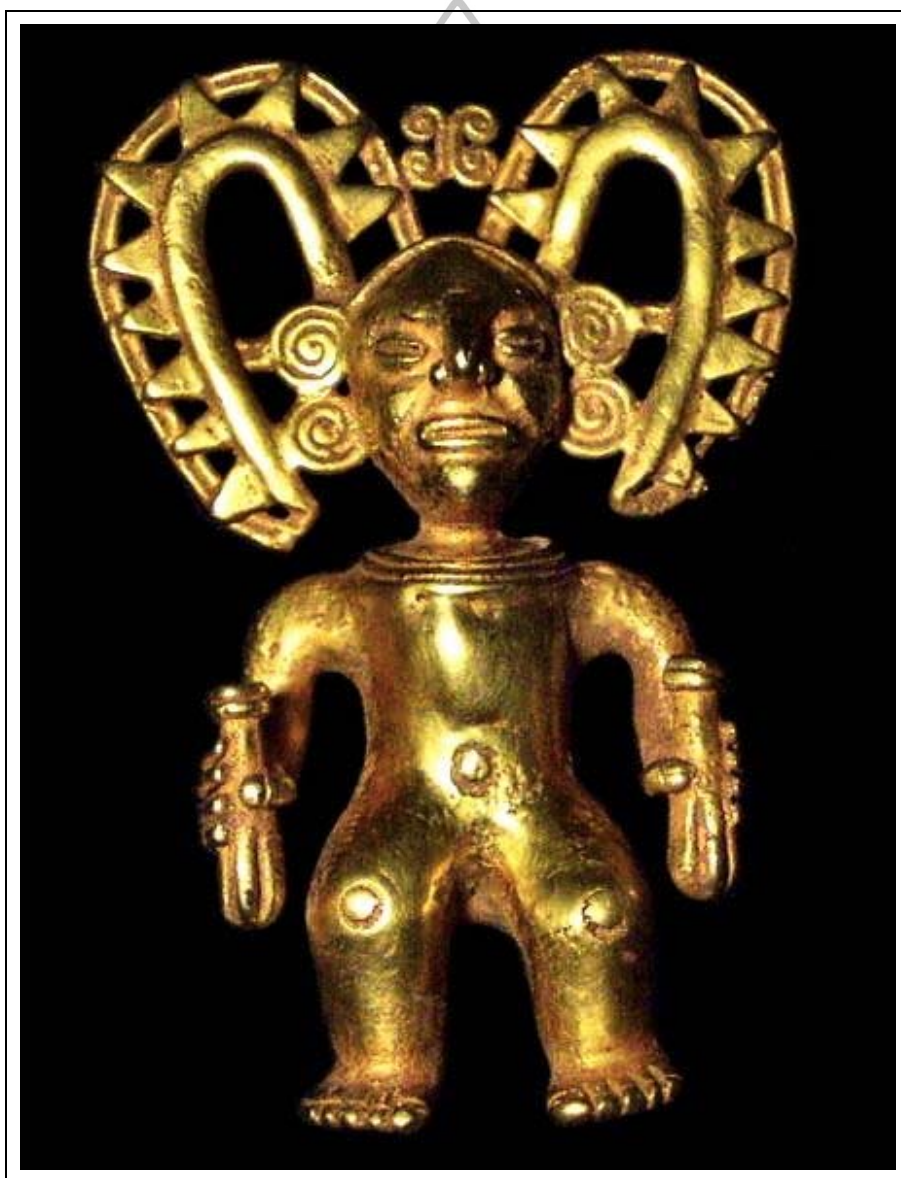
ที่มา: Pinterest, **Wood Egypt**, accessed July 5, 2016, available from <https://www.pinterest.com/pin/312929874090426681/>

ภาพที่ 32 รูปสลักไม้ Ka- Aper ศิลปะอียิปต์

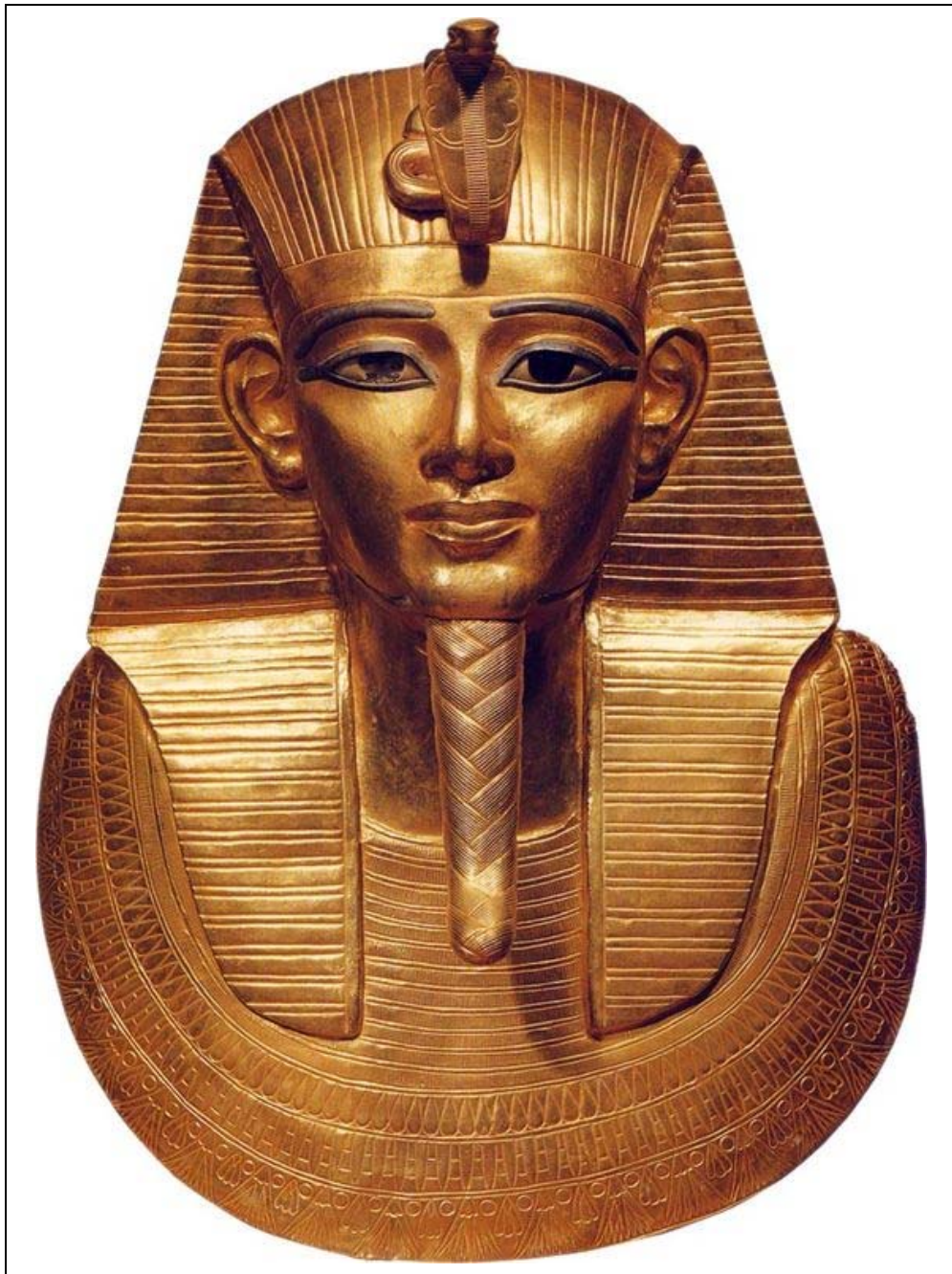
ที่มา: Pinterest, **Wood Egypt**, accessed July 5, 2016, available from <https://www.pinterest.com/pin/97249673178117867/>

ทองคำ (Gold) เป็นโลหะชนิดหนึ่งที่ไม่ทำปฏิกิริยาต่อออกซิเจนดังนั้นจึงไม่เกิดสนิมหรือการผุกร่อน ซึ่งวัสดุชนิดนี้มีความมั่งคั่งแน่นอนโดยธรรมชาติ นับเป็นโลหะที่มีคุณค่าที่สุดในทุกยุคสมัยจากอดีตถึงปัจจุบันทองคำมักจะเป็นวัสดุที่ถูกผลิตเป็นเครื่องมือเครื่องใช้และเครื่องประดับให้แก่ชนชั้นผู้นำหรือกษัตริย์ นอกจากนี้ยังปรากฏรูปเคารพที่ถูกสร้างขึ้นจากทองคำทั่วพื้นที่ในโลก

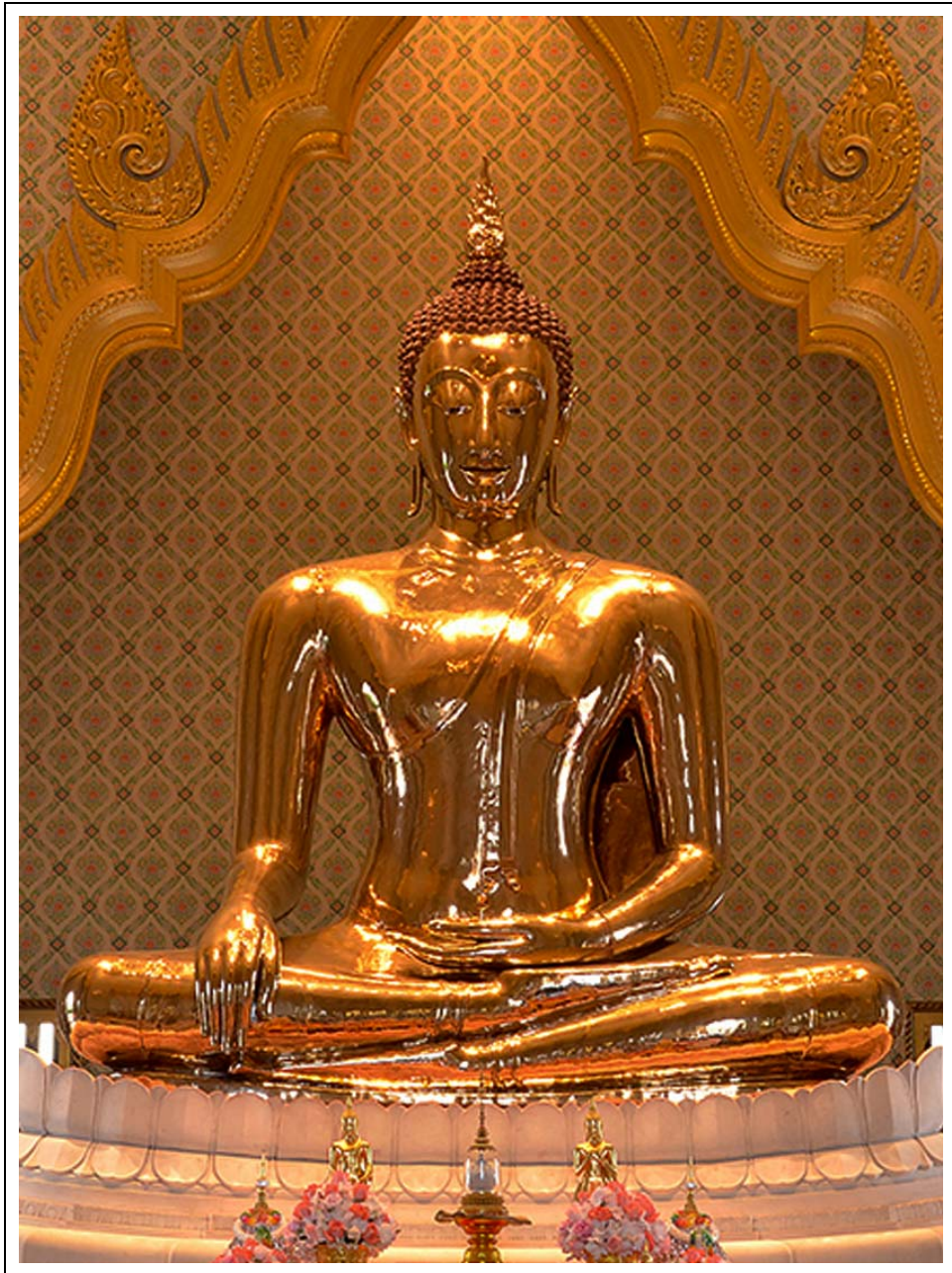
ภาพที่ 33 The Ancient Pilot ศิลปะแบบชนเผ่ามายา (Mayan)

ที่มา: Pinterest, **Gold Mayan**, accessed July 5, 2016, available from <https://www.pinterest.com/pin/81416705735286842/>

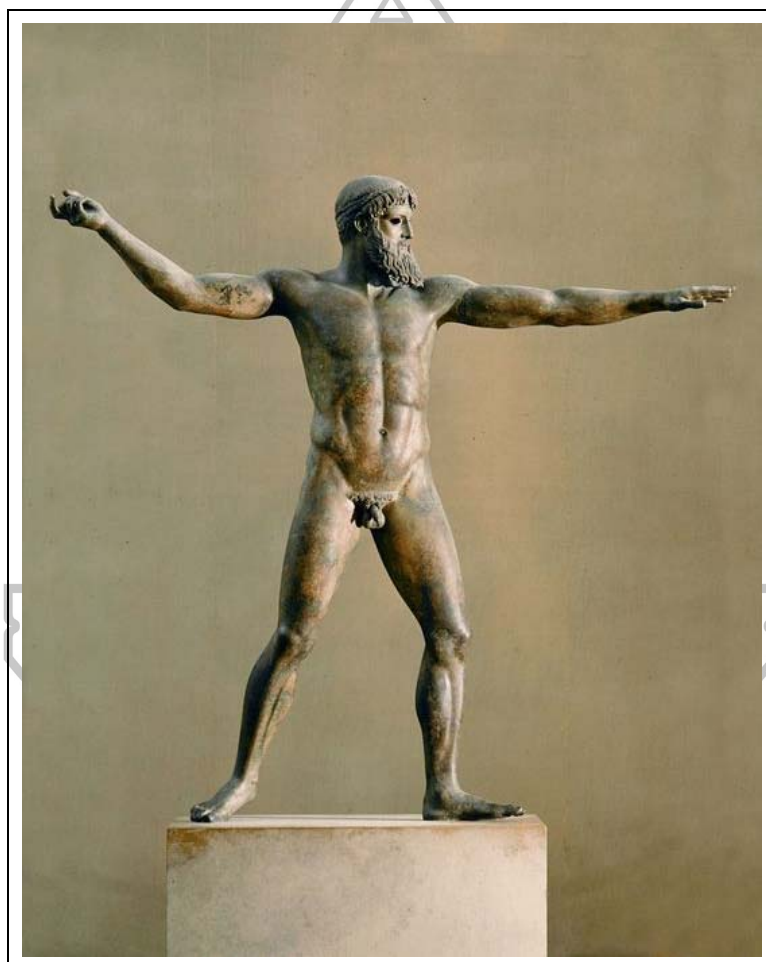
ภาพที่ 34 Mask of Psusenes ศิลปะอียิปต์

ที่มา: Pinterest, **Gold Egypt**, accessed July 5, 2016, available from <https://www.pinterest.com/pin/464785624022743647/>

ภาพที่ 35 พระพุทธรูปทองคำ ศิลปะสุโขทัย ประเทศไทย
ที่มา: Jakapun, หลวงพ่อทองคำ ได้ชื่อว่าเป็นพระพุทธรูปทองคำที่ใหญ่ที่สุดในโลก, เข้าถึงเมื่อ 5
กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://jakapun.namjai.cc/d2015-10.html>

สำริด เป็นโลหะชนิดหนึ่งที่เกิดจากการผสมกันของแร่ดีบุกและทองแดงในอุณหภูมิประมาณ 1,200 องศาเซลเซียส สำริดเป็นโลหะที่มีความเหนียวและแข็งแรงทนทานมากกว่าทองคำ ดังนั้นเราจะพบได้ว่าวัสดุสำริดจะปรากฏให้เห็นเป็นหลักฐานทางโบราณคดีในประเภทของอาวุธหรือเครื่องมือในการล่าสัตว์ ภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ทั้งนี้ด้วยวัสดุทองคำมีความอ่อนตัวมากจึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อช่างในการสร้างรูปเคารพที่มีขนาดใหญ่ หรือรูปเคารพที่ต้องการความมั่นคงแข็งแรง ดังนั้นจึงปรากฏรูปเทพเจ้าที่สร้างขึ้นด้วยวัสดุสำริดเป็นจำนวนมาก

ภาพที่ 36 Zeus (or Poseidon) หล่อสำริด ศิลปะกรีก

ที่มา: Pinterest, **Bronze Greek**, accessed July 5, 2016, available from <https://www.pinterest.com/pin/424816177330843595/>

ภาพที่ 37 ศิวนาฏราช (Lord-of-Dance) ศิลปะอินเดีย หล่อสำริด

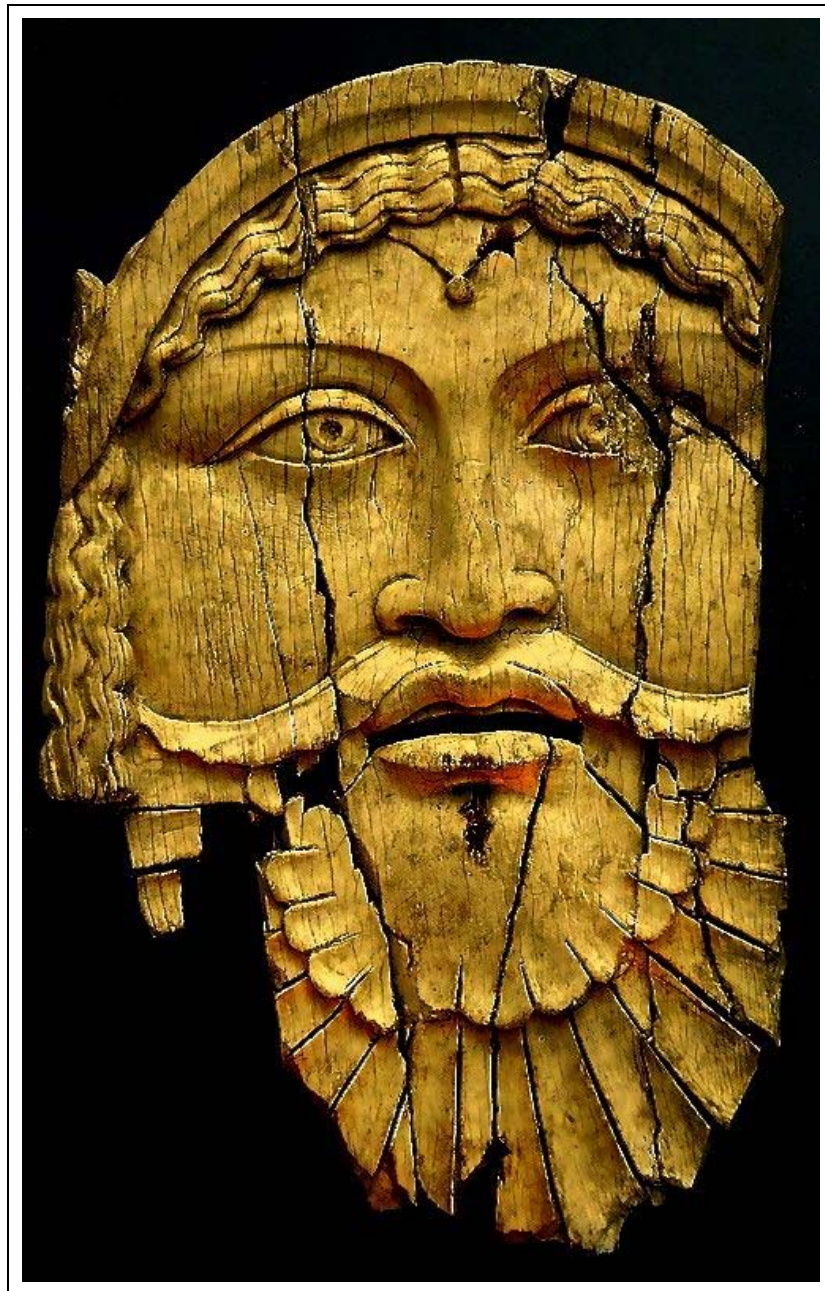
ที่มา: Pinterest, **India sculpture**, accessed July 6, 2016, available from <https://www.pinterest.com/pin/482166703836238434/>

นอกจากนี้ยังพบรูปเคารพที่ถูกสร้างด้วยกระบวนการและวัสดุอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งหลักฐานเหล่านี้เผยให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองในระบอบความเชื่อศาสนา และแสดงให้เห็นวิวัฒนาการของช่างฝีมือจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 38 Snake Goddess, Minoan Art (ศิลปะแบบไมนวน) ดินเผา

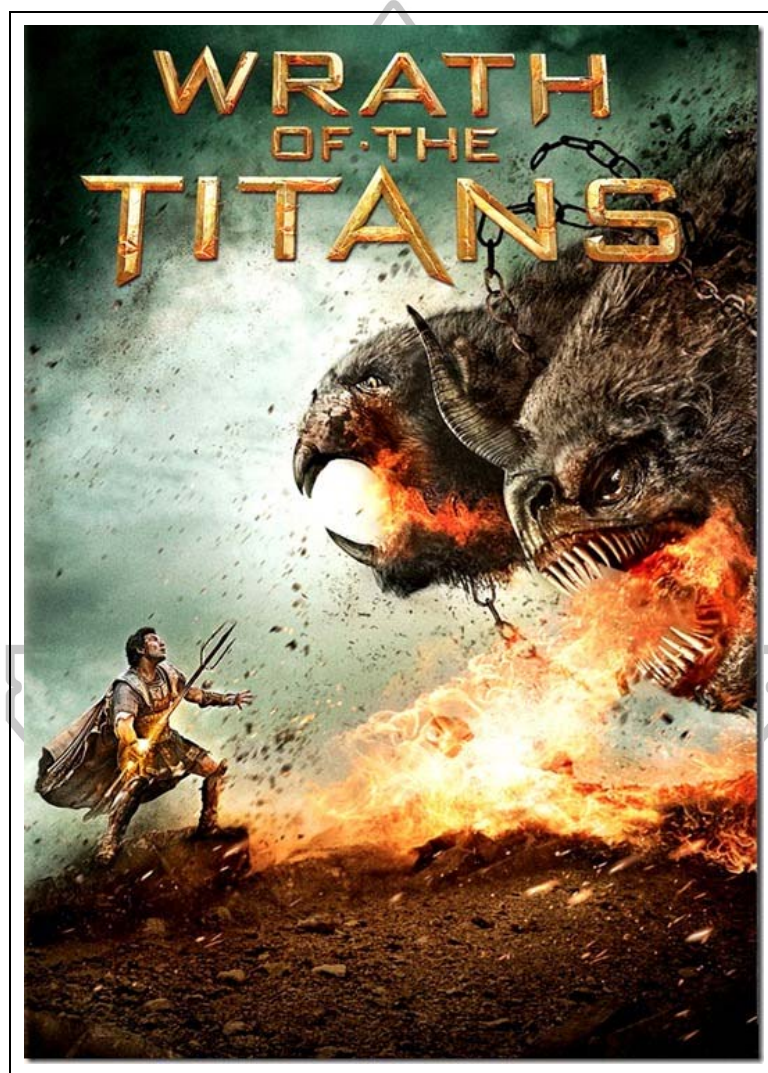
ที่มา: Pinterest, **Minoan Art**, accessed July 5, 2016, available from <https://www.pinterest.com/pin/458663543282473181/>

ภาพที่ 39 ใบหน้าของเทพไดโอนิซัส (Dionysus) แกะสลักงาช้าง ศิลปะกรีก

ที่มา: Pinterest, **Ivory God**, accessed July 5, 2016, available from <https://www.pinterest.com/pin/23643966772798309/>

ปัจจุบันความเชื่อของมนุษย์ได้ปรับเปลี่ยนไปจากอดีต แต่ละศาสนาถูกแบ่งแยกออกเป็นนิกายต่าง ๆ โดยมีกฎเกณฑ์และความเชื่อที่แตกต่างกันไป ความเชื่อของมนุษย์ในเรื่องเทพเจ้าลดน้อยลง องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากวิทยาศาสตร์อธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกได้ชัดเจนและมีเหตุผลมากกว่าความเชื่อ แนวคิดและรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าเริ่มถูกมนุษย์นำมาตีความใหม่ และรูปเทพเจ้าไม่ได้ถูกนำมาสร้างเป็นรูปเคารพเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป

ภาพที่ 40 ภาพใบประกาศจากภาพยนตร์เรื่อง Wrath of the Titans สงครามมหาเทพพิโรธ
ที่มา: Free Movies Super HD, Wrath of the Titans สงครามมหาเทพพิโรธ, เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม
2559, เข้าถึงได้จาก http://freemovie-shd.blogspot.com/2013_03_01_archive.html

ภาพที่ 41 ภาพตุ๊กตาพระพิฆเนศ

ที่มา: Diwali shop, ตุ๊กตาผ้าพระคเณศเด็กน้อย สีลปะเบงกอล นำเข้าจากประเทศอินเดีย, เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.diwalishopth.com/ตุ๊กตาผ้าพระคเณศเด็กน้อย-สีลปะเบงกอล-นำเข้าจากประเทศอินเดีย-67507.product>

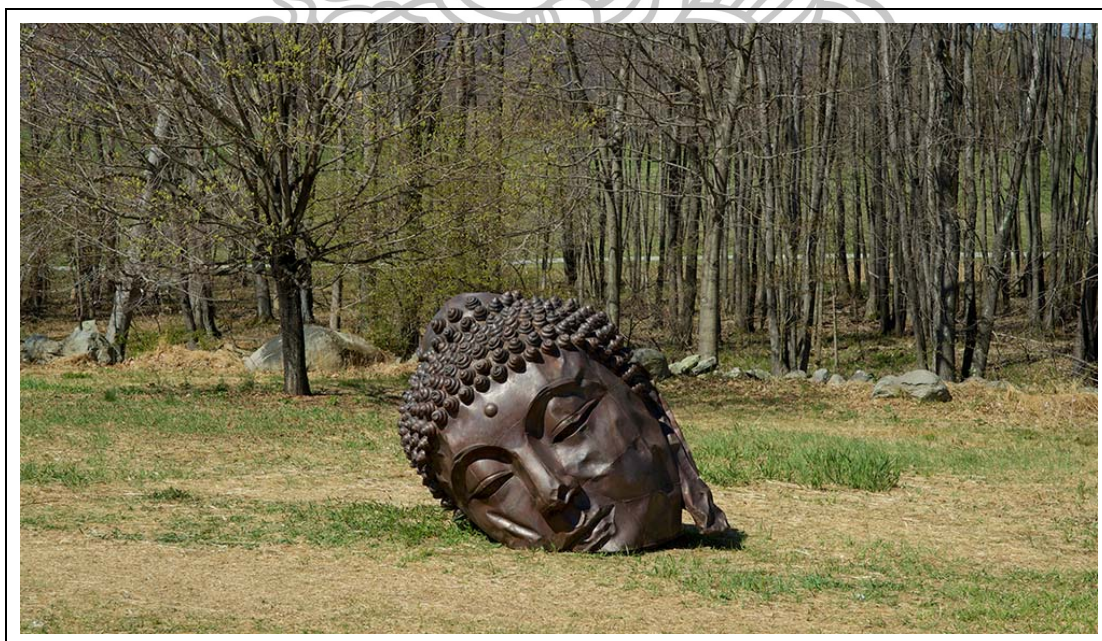
ภาพที่ 42 หนังสือการ์ตูนเรื่อง Saint Young Men ศาสดาเดินดิน

ที่มา: Pantip ศาสนา, คิดใจกับการ์ตูนเรื่อง Saint Young Men ครับ มีพระเยซูกับพระพุทธเจ้าเป็น ตัวเอก, เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://topicstock.pantip.com/religious/topicstock/2010/12/Y10036095/Y10036095.html>

ภาพที่ 43 ภาพรอยสักรูปพระพุทธรเจ้า

ที่มา: Postjung, เทศกาลรอยสักระดับโลก ที่เมืองจีน เพื่อคนรักศิลปะการสักร่างกาย, เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://board.postjung.com/923379.html>

ภาพที่ 44 ผลงานประติมากรรมของศิลปิน Zhang Huan

ที่มา: Robbreport, **Storm King Sculpture Park Exhibits Open in the Hudson Valley**, accessed July 5, 2016, available from <http://robbreport.com/art-collectibles/storm-king-sculpture-park-exhibits-open-hudson-valley>

ตารางที่ 1 ตารางสรุปผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ที่มาของเทพเจ้า	รูปแบบ	วัสดุ
มนุษย์ขาดองค์ความรู้ เพื่อทำความเข้าใจต่อ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นในธรรมชาติ	1. สร้างภาพตัวแทนสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ 2. บุคลาธิษฐาน	1. หินปูน 2. ไม้ 3. ทองคำ 4. ผสมวัสดุ
มนุษย์ต้องการแสดง ความเคารพต่อบุคคล สำคัญทางศาสนา	1. ใช้สัญลักษณ์แทนเทพเจ้า 2. สร้างภาพตัวแทนบุคคล 3. รูปแบบอุดมคติ	หินทราย
มนุษย์ต้องการสร้าง ภาพเพื่อเป็นตัวแทน ของบุคคลสำคัญ	1. ถูกต้องตามหลักกายวิภาคหรือมีความเป็นมนุษย์ 2. แสดงความงามที่เป็นความจริงตามธรรมชาติ 3. กำหนดพระพุทธรูป	1. หินอ่อน 2. สำริด 3. งาม้าง

ผลงานสร้างสรรค์ของศิลปินจำนวน 3 คน

Zhang Huan

จาง ฮวน (Zhang Huan) เป็นศิลปินเชื้อสายจีน ในช่วงที่เขาใช้ชีวิตอยู่ในนิวยอร์ก เขาเป็นที่รู้จักในฐานะศิลปินที่ทำงานด้วยสื่อศิลปะการแสดง (performance) ⁸ ผลงานของเขามีเนื้อหาอ้างอิงกับบริบททางสังคมแบบชาวจีนพลัดถิ่น และมีลักษณะของการท้าทายและผลักดันข้อจำกัดของร่างกายของเขาเองไปจนถึงขีดสุด

⁸ Zhang Huan เป็นศิลปินเชื้อสายจีนที่มีชื่อเสียงโด่งดังในวงการศิลปะร่วมสมัยในระดับนานาชาติ เขาเป็นที่รู้จักในฐานะศิลปินที่ทำงานด้วยสื่อศิลปะการแสดง (performance) ในช่วงที่เขาใช้ชีวิตอยู่ในนิวยอร์ก ผลงานของเขาช่วงนั้น นอกจากการมีเนื้อหาอ้างอิงกับบริบททางสังคมแบบชาวจีนพลัดถิ่นแล้ว ส่วนใหญ่ล้วนมีลักษณะของการท้าทายและผลักดันข้อจำกัดของร่างกายของเขาเองไปจนถึงขีดสุดในทิศทางเดียวกับที่เราเห็นในผลงานหลาย ๆ ชิ้นในอดีตของ Marina Abramović เจ้าแม่แห่งศิลปะการแสดงผู้โด่งดัง ดูรายละเอียดใน Prachatai, ธเนศ อ่าวสินธุ์ศิริ, Zhang Huan – Berlin Buddha : ศิลปะแห่งความเป็นอนัตตาและการเข้าถึงสังขาร, เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559 เข้าถึงได้จาก <http://prachatai.com/journal/2016/03/64362>

ในปี 2005 จาง ฮวน ได้เดินทางกลับมาประเทศจีน เขา รู้สึกว่าการสร้างผลงานของเขามีความเป็นอิสระมากขึ้น เขาหันมานับถือศาสนาพุทธแทนความเชื่อเดิมที่เขาเคยมีอยู่ เขาเริ่มสร้างผลงานด้วยสื่อศิลปะอื่น ๆ เขาใช้ผลงานของเขาเหล่านั้นในการสำรวจและค้นหาความหมายอันลึกซึ้งของศาสนาพุทธที่เขา นับถือ

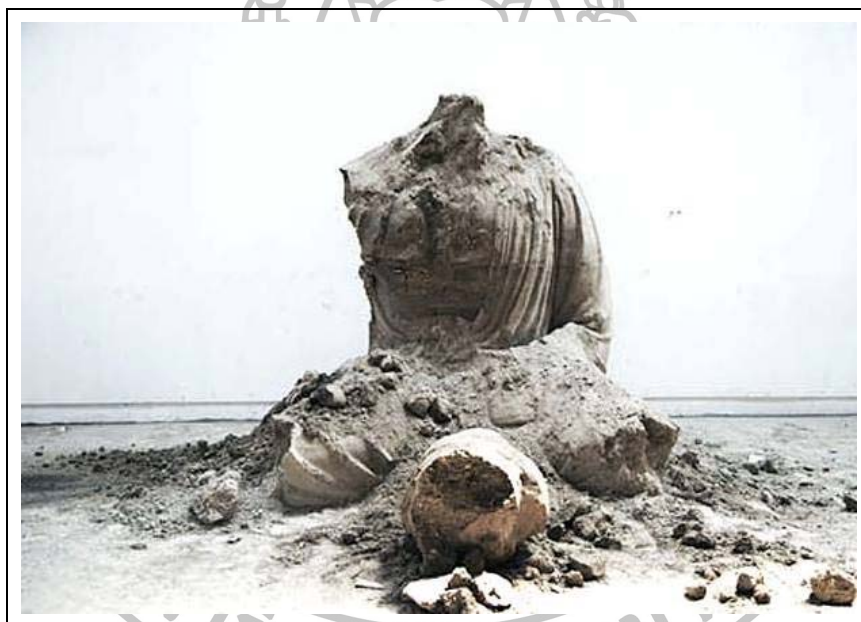
Berlin Buddha เป็นผลงานประติมากรรมกึ่งอินสตอลเลชันเชิงกระบวนการ (process base) เขาได้นำกระบวนการสร้างงานประติมากรรมมาแสดงให้เห็นในพื้นที่สาธารณะ เขาเผยให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามเงื่อนไขของเวลาและกฎของธรรมชาติ สำคัญของงานชิ้นนี้ถูกเปิดเผยให้ผู้ชมได้เห็น เมื่อประติมากรรมถูกถอดออกจากแม่พิมพ์และนำมาวางเผชิญหน้ากับแม่พิมพ์ของตัวเอง มันเป็นภาพจำลองของพระพุทธรูปสองชิ้น ชิ้นแรกคือแม่พิมพ์อลูมิเนียมสูงราวสี่เมตร ส่วนอีกชิ้นหนึ่งคือภาพจำลองของพระพุทธรูปที่ถูกสร้างขึ้นจากการอัดแน่นของจี๊เต้าที่เกิดจากรูปโดยที่ปราศจากการผสมจากกาว เมื่อเวลาผ่านไปผงเจ็ดจากรูปเหล่านั้นก็ผุพังลงรูปทรงจำลองของพระพุทธรูปก็เปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ

ภาพที่ 45 ผลงาน Berlin Buddha Zhang Huan

ที่มา: Prachatai, ชนศ อ่าวสินธุ์ศิริ, **Zhang Huan – Berlin Buddha : ศิลปะแห่งความเป็นอนัตตา และการเข้าถึงสังขารม**, เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://prachatai.com/journal/2016/03/64362>

ผลงานของ จาง ฮวน แสดงให้เห็นความสอดคล้องกันระหว่างรูปแบบ วัสดุและ วิธีการนำเสนอ กระบวนการที่สอดคล้องกันส่งผลให้ประติมากรรมของเขามีความพิเศษ กล่าวคือ ประติมากรรมภาพจำลองพระพุทธรูปที่ถูกสร้างขึ้นด้วยจี๊ไฉ่ของรูป จะเกิดการแปรเปลี่ยนและพังทลายไปตามเวลา ในสภาวะนั้นเองเราจะรับรู้ได้ถึงแรงประทะของความรู้สึกที่มีต่อผลงานและเกิดการตั้งคำถามต่อปรากฏการณ์ที่เห็น เมื่อนั้นผู้ชมที่มีประสบการณ์ในศาสนาพุทธจะพบกับหลักธรรมหรือคำสอนของพระพุทธเจ้า และสำหรับผู้ชมที่ไม่มีประสบการณ์หรือความเข้าใจในศาสนาพุทธ ก็จะพบปรากฏการณ์ที่แสดงให้เห็นความจริงและกฎของธรรมชาติที่ไม่อาจจะบิดเบือนหรือ ปฏิเสธได้

ภาพที่ 46 ผลงาน Berlin Buddha Zhang Huan ภาพจำลองพระพุทธรูปที่พังทลาย ภาพที่ 1
ที่มา: Prachatai, ชเนศ อ่าวสินธุ์ศิริ, **Zhang Huan – Berlin Buddha** : ศิลปะแห่งความเป็นอนัตตา
และการเข้าถึงสังขารม, เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://prachatai.com/journal/2016/03/64362>

ภาพที่ 47 ผลงาน Berlin Buddha Zhang Huan ภาพจำลองพระพุทธรูปที่พังทลาย ภาพที่ 2
ที่มา: Prachatai, ธเนศ อ่าวสินธุ์ศิริ, **Zhang Huan – Berlin Buddha** : ศิลปะแห่งความเป็นอนัตตา
และการเข้าถึงสังขาร, เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://prachatai.com/journal/2016/03/64362>

Masao Kinoshita

มาซาโอะ คิโนชิตะ เกิดที่ Nagano ประเทศญี่ปุ่น ในปี 1971 และจบการศึกษาในสาขา
ประติมากรรม ที่ Tokyo Zokei University ในปี 1991 เขาเข้าร่วมเป็นหนึ่งในสมาชิกของ
International Exhibition ประเทศญี่ปุ่น ได้ทั่วโลกและประเทศอื่น ๆ

ผลงานของ มาซาโอะ คิโนชิตะ ใช้กระบวนการหยาบยี่มรูปแบบที่เกี่ยวกับเทพเจ้าใน
ประวัติศาสตร์ รวมถึงลักษณะสำคัญของตัวละครต่าง ๆ ที่โดดเด่นในแต่ละยุคสมัย ซึ่งเขาได้นำมา
ตีความใหม่ รวมถึงตั้งคำถามขึ้นระหว่างรูปแบบที่มาจากแนวคิดเชิงอุดมคติและ ความจริงที่เกิดจาก
องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ผลงานของเขาจะเกี่ยวข้องกับ เทพเจ้า สัตว์ในเทพนิยาย และตัวละคร
สำคัญในยุคสมัยต่าง ๆ ประติมากรรมของ มาซาโอะจะเป็นรูปแบบที่แสดงให้เห็นกายวิภาคของ
สิ่งมีชีวิตที่ประกอบขึ้นด้วยกระดูก กล้ามเนื้อ และผิวหนัง ซึ่งรูปเทพเจ้าหรือตัวละครต่าง ๆ ที่เขา
นำมาเป็นแบบ ถูกนำเสนอโดยการตั้งคำถามเชิงเหตุผลหรือ แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในสภาวะ
ปัจจุบันที่พิจารณารูปแบบของความเชื่อเหล่านั้น

ภาพที่ 48 ภาพผลงานของศิลปิน Masao Kinoshita ภาพที่ 1
ที่มา: Beautifulbizarre, **MASAO KINOSHITA, BETWEEN GODS AND ÉCORCHÉS**,
accessed July 11, 2016, available from <https://beautifulbizarre.net/2014/06/21/masao-kinoshita-gods-ecorches/>

ภาพที่ 49 ภาพผลงานของศิลปิน Masao Kinoshita ภาพที่ 2

ที่มา: Geyserofawesome, **Japanese artist Masao Kinoshita**, accessed July 11, 2016, available from <http://geyserofawesome.com/post/60416331601/japanese-artist-masao-kinoshita-creates-awesome>

ภาพที่ 50 ภาพผลงานของศิลปิน Masao Kinoshita ภาพที่ 3
 ที่มา: Beautifulbizarre, **MASAO KINOSHITA, BETWEEN GODS AND ÉCORCHÉS**,
 accessed July 11, 2016, available from <https://beautifulbizarre.net/2014/06/21/masao-kinoshita-gods-ecorches/>

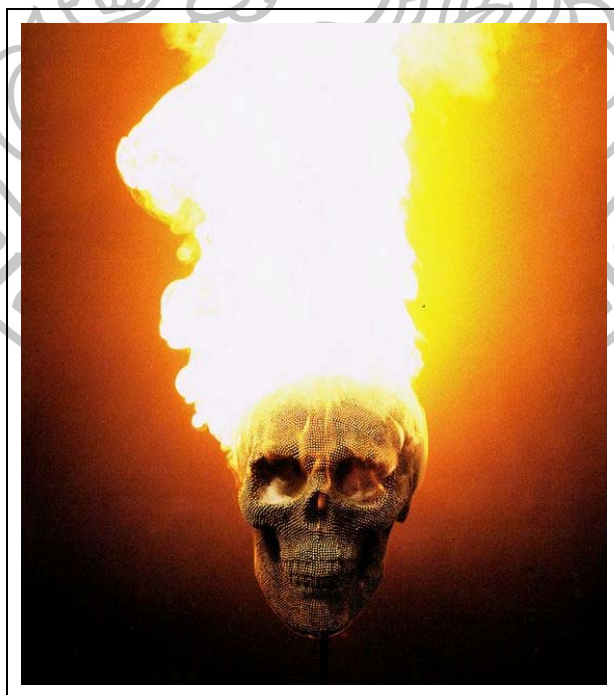

ภาพที่ 51 ภาพผลงานของศิลปิน Masao Kinoshita ภาพที่ 4
 ที่มา: Featherofme, **Masao Kinoshita – Anatomical Sculptures of Mythical Creatures**,
 accessed July 11, 2016, available from <http://www.featherofme.com/masao-kinoshita-anatomical-sculptures-of-mythical-creatures/>

Devid Mach

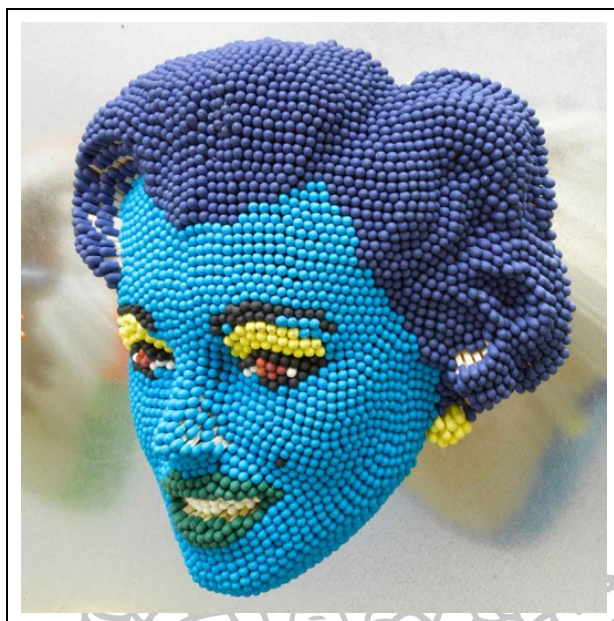
เดวิด มัก เกิดที่ประเทศสกอตแลนด์ ในปี 1956 เขาเป็นประติมากรและ ยังใช้สื่อศิลปะแบบจัดวางในการนำเสนอผลงาน รูปแบบการทำงานของเขาคือการนำวัตถุต่าง ๆ มาประกอบสร้างเป็นรูปทรงในระยะแรกผลงานของเขาจะเป็นลักษณะของการจัดวางในพื้นที่สาธารณะซึ่งเป็นการติดตั้งชั่วคราวในผลงานประติมากรรมที่ถูกสร้างขึ้นจากการนำนิตยสารจำนวนมากมาเรียงต่อกันจนเป็นรูปทรงที่เกิดปริมาตรเลียนแบบลักษณะทางธรรมชาติ คล้ายกับเนินเขา ก้อนหิน หรือระลอกคลื่นที่กลืนรอบรรทุกขนาดใหญ่ไว้ แสดงให้เห็นความสามารถในการประกอบสร้างรูปทรงด้วยวัตถุของเขา

ในช่วงปี 1980 เดวิด มัก เริ่มผลิตผลงานที่มีขนาดเล็กลง โดยผลงานของเขาจะถูกสร้างขึ้นด้วยการนำเอาแท่งไม้ขีดขนาดเล็กมาประกอบกันเป็นรูปทรง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรูปหัวมนุษย์หรือ ใบหน้าของสัตว์ ผลงานของเขามีความพิเศษในการจัดการและคัดสรรสีของก้านไม้ขีดที่สร้างลวดลายบนพื้นผิวของผลงาน ซึ่งหลังจากที่ผลงานเสร็จเขามักที่จะจุดไฟเผาผลงานซึ่งเขามักเรียกมันว่าเป็นศิลปะการแสดงของเขา

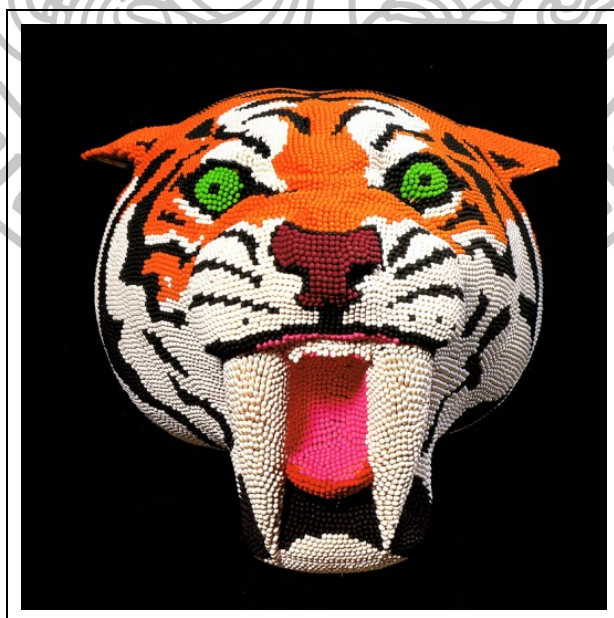
ภาพที่ 52 ผลงานของ Devid Mach ภาพที่ 1

ที่มา: Wanken, **DAVID MACH'S MATCHSTICK SCULPTURES**, accessed July 5, 2016, available from <http://blog.wanken.com/11986/david-machs-matchstick-sculptures/>

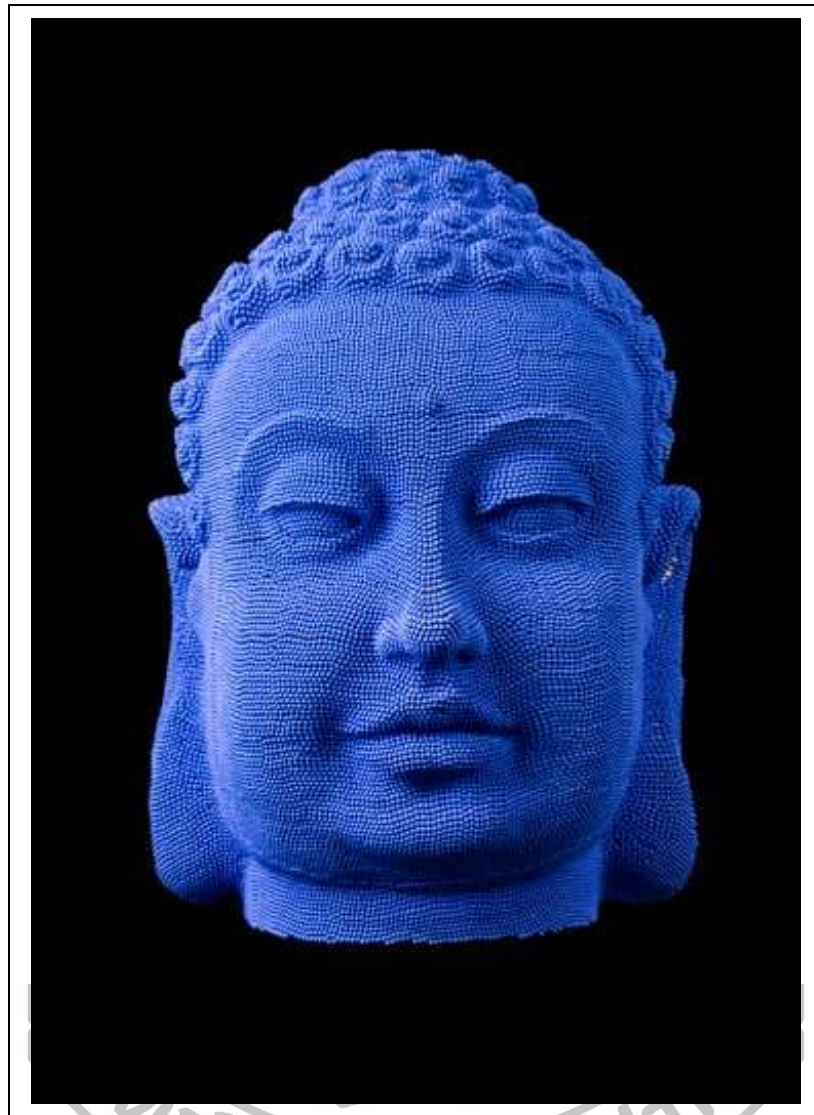
ภาพที่ 53 ผลงานของ Devid Mach ภาพที่ 2

ที่มา : Wanken, **DAVID MACH'S MATCHSTICK SCULPTURES**, accessed July 12, 2016,
available from <http://blog.wanken.com/11986/david-machs-matchstick-sculptures>

ภาพที่ 54 ผลงานของ Devid Mach ภาพที่ 3

ที่มา: Wanken, **DAVID MACH'S MATCHSTICK SCULPTURES**, accessed July 12, 2016,
available from <http://blog.wanken.com/11986/david-machs-matchstick-sculptures>

ภาพที่ 55 ผลงานของ Devid Mach ภาพที่ 4

ที่มา: Pinterest, **Devid Mach**, accessed July 12, 2016, available from <http://blog.wanken.com/11986/david-machs-matchstick-sculptures>

บทที่ 3

กระบวนการและองค์ประกอบในการสร้างสรรค์

วิทยานิพนธ์ชุด รูปเทพเจ้าในศิลปะร่วมสมัย ประกอบไปด้วยผลงานสร้างสรรค์จำนวน 3 ผลงานซึ่งในแต่ละผลงานผู้ทำวิทยานิพนธ์แบ่งองค์ประกอบในการสร้างสรรค์เป็น 2 กระบวนการ คือ

1. การประมวลผลทางความคิด
2. ขั้นตอนการปฏิบัติงานสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด รูปเทพเจ้าในศิลปะร่วมสมัย ผู้ทำวิทยานิพนธ์ศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ทั้งในเชิงรูปแบบและแนวคิด ผู้ทำวิทยานิพนธ์รวบรวมข้อมูลทางเอกสารและการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากสถานที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรูปเทพเจ้า แหล่งโบราณคดี พิพิธภัณฑสถานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งระหว่างการเดินทางเก็บข้อมูล ผู้ทำวิทยานิพนธ์ตั้งข้อสังเกตต่าง ๆ จากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ หลักฐานทางโบราณคดี และความหลากหลายของกระบวนการที่ส่งผลให้เกิดรูปแบบเทพเจ้าในแต่ละยุคสมัย ซึ่งผลงานประติมากรรมทั้ง 3 ผลงานเกิดขึ้นจากการประมวลผลทางความคิดเพื่อกำหนดรูปแบบผลงานประติมากรรม

ผลงานประติมากรรมทั้ง 3 ผลงานสร้างขึ้นจากเป้าหมายที่มีเนื้อหาและความสำคัญแตกต่างกัน โดยผู้ทำวิทยานิพนธ์นำเสนอทัศนคติในประเด็นที่แตกต่างกัน โดยเป้าหมายในแต่ละประเด็นจะครอบคลุมประวัติศาสตร์ของรูปเทพเจ้า เหตุผลของกระบวนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเทพเจ้า และสภาวะรูปเทพเจ้าในสภาพแวดล้อมในสังคมปัจจุบัน

ผลงานชิ้นที่ 1

การประมวลผลทางความคิด ผลงานชิ้นที่ 1

มนุษย์ปรับเปลี่ยนรูปแบบเทพเจ้าให้สอดคล้องกับความเชื่อ สังคม และสภาพแวดล้อม จากอดีตถึงปัจจุบันรูปแบบเทพเจ้ามีความหลากหลายซึ่ง เกิดการทับซ้อนกันในเชิงรูปแบบและแนวคิด

พระพิฆเนศ เป็นเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์ฮินดูมีรูปลักษณะที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานระหว่างรูปร่างของมนุษย์และสัตว์ กล่าวคือมีลักษณะร่างกายเป็นมนุษย์เพศชาย

เศียรเป็นช้าง จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่าพระพิฆเนศถูกมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็นรูปเคารพมาแล้วหลายยุคสมัย สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบันพระพิฆเนศยังได้รับความเคารพกราบไหว้และเป็นที่ยกย่องในการนำมาสร้างเป็นรูปเคารพ เราจะพบได้ว่าพระพิฆเนศถูกสร้างขึ้นหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันด้วยวิธีการและ วัสดุนอกจากนี้พระพิฆเนศยังถูกมนุษย์ปรับเปลี่ยนรูปแบบจนก้าวข้ามขอบเขตของการเป็นรูปเคารพ

ภาพที่ 56 ภาพแสดงรูปแบบที่แตกต่างกันของพระพิฆเนศ ภาพที่ 1

ที่มา: Balganeshsiam, พระพิฆเนศ ตำนานเทพแห่งความสำเร็จ, เข้าถึงเมื่อ 28 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก http://balganeshsiam.blogspot.com/2009/08/blog-post_3752.html

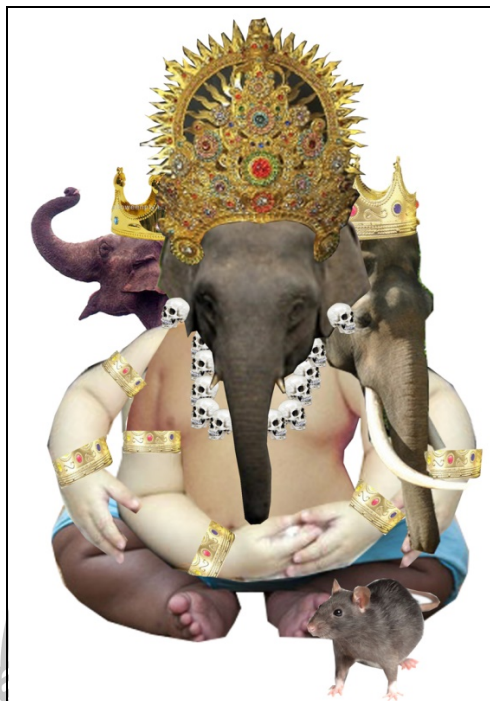
ภาพที่ 57 ภาพแสดงรูปแบบที่ต่างกันของพระพิฆเนศ ภาพที่ 2
ที่มา: Vedicodyssey, **Ganesha and Graffiti**, accessed July 28, 2016, available from <http://vedicodyssey.com/spiritualadventures/2010/08/26/ganesha-and-graffiti/>

การประมวลผลเชิงรูปแบบ

ผู้ทำวิทยานิพนธ์ต้องการแสดงให้เห็นความหลากหลายทางรูปแบบของเทพเจ้า จึงสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้รูปแบบและ วัสดุที่ต่างกันมาประกอบสร้างรูปทรง(mixed media) ความแตกต่างของวัสดุและรูปแบบที่นำมาใช้จะเผยให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและ แสดงให้เห็นกระบวนการที่นำมาสู่สภาวะร่วมสมัย

จากการประมวลผลทางรูปแบบ ผู้ทำวิทยานิพนธ์จึงค้นคว้าและเก็บข้อมูลรูปแบบของพระพิฆเนศในประวัติศาสตร์ รวมถึงศึกษาการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของพระพิฆเนศในยุคปัจจุบัน ผู้ทำวิทยานิพนธ์พบว่า รูปแบบของพระพิฆเนศได้ถูกปรับเปลี่ยนจากอดีตที่เป็นรูปเคารพในเทวสถานหรือพื้นที่ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาไปสู่การสร้างขึ้น

ภาพร่าง 2 มิติ ผลงานชิ้นที่ 1

ภาพที่ 58 ภาพร่าง 2 มิติภาพที่ 1 ผลงานชิ้นที่ 1

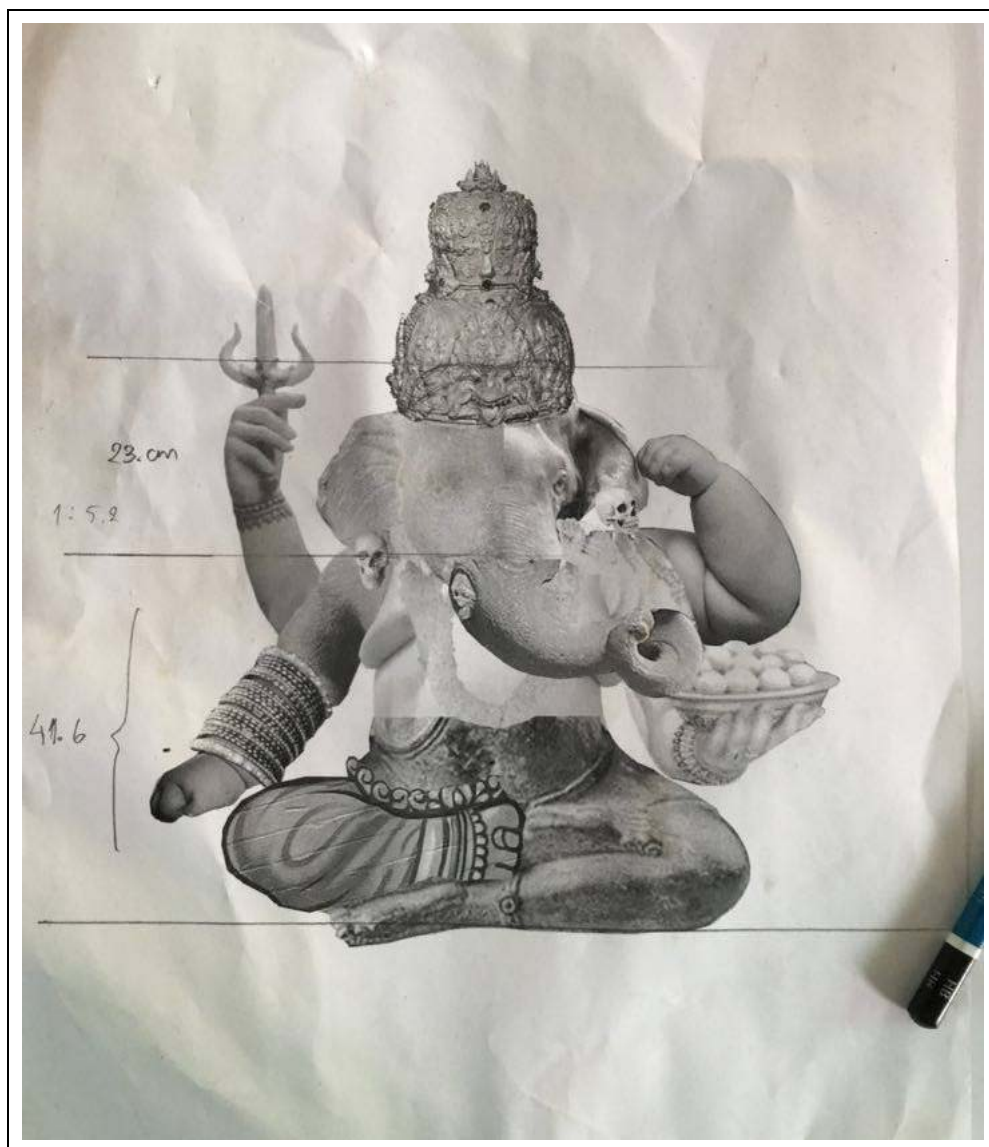
ภาพที่ 59 ภาพร่าง 2 มิติภาพที่ 2 ผลงานชิ้นที่ 1

ภาพที่ 60 ภาพร่าง 2 มิติภาพที่ 3 ผลงานชิ้นที่ 1

ขั้นตอนการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ ผลงานชั้นที่ 1

ขั้นตอนที่ 1 นำภาพร่าง 2 มิติมาคำนวณสัดส่วนเพื่อขยายเป็นผลงาน

ภาพที่ 61 ภาพขั้นตอนการคำนวณสัดส่วนจากภาพร่าง 2 มิติ

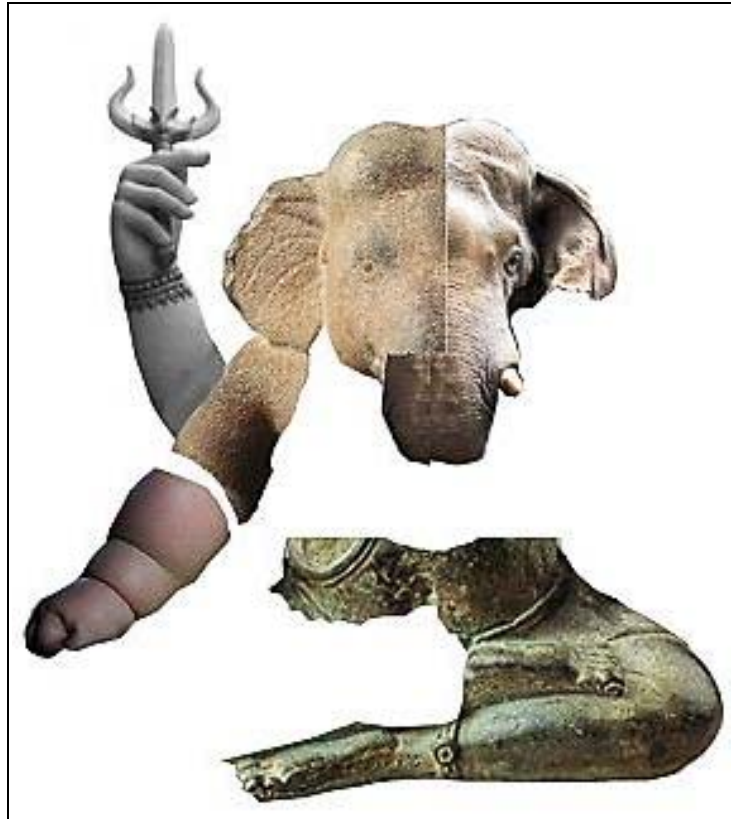
ขั้นตอนที่ 2 การแบ่งสัดส่วนและกำหนดวัสดุ

ภาพที่ 62 การแบ่งสัดส่วนและกำหนดวัสดุภาพที่ 1

ภาพที่ 63 การแบ่งสัดส่วนและกำหนดวัสดุภาพที่ 2

ภาพที่ 64 การแบ่งสัดส่วนและกำหนดวัสดุภาพที่ 3

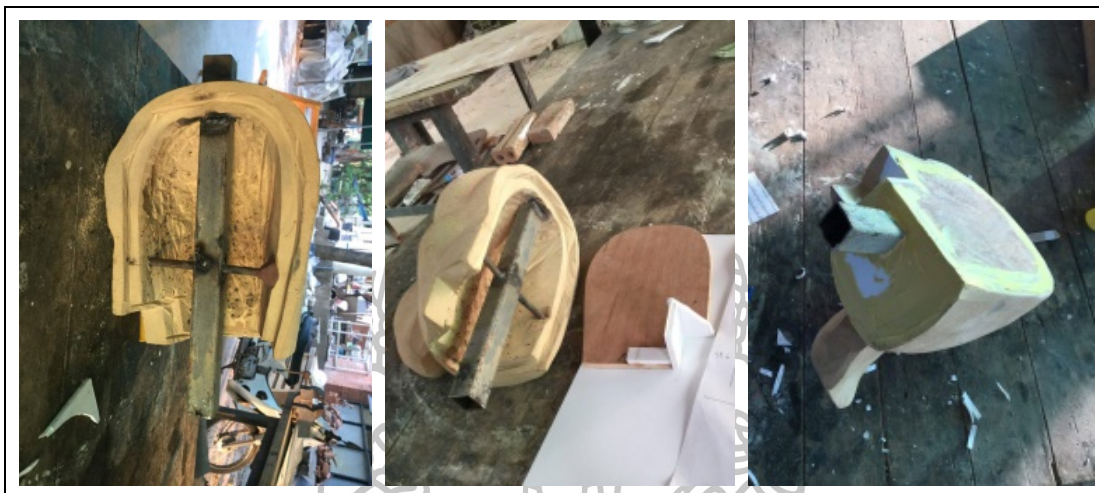
ขั้นตอนที่ 3 แกะสลักหินทราย

1. เตรียมวัสดุหินทราย ร่างแบบบนก้อนหิน ลงมือแกะสลัก

ภาพที่ 65 ภาพแกะสลักหิน การขึ้นโครงสร้างส่วนหัว ผลงานชิ้นที่ 1

2. ทำการแกะสลักโดยนำเอาปริมาตรภายในของก้อนหินออกเพื่อลดน้ำหนักของวัสดุ
เจาะรูและ ฟังเหล็กกล่อขนาด 1x1 นิ้ว ปิดช่องว่างด้วยไม้อัด ตกแต่งด้วยสีโป๊วสำหรับรูป

ภาพที่ 66 ภาพแกะสลักหิน แสดงการเจาะและฟังเหล็กส่วนหัว ผลงานชิ้นที่ 1

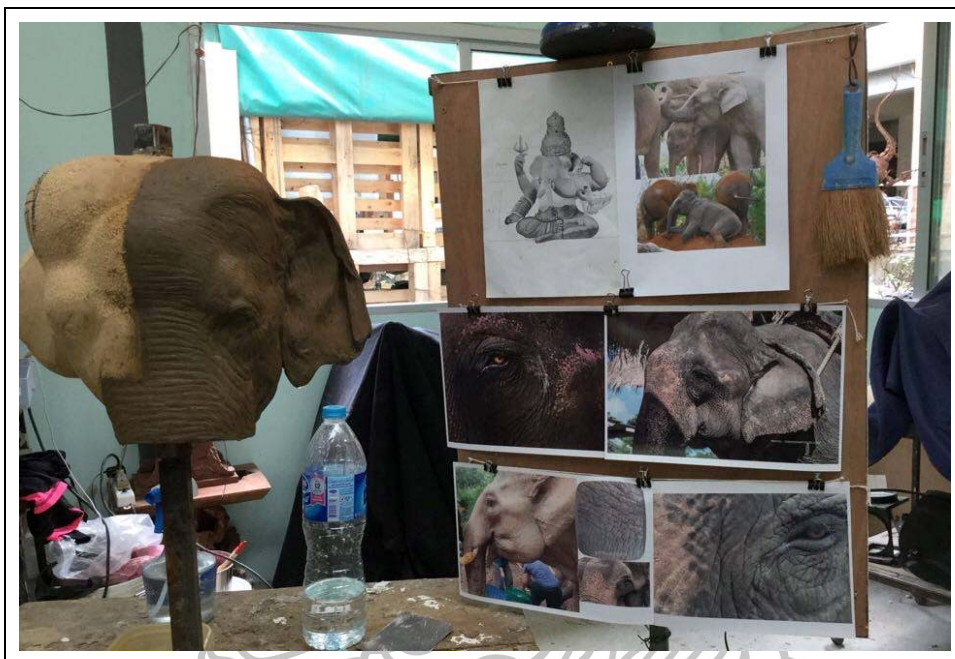
3. เชื่อมเหล็กกล่อเป็นเสาสำหรับสวมผลงานแกะสลักหิน ผูกเคียวที่ทำขึ้นจากไม้ไผ่
และยึดเข้ากับผลงานด้วยตะปูเกลียว

ภาพที่ 67 ขั้นตอนการผูกเคียวสำหรับปั้นส่วนหัว ผลงานชิ้นที่ 1

ขั้นตอนที่ 4 ปั้นดิน

1. ปั้นดินโดยยึดต้นแบบจากภาพข้อมูล

ภาพที่ 68 ภาพขั้นตอนการปั้นดินบริเวณส่วนหัว ผลงานชิ้นที่ 1

2. ปั้นรายละเอียดของผิวหนัง

ภาพที่ 69 ภาพขั้นตอนปั้นรายละเอียดส่วนหัว ผลงานชิ้นที่ 1

3. ใช้ดินเหนียวก้อนเพื่อแบ่งพิมพ์ ทำพิมพ์ด้วยปูนปลาสเตอร์ และพิมพ์ออกจากผลงาน

ภาพที่ 70 ภาพขั้นตอนการทำพิมพ์ส่วนหัว ผลงานชิ้นที่ 1

4. หล่อด้วยวัสดุซีเมนต์ นำมาประกอบเข้ากับผลงานหิน ปั้นแต่งและกั้นดินน้ำมันเพื่อทำพิมพ์ยางซิลิโคน

ภาพที่ 71 ภาพแสดงกระบวนการหล่อซีเมนต์ ผลงานที่ 1

5. ทำพิมพ์ยางซิลิโคน หล่อไฟเบอร์ นำใบหน้าส่วนที่เป็นไฟเบอร์ประกอบเข้ากับส่วนที่เป็นหิน

ภาพที่ 72 ภาพแสดงขั้นตอนการถอดพิมพ์ยางซิลิโคนและ หล่อไฟเบอร์กลาส ผลงานชิ้นที่ 1

ขั้นตอนที่ 5 กระบวนการทำมงกุฏ

1. วาดแบบลงบนไม้อัดแล้วตัดไม้ตามแบบ ทำการเชื่อมเสาเหล็กติดตั้งแผ่นไม้เข้ากับเสา ใช้ก้อนโฟมมัดเข้ากับเสาเหล็กด้วยลวด ปั้นดินและทำการหมุนแม่แบบเพื่อทำการกลึงรูปจนสำเร็จ

ภาพที่ 73 ภาพขั้นตอนการกลึงมงกุฏ ผลงานชิ้นที่ 1

2. ทำการกั้นพิมพ์ผลงานด้วยแผ่นพลาสติกใส ทำพิมพ์ปูนปลาสเตอร์ ถอดพิมพ์ออกจากผลงาน

ภาพที่ 74 ภาพแสดงขั้นตอนการทำพิมพ์มังกู ผลงานที่ 1

3. หล่อมังกูด้วยปูนปลาสเตอร์ ตัดแต่งส่วนเกิน

ภาพที่ 75 ภาพขั้นตอนการหล่อปูนปลาสเตอร์มังกู ผลงานชิ้นที่ 1

4. ปั้นรายละเอียดของมงกุฏ

ภาพที่ 76 ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นรายละเอียดของมงกุฏ ผลงานชิ้นที่ 1

ขั้นตอนที่ 6 ปั้นรายละเอียดของคัมหูกะโหลกมนุษย์ ทำพิมพ์ยางซิลิโคนหล่อผลงานเป็นวัสดุเรซิน

ภาพที่ 77 ภาพขั้นตอนการปั้นรายละเอียด ทำพิมพ์ยางซิลิโคนและหล่อเรซินคัมหูกะโหลกมนุษย์ ผลงานชิ้นที่ 1

ภาพที่ 78 ภาพสำเร็จการประกอบส่วนต่างๆ บริเวณหัว ผลงานชิ้นที่ 1

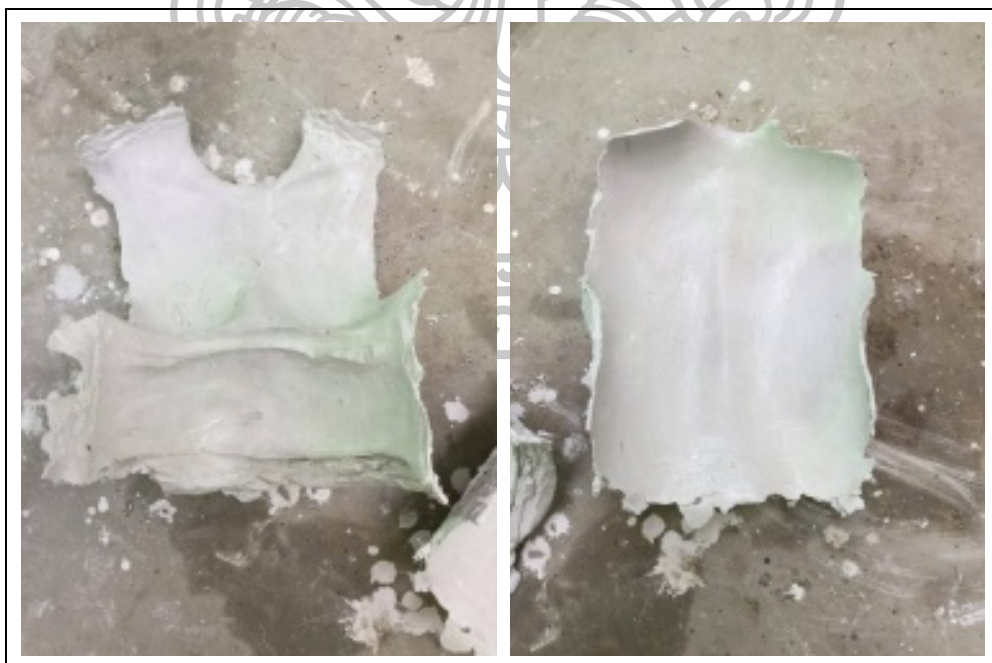
ขั้นตอนที่ 7 ถอดพิมพ์ช่วงลำตัวจากร่างกายคน

1. ทำพิมพ์ปูนปลาสเตอร์ช่วงลำตัวจากร่างกายคน

ภาพที่ 79 ภาพแสดงขั้นตอนการทำพิมพ์ส่วนลำตัว ผลงานชิ้นที่ 1

2. ถอดพิมพ์ แต่งแม่พิมพ์ ทาน้ำมันกันติดแม่พิมพ์

ภาพที่ 80 ภาพแสดงพิมพ์ปูนปลาสเตอร์ส่วนลำตัว ผลงานชิ้นที่ 1

3. ทูบพิมพ์ปูนปลาสเตอร์ ตกแต่งผลงาน

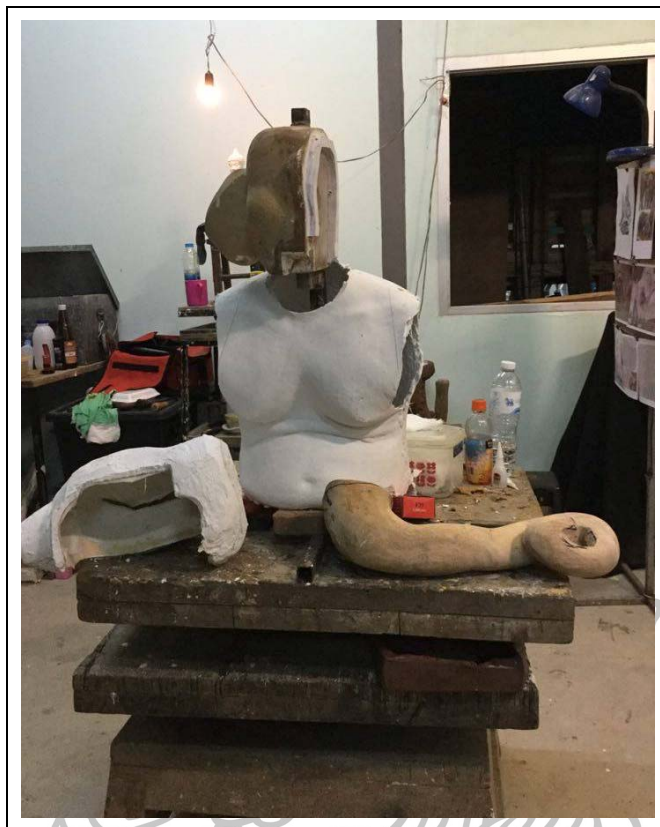

ภาพที่ 81 ภาพส่วนลำตัว ผลงานชิ้นที่ 1

4. ทดลองประกอบส่วนหัวและลำตัว

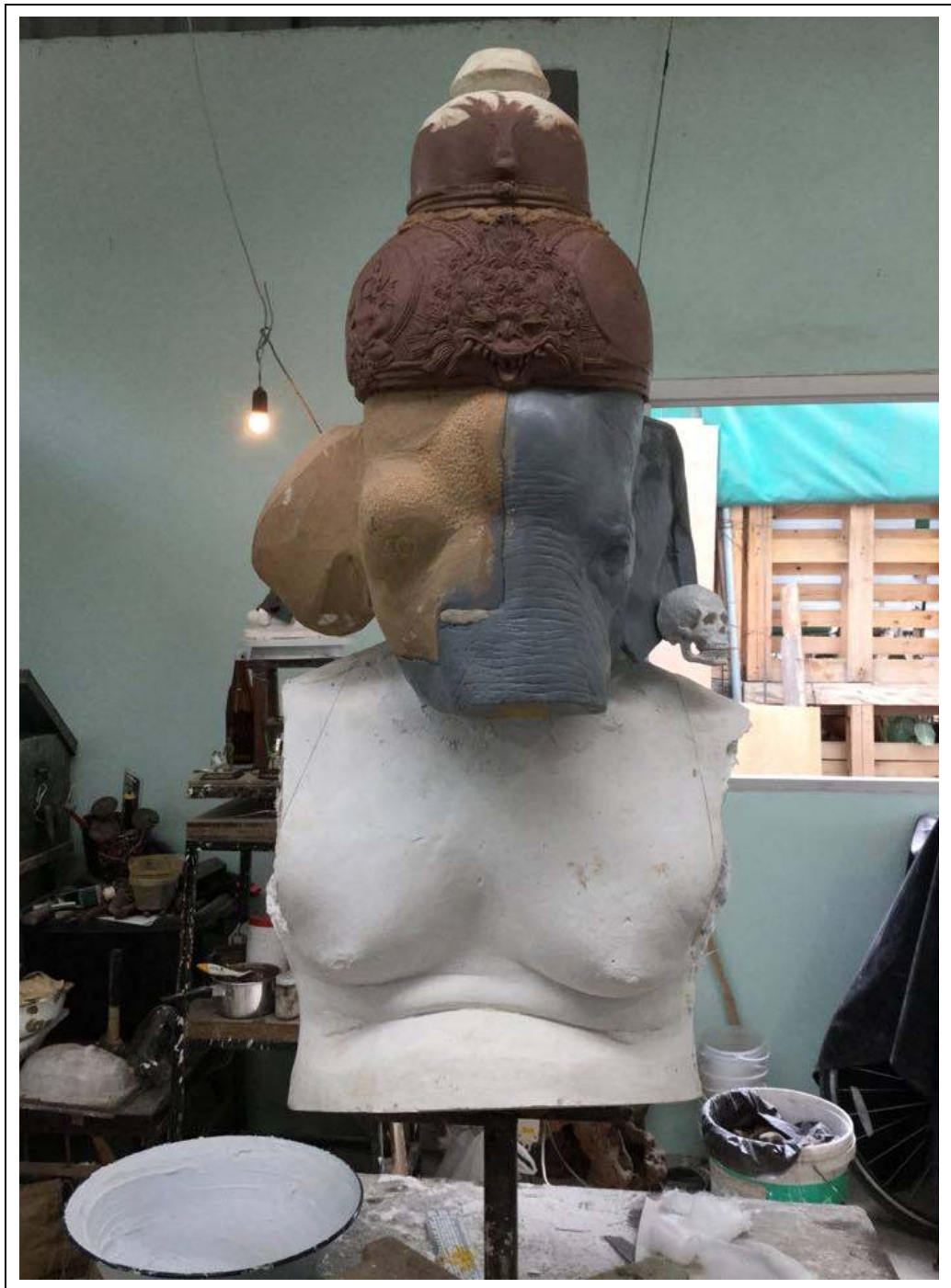
ภาพที่ 82 ภาพแสดงการทดลองประกอบส่วนลำตัวและหัว ผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 1

ภาพที่ 83 ภาพแสดงการทดลองประกอบส่วนลำตัวและหัว ผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 2

ภาพที่ 84 ภาพแสดงการทดลองประกอบส่วนลำตัวแล้วหัว ผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 3

ภาพที่ 85 ภาพแสดงการทดลองประกอบส่วนลำตัวและหัว ผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 4

ขั้นตอนที่ 8 กระบวนการสร้างแผ่นปูนซีเมนต์บริเวณส่วนขา

1. เตรียมแผ่นปูนซีเมนต์ นำมาประกอบเข้ากันด้วยปูนปลาสเตอร์ สลักให้ได้รูปทรงตามความต้องการ

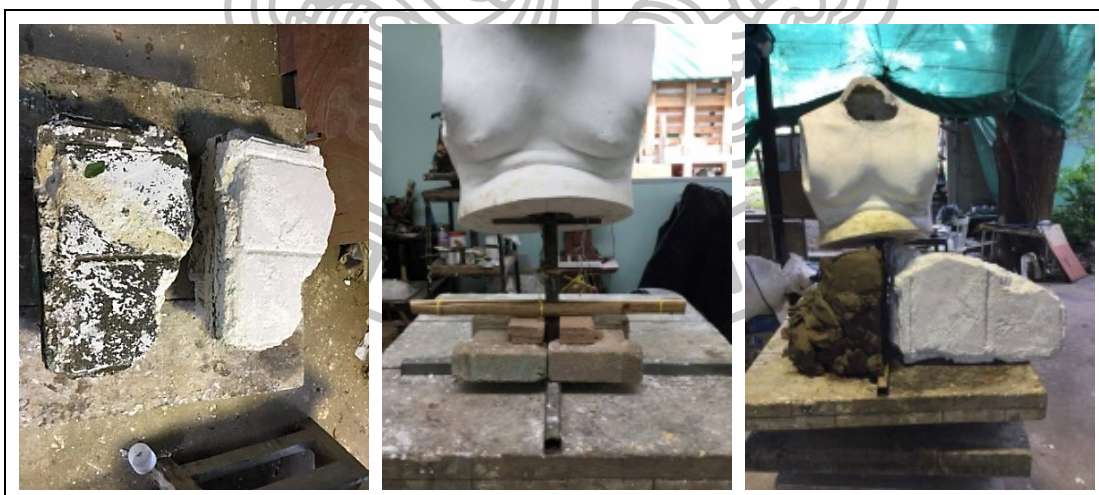
ภาพที่ 86 ภาพแสดงกระบวนการสร้างแผ่นปูนซีเมนต์บริเวณส่วนขา ผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 1

2. ทำพิมพ์ยางซิลิโคน ถอดพิมพ์ทำความสะอาดเตรียมหล่อด้วยวัสดุไฟเบอร์

ภาพที่ 87 ภาพแสดงกระบวนการสร้างแผ่นปูนซีเมนต์บริเวณส่วนขา ผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 2

3. หล่อด้วยวัสดุไฟเบอร์ นำผลงานมาทดลองประกอบ

ภาพที่ 88 ภาพแสดงกระบวนการสร้างแผ่นปูนซีเมนต์บริเวณส่วนขา ผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 3

ขั้นตอนที่ 9 ปั้นดินส่วนขา ผลงานชิ้นที่ 1

1. ปั้นดินขึ้นโครงสร้างตามภาพร่าง

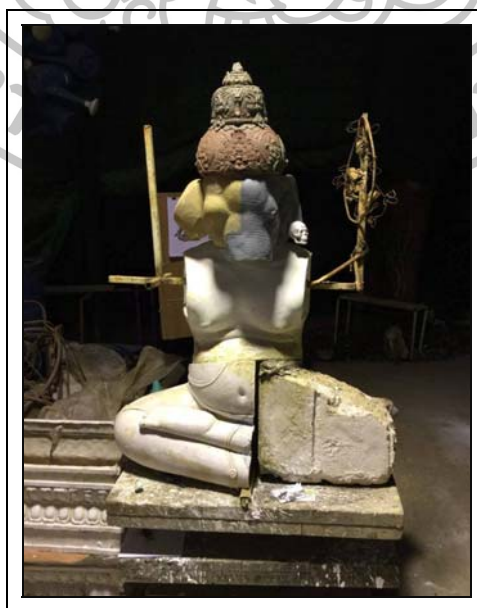
ภาพที่ 89 ภาพแสดงกระบวนการปั้นดินส่วนขา ผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 1

2. ทำพิมพ์ปูนปลาสเตอร์

ภาพที่ 90 ภาพแสดงกระบวนการปั้นดินส่วนขา ผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 2

3. หล่อเป็นวัสดุไฟเบอร์และ ทดลองประกอบผลงาน

ภาพที่ 91 ภาพแสดงขั้นตอนการประกอบผลงานชิ้นที่ 1

ขั้นตอนที่ 10 ขั้นตอนการต่อเหล็กโครงสร้าง และปั้นแขน

1. ต่อโครงสร้างเหล็ก และเริ่มกระบวนการปั้นแขน

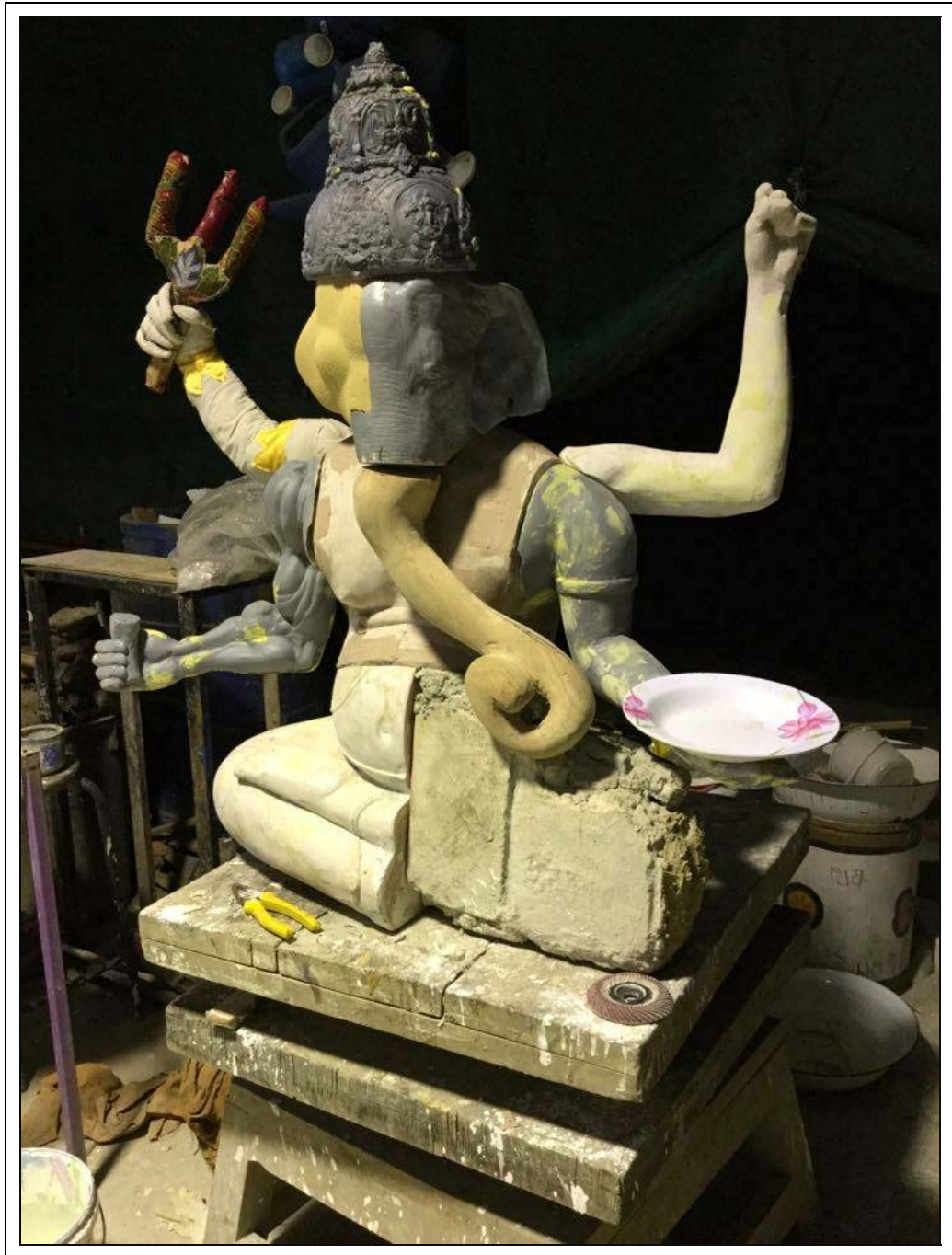
ภาพที่ 92 ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นแขน

2. เริ่มกระบวนการหล่อไฟเบอร์กลาส

ภาพที่ 93 ภาพแสดงขั้นตอนการหล่อไฟเบอร์กลาส

3. ทดลองประกอบผลงาน

ภาพที่ 94 ภาพแสดงขั้นตอนการทดลองประกอบผลงาน

ขั้นตอนที่ 11 กระบวนการทำสีผลงาน

ภาพที่ 95 ขั้นตอนทำสีผลงาน ผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 1

ภาพที่ 96 ขั้นตอนทำสีผลงาน ผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 2

ภาพที่ 97 ขั้นตอนทำสีผลงาน ผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 3

ภาพที่ 98 ขั้นตอนทำสีผลงาน ผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 4

ภาพผลงานชิ้นที่ 1

ภาพที่ 99 ภาพผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 1

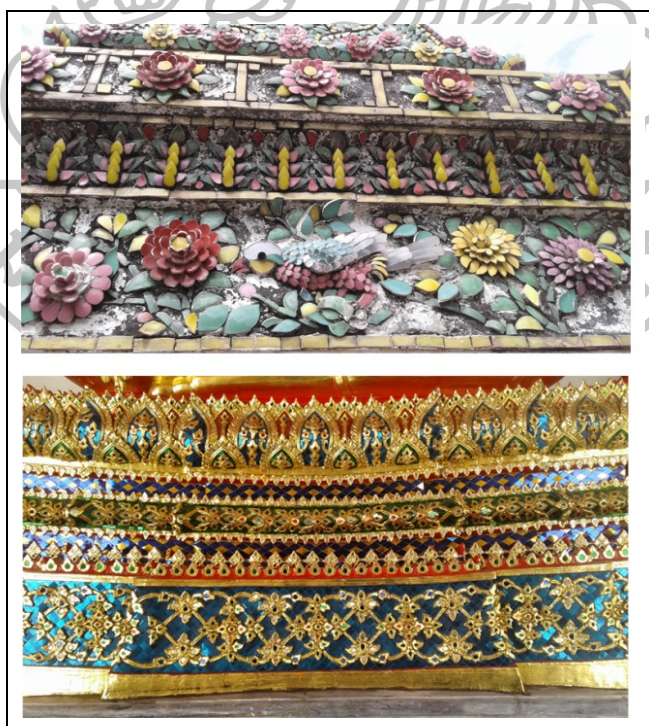

ภาพที่ 100 ภาพผลงานชิ้นที่ 1 ภาพที่ 2

ผลงานชิ้นที่ 2

การประมวลผลทางความคิด ผลงานชิ้นที่ 2

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเทพเจ้าขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้นำเอาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทยในยุคสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 มาเป็นแบบเพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการของการผสมผสานทางวัฒนธรรม ซึ่งในสมัยนั้นประเทศไทยมีความเจริญในการค้าทางเรือสำเภากับประเทศจีน การแลกเปลี่ยนสินค้าจึงได้ทำกันอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้การค้าทางเรือยังนำมาซึ่งการแลกเปลี่ยนของแรงงานและช่างฝีมือ ช่างชาวจีนมีความชำนาญในการสร้างตึกอาคารด้วยปูน ซึ่งช่างชาวไทยนั้นมีความถนัดเฉพาะงานก่อสร้างประเภทไม้ ด้วยเงื่อนไขดังกล่าวจึงทำให้เกิดการร่วมมือกันขึ้นระหว่างช่างชาวไทยและจีน ซึ่งวัดและอาคารต่าง ๆ ในสมัยรัชกาลที่ 3 มีลักษณะที่โดดเด่นแตกต่างจากอดีตโดยมีการลดทอนรูปตัวอาคารมีลักษณะคล้ายกับสถาปัตยกรรมของชาวจีนแต่ยังคงไว้ด้วยโครงสร้างแบบวัฒนธรรมไทย มีการนำตุ๊กต้ายักษ์ สิงโต มาประดับตรงประตูต่าง ๆ ของตัวอาคาร มีการตกแต่งสิ่งก่อสร้างด้วยกระจกและเซรามิคเครื่องเคลือบ

ภาพที่ 101 ภาพการประดับกระจกสีและเซรามิคบนงานสถาปัตยกรรมในวัดโพธิ์
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย ณ วัดโพธิ์ กรุงเทพฯ, 2 กรกฎาคม 2559)

ภาพที่ 102 ภาพการประดับเซรามิคบนงานสถาปัตยกรรม วัดโพธิ์
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย ณ วัดโพธิ์ กรุงเทพฯ, 2 กรกฎาคม 2559)

ภาพที่ 103 คู่กตวจิน วัดโพธิ์
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย ณ วัดโพธิ์ กรุงเทพฯ, 2 กรกฎาคม 2559)

ผู้ทำวิทยานิพนธ์ค้นพบว่าสถานะของการผสมผสานรูปแบบระหว่างช่างไทยและจีนในสมัยนั้น นับว่าเป็นตัวอย่างชัดเจนที่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลง และเผยให้เห็นสถานะการรวมกันของรูปแบบทางวัฒนธรรม ผู้ทำวิทยานิพนธ์ตั้งข้อสังเกตจากตัวอย่างดังกล่าว โดยตั้งข้อสมมุติฐานในเชิงความคิดว่า ถ้าหากรูปแบบตะวันออกมีการผสมผสานกันขึ้นกับรูปแบบทางตะวันตก ซึ่งในระยะเวลาเดียวกันผู้ทำวิทยานิพนธ์พบว่าวัฒนธรรมของยุโรปก็มีการนำรูปปั้นของเทวดา(Angel)มาเป็นเสมือนผู้เฝ้าประตูตามสถานที่ต่าง ๆ เช่นเดียวกับวัฒนธรรมจีนที่ใช้รูปปั้นสิงโต ดังนั้นผู้ทำวิทยานิพนธ์จึงเริ่มทำการเก็บข้อมูล ประมวลผลทางความคิด และเริ่มตั้งข้อสมมุติฐานเชิงรูปแบบ

ภาพที่ 104 รูปเทวดาประจำหลุมฝังศพของเออแฌน 1824-1830 อิต โบสถ์เซนต์ไมเคิล มิวนิค บาวาเรีย ประเทศเยอรมัน

ที่มา: Pinterest, **Angel 1824**, accessed July 28, 2016, available from <https://www.pinterest.com/pin/429319776955495539/>

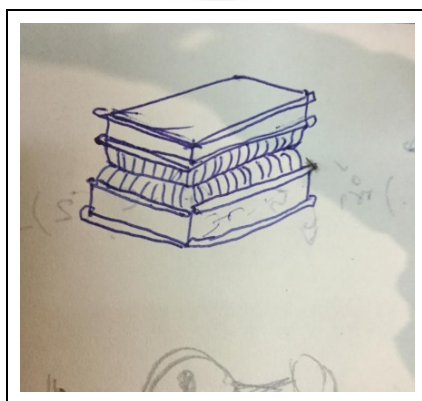
การประมวลผลเชิงรูปแบบ

ผู้ทำวิทยานิพนธ์ใช้กระบวนการผสมผสาน (Transformation) รูปแบบเทพเจ้าทางตะวันตกกับ เทคนิคและวิธีการแบบตะวันออก เพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการผสมผสานศิลปะและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยผู้ทำวิทยานิพนธ์สร้างความเป็นเอกภาพด้วยการกำหนดสัดส่วนของวัสดุและวิธีการให้มีความสมดุลในผลงานมากที่สุด

ภาพร่าง 2 มิติ ผลงานชิ้นที่ 2

ภาพที่ 105 ภาพร่าง 2 มิติ ภาพที่ 1 ผลงานชิ้นที่ 2

ภาพที่ 106 ภาพร่าง 2 มิติ ภาพที่ 2 ผลงานชิ้นที่ 2

ภาพร่าง 3 มิติ ผลงานชั้นที่ 2

ภาพที่ 107 ภาพร่าง 2 มิติ ภาพที่ 3 ผลงานชั้นที่ 2

ขั้นตอนการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ ผลงานชิ้นที่ 2

ขั้นตอนที่ 1 นำภาพร่าง 2 มิติ มาคำนวณสัดส่วนเพื่อขยายเป็นผลงาน 3 มิติ ประกอบไม้อัดเป็นโครงสร้างหลัก

1. ประกอบไม้อัดเป็นโครงสร้างหลักเพื่อใช้ในการตีคลวคลาย

ภาพที่ 108 ภาพแสดงขั้นตอนประกอบไม้อัดเพื่อเป็นโครงสร้างฐานบัว ผลงานชิ้นที่ 2

2. ปั้นต้นแบบกليبบัว ทำพิมพ์ปูนปลาสเตอร์

ภาพที่ 109 ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นลายกليبบัวและ ทำพิมพ์ปูนปลาสเตอร์ ผลงานชิ้นที่ 2

3. ใช้ดินเหนียวปี้มแบบกลีบบัวจากแม่พิมพ์พลาสติก นำลายกลีบบัวที่ปี้มมาติดบน
โครงสร้างไม้อัด

ภาพที่ 110 ภาพแสดงขั้นตอนการปี้มกลีบบัวจากแม่พิมพ์และการติดลายกลีบบัวบนโครงสร้างไม้อัด
ผลงานชิ้นที่ 2

4. ปั้นรายละเอียด

ภาพที่ 111 ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นเพื่อเก็บรายละเอียดฐานบัว ผลงานชิ้นที่ 2

5. ทำพิมพ์ผลงานด้วยปูนปลาสเตอร์

ภาพที่ 112 ภาพแสดงการทำพิมพ์ปูนปลาสเตอร์ฐานบัว ผลงานชิ้นที่ 2

6. กระบวนการหล่อผลงานด้วยไฟเบอร์กลาส

ภาพที่ 113 ภาพแสดงขั้นตอนการหล่อฐานบัวด้วยวัสดุไฟเบอร์กลาส ผลงานชิ้นที่ 2

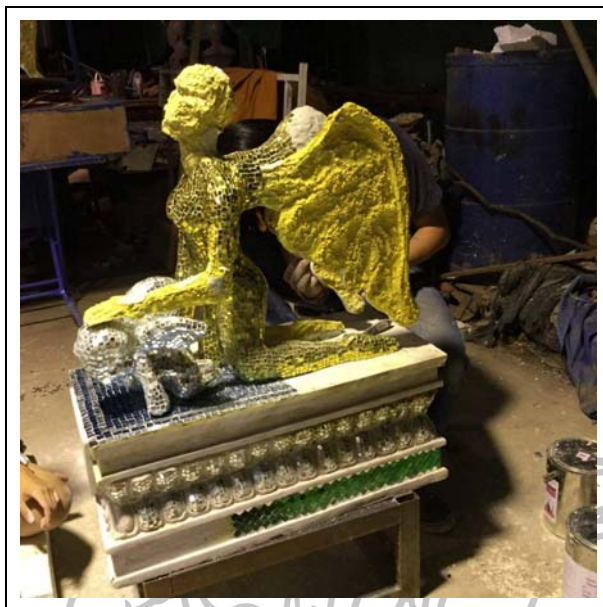
ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการขึ้นโครงสร้างรูปทรงด้วยการแกะโฟม รูปเทวดา(Angel)

1. การขึ้นโครงสร้างรูปทรงด้วยการแกะ โฟม ผลงานชิ้นที่ 2

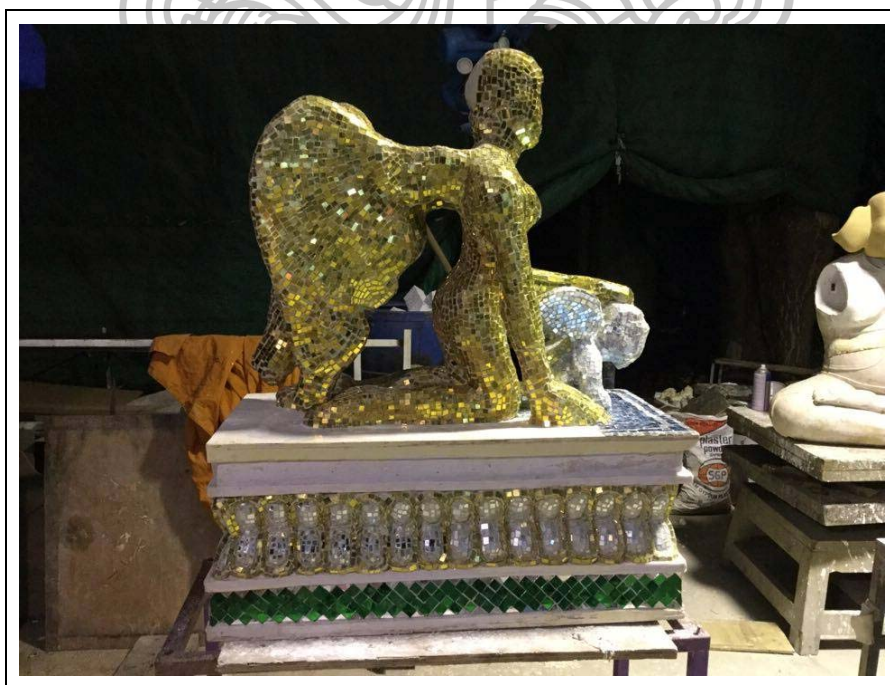

ภาพที่ 114 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นโครงสร้าง ผลงานชิ้นที่ 2

2. กระบวนการปั้นอิฟ็อกซี่และ ประดับกระจก

ภาพที่ 115 ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นอิฟ็อกซี่และ ประดับกระจก ผลงานชิ้นที่ 2 ภาพที่ 1

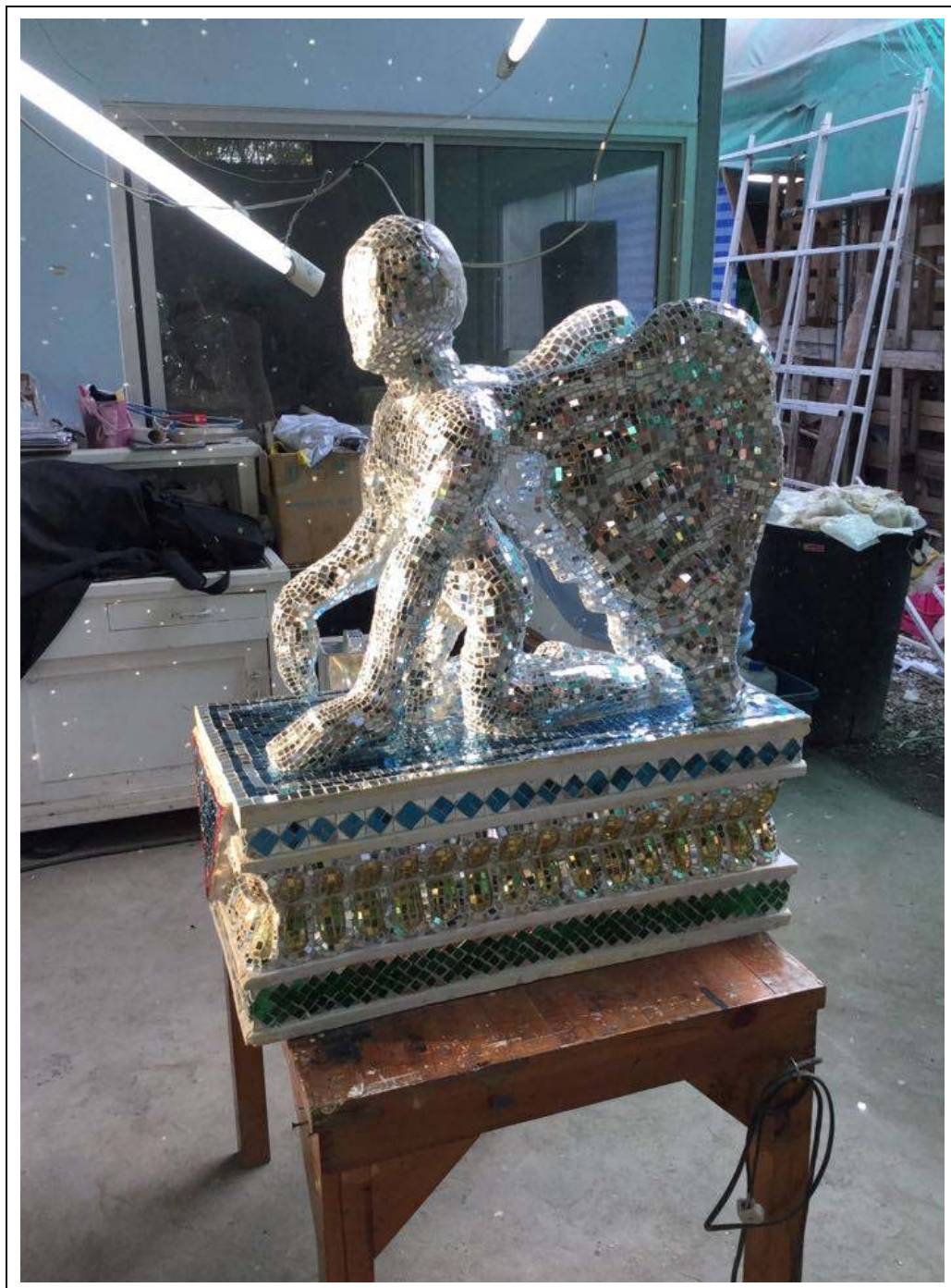
ภาพที่ 116 ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นอิฟ็อกซี่และ ประดับกระจก ผลงานชิ้นที่ 2 ภาพที่ 2

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนประดับกระจก

ภาพที่ 117 ภาพแสดงขั้นตอนการขั้นตอนประดับกระจก ผลงานชิ้นที่ 2

ขั้นตอนที่ 4 ตกแต่งรายละเอียดผลงาน

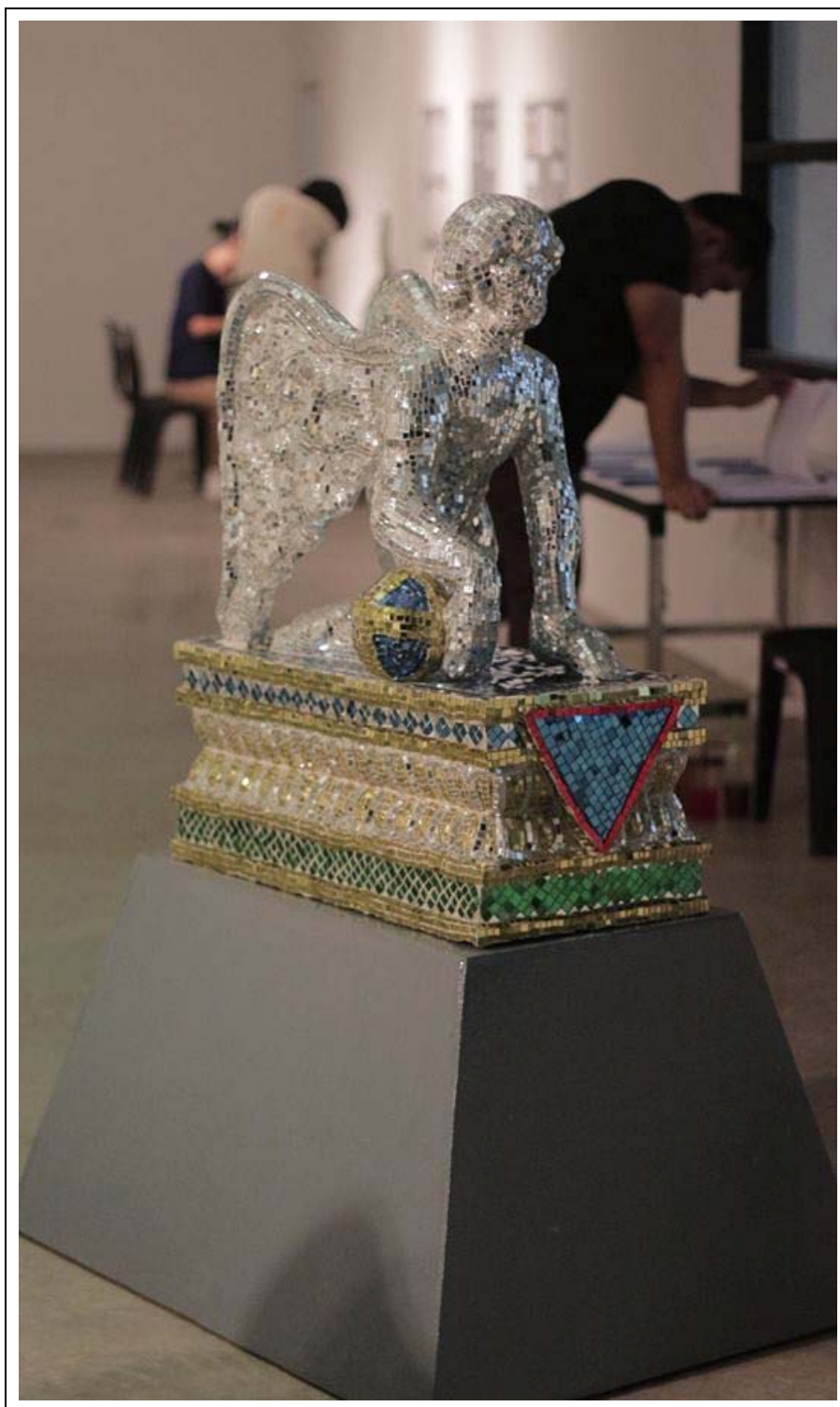

ภาพที่ 118 ภาพแสดงขั้นตอนการเก็บรายละเอียด ผลงานชิ้นที่ 2

ภาพผลงานชิ้นที่ 2

ภาพที่ 119 ภาพผลงานชิ้นที่ 2 ภาพที่ 1

ภาพที่ 120 ภาพผลงานชิ้นที่ 2 ภาพที่ 2

ภาพที่ 121 ภาพผลงานชิ้นที่ 2 ภาพที่ 3

ผลงานชิ้นที่ 3

การประมวลผลทางความคิด ผลงานชิ้นที่ 3

ในผลงานชิ้นที่ 3 ผู้ทำวิทยานิพนธ์เกิดแรงผลักดันขึ้นจากการพบเห็นโบราณวัตถุจำนวนมากในประเทศไทยที่โดนทำลายและ ถูกลักลอบนำออกไปนอกประเทศ จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย บริเวณวัดเจดีย์เจ็ดแถวผู้ทำวิทยานิพนธ์พบพระพุทธรูปที่สวยงามหลายองค์ถูกตัดเสียหายไป แรงจูงใจดังกล่าวทำให้ผู้ทำวิทยานิพนธ์เริ่มศึกษาถึงโบราณวัตถุที่สูญหายไปและพบว่า โบราณวัตถุของเอเชียจำนวนมากถูกนำไปอยู่ในพิพิธภัณฑ์ของประเทศในทวีปยุโรป ผู้ทำวิทยานิพนธ์จึงเกิดแรงผลักดันที่จะแสดงการเรียกร้องถึงโบราณวัตถุที่สูญหายไป และต้องการเผยให้คนในสังคมเล็งเห็นคุณค่าของโบราณวัตถุและ โบราณสถานอันเป็นหลักฐานสำคัญที่จะบ่งชี้ให้เห็นวัฒนธรรมและรากเหง้าของความเป็นไทย

ภาพที่ 122 พระพุทธรูปที่ถูกทำลาย วัดเจติยเจ็ดแถว อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ภาพที่ 1
ที่มา: คมกฤษ เทพเทียน, ภาพถ่ายที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย, ถ่ายเมื่อ 1 เมษายน 2559.

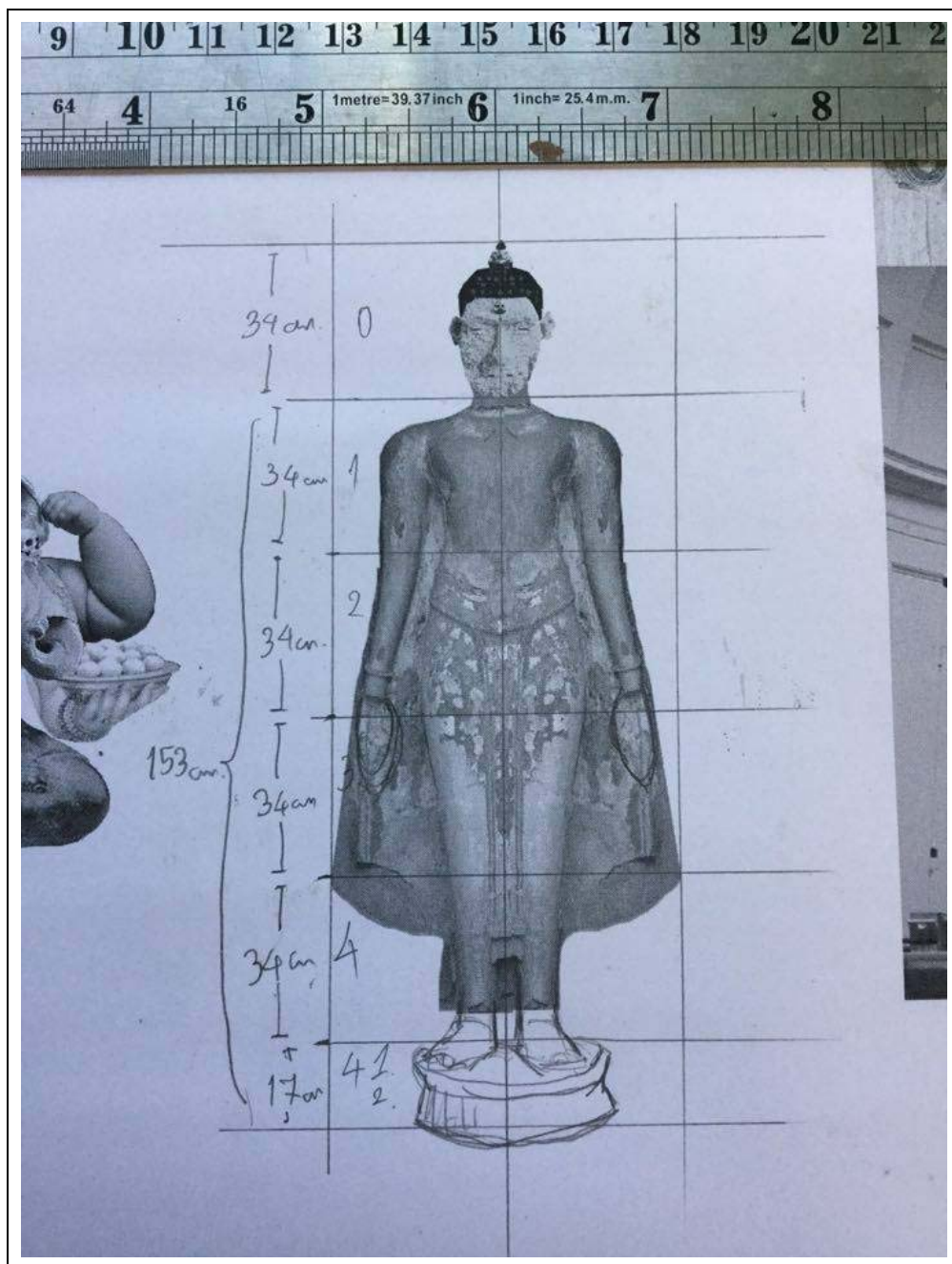
ภาพที่ 123 พระพุทธรูปที่ถูกทำลาย วัดเจดีย์เจ็ดแถว อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ภาพที่ 2
ที่มา: คมกฤษ เทพเทียน, ภาพถ่ายที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย, ถ่ายเมื่อ 1 เมษายน 2559.

การประมวลผลเชิงรูปแบบ

ผู้ทำวิทยานิพนธ์สร้างสรรค์ผลงาน โดยการตัดส่วนสำคัญของรูปทรงประติมากรรม และผู้ทำวิทยานิพนธ์แทนรูปทรงที่ถูกตัดด้วยวัสดุที่แตกต่าง ผลงานจะเผยให้เห็นความแปลกประหลาดและเกิดคำถามจากผู้ชมผลงาน ข้อสงสัยของผู้ชมผลงานจะนำไปสู่ข้อมูลและเนื้อหาสำคัญของผลงานชิ้นนี้

ขั้นตอนการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ ผลงานชั้นที่ 3

ขั้นตอนที่ 1 นำภาพร่าง 2 มิติมาคำนวณสัดส่วนเพื่อขยายเป็นผลงาน 3 มิติ

ภาพที่ 124 ภาพร่าง 2 มิติ ผลงานชั้นที่ 3

ขั้นตอนที่ 2 เตรียมวัสดุและ เริ่มกระบวนการสร้างผลงานส่วนหัว ผลงานขั้นที่ 3

1. วัสดุที่นำมาใช้คือของเล่นตัวต่อพลาสติก ทำการแยกสี ขนาด และรูปทรง

ภาพที่ 125 ภาพแสดงขั้นตอนการเตรียมวัสดุและ อุปกรณ์ ผลงานขั้นที่ 3

2. เริ่มกระบวนการประกอบสร้างรูปทรง โดยกำหนดขอบเขตของรูปทรงไว้ตามแบบร่าง

ภาพที่ 126 ภาพแสดงขั้นตอนการประกอบสร้างรูปทรง ภาพที่ 1 ผลงานชิ้นที่ 3

ภาพที่ 127 ภาพแสดงขั้นตอนการประกอบสร้างรูปทรง ภาพที่ 2 ผลงานชิ้นที่ 3

ภาพที่ 128 ภาพแสดงขั้นตอนการประกอบสร้างรูปทรง ภาพที่ 3 ผลงานชิ้นที่ 3

3. จำลองผลงานขนาด 1:1 ด้วยวัสดุพลาสติก (Plaswood)

ภาพที่ 129 ภาพแสดงขั้นตอนการจำลองผลงานด้วย วัสดุพลาสติก (Plaswood) ผลงานชิ้นที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการสร้างผลงานส่วนตัว

1. ขึ้น โครงสร้างเหล็กโดยคำนวณสัดส่วนจากแบบร่าง 2 มิติ

ภาพที่ 130 ภาพแสดงขั้นตอนการขึ้นโครงสร้างส่วนตัว ผลงานชิ้นที่ 3

2. ปั้นดินส่วนตัวโดยใช้แบบจำลองของส่วนหัวในการเทียบสัดส่วนร่างกาย

ภาพที่ 131 ภาพแสดงขั้นตอนการปั้นดินส่วนตัว ผลงานชิ้นที่ 3

3. ปั้นเก็บรายละเอียด ทดลองประกอบผลงานเพื่อเทียบสัดส่วน

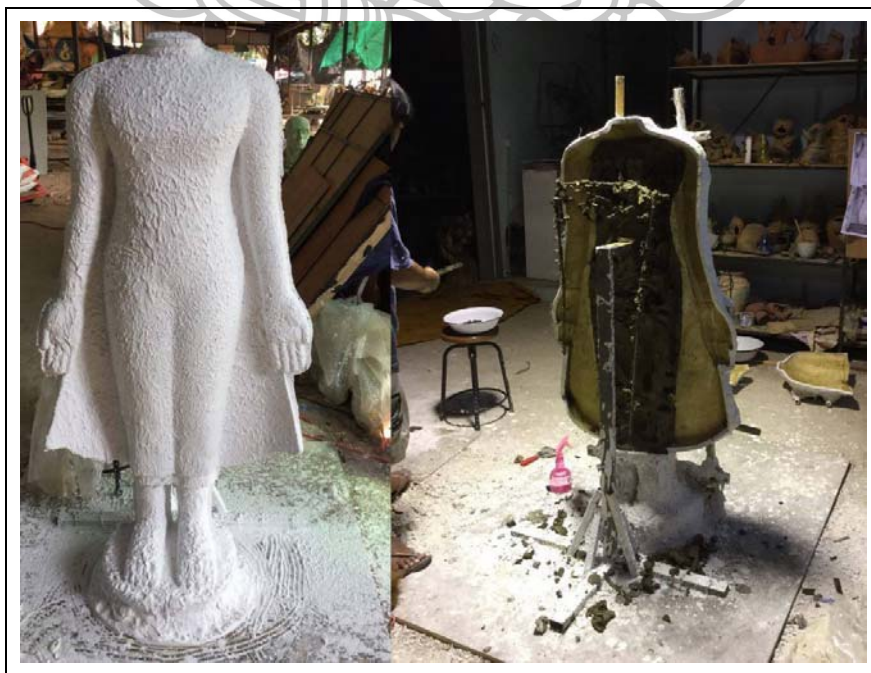

ภาพที่ 132 ภาพแสดงการทดลองประกอบผลงานชิ้นที่ 3

4. กระบวนการทำพิมพ์ด้วยปูนปลาสเตอร์

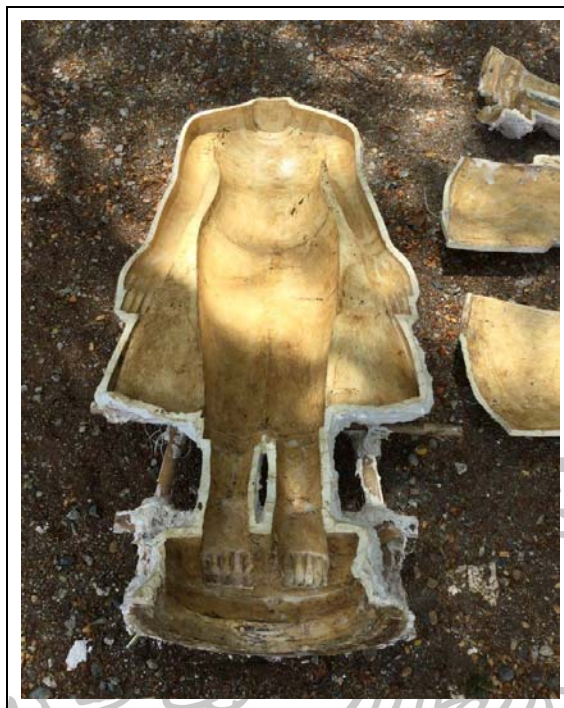

ภาพที่ 133 ภาพแสดงขั้นตอนการแบ่งแม่พิมพ์ผลงานชิ้นที่ 3

ภาพที่ 134 ภาพแสดงขั้นตอนการทำพิมพ์ด้วยปูนปลาสเตอร์ ผลงานชิ้นที่ 3

5. ถอดพิมพ์ออกจากผลงาน ทำความสะอาดแม่พิมพ์

ภาพที่ 135 ภาพแสดงขั้นตอนการทำความสะอาดแม่พิมพ์ ผลงานชิ้นที่ 3

6. กระบวนการหล่อผลงานด้วยวัสดุไฟเบอร์กลาส

ภาพที่ 136 ภาพแสดงขั้นตอนการหล่อผลงานส่วนลำตัว ผลงานชิ้นที่ 3

7. ทูบพิมพ์ขัดแต่งผลงานไฟเบอร์กลาส ทดลองประกอบผลงาน

ภาพที่ 137 ภาพแสดงการขัดแต่งผลงานไฟเบอร์กลาส และทดลองประกอบผลงานชิ้นที่ 3

8. ทำสีผลงาน

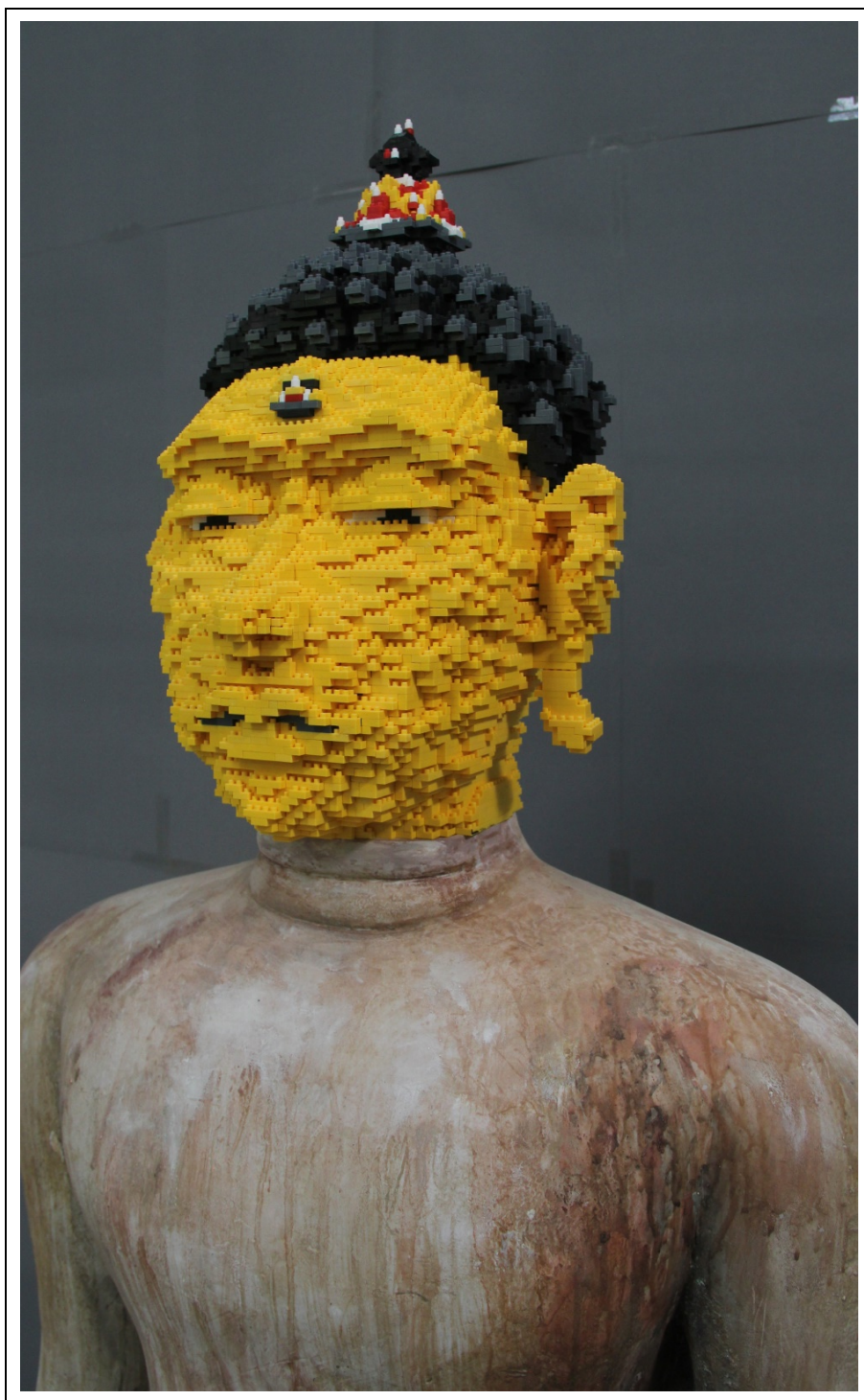

ภาพที่ 138 ภาพแสดงขั้นตอนทำสี ผลงานชิ้นที่ 3

ภาพผลงานชิ้น 3

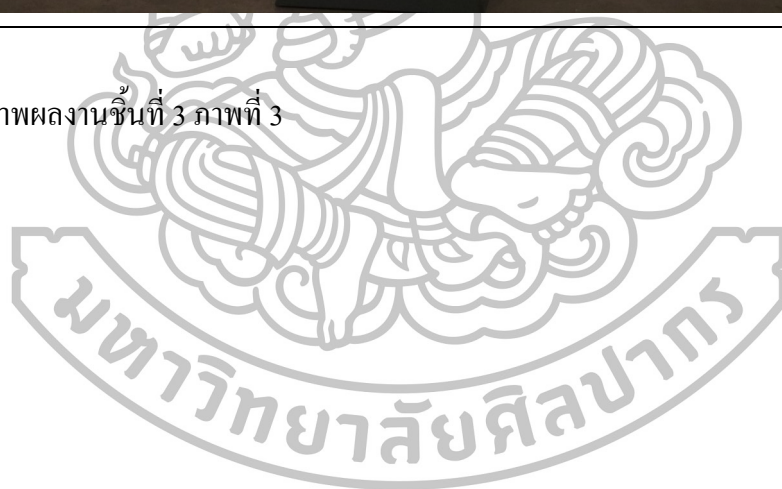
ภาพที่ 139 ภาพผลงานชิ้นที่ 3 ภาพที่ 1

ภาพที่ 140 ภาพผลงานชิ้นที่ 3 ภาพที่ 2

ภาพที่ 141 ภาพผลงานชิ้นที่ 3 ภาพที่ 3

บทที่ 4

วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ เป็นการวิเคราะห์ผลงานของตนเอง โดยตั้งเงื่อนไขของผู้ทำวิทยานิพนธ์ให้อยู่ในสถานะของผู้ชม ทั้งนี้ก็เพื่อตรวจสอบผลสำเร็จและเป็นการประเมินผลงานในแต่ละชิ้น ผู้ทำวิทยานิพนธ์ทำการวิเคราะห์เชิงกายภาพและ เชิงเนื้อหาของผลงานที่เสร็จสมบูรณ์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด รูปเทพเจ้าในศิลปะร่วมสมัย ประกอบไปด้วยผลงานประติมากรรมจำนวน 3 ผลงาน ผลงานทั้ง 3 ชิ้นมีขอบเขตของแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการทับซ้อนเชิงรูปแบบของรูปเทพเจ้า การผสมผสานรูปแบบ และสถานะของรูปเทพเจ้าในสังคมปัจจุบัน

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 142 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1 ภาพที่ 1

ชื่อ	Ganesha อสงไขย
เทคนิค	ผสม
ขนาดกว้าง	80 x 40 x 110 เซนติเมตร

ภาพที่ 143 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1 ภาพที่ 2

ชื่อ Ganesha อสงไขย

เทคนิค ผสม

ขนาด 80 x 40 x 110 เซนติเมตร

ผลงานชิ้นนี้เกิดขึ้นจากการศึกษาข้อมูลรูปเทพเจ้าในประวัติศาสตร์ ผู้ทำวิทยานิพนธ์พบว่าพระพิฆเนศเป็นเทพเจ้าที่ได้รับความนิยมในการเคารพบูชามาตั้งแต่อดีต และพระพิฆเนศยังถูกนำเอารูปลักษณะมาสร้างเป็นรูปเคารพมากมายหลากหลายแบบ จากอดีตจนถึงปัจจุบันรูปแบบของพระพิฆเนศมีการเปลี่ยนแปลงและ เกิดความหลากหลายมากกว่ารูปเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ความหลากหลายที่เกิดขึ้นนั้นก้าวข้ามขอบเขตแนวคิดในเชิงรูปเคารพสู่รูปแบบที่อยู่ในสภาวะร่วมสมัย ผลงานชิ้นนี้จึงนำเสนอการผสมผสานรูปแบบและวัสดุที่แตกต่างกันนำมาประกอบสร้างให้เห็นถึงความหลากหลายรูปแบบของพระพิฆเนศและ แสดงสภาวะหรือกระบวนการที่นำมาสู่ความเป็นศิลปะร่วมสมัย

ผลงานชิ้นนี้มีการประกอบสร้างด้วยวัสดุและ วิธีการต่าง ๆ เช่น การแกะสลักหิน การหล่อทองเหลือง การถอดพิมพ์จากร่างกายมนุษย์ หรือกระบวนการแกะสลักไม้ซึ่งการนำความแตกต่างของวัสดุและวิธีการมาผสมผสานกัน ผู้ทำวิทยานิพนธ์ต้องออกแบบและควบคุมสัดส่วน ปริมาณของเทคนิคให้มีความสมดุลซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผลงานเกิดความเป็นเอกภาพภายใต้ความแตกต่างของ กระบวนการสร้างรูปเทพเจ้า

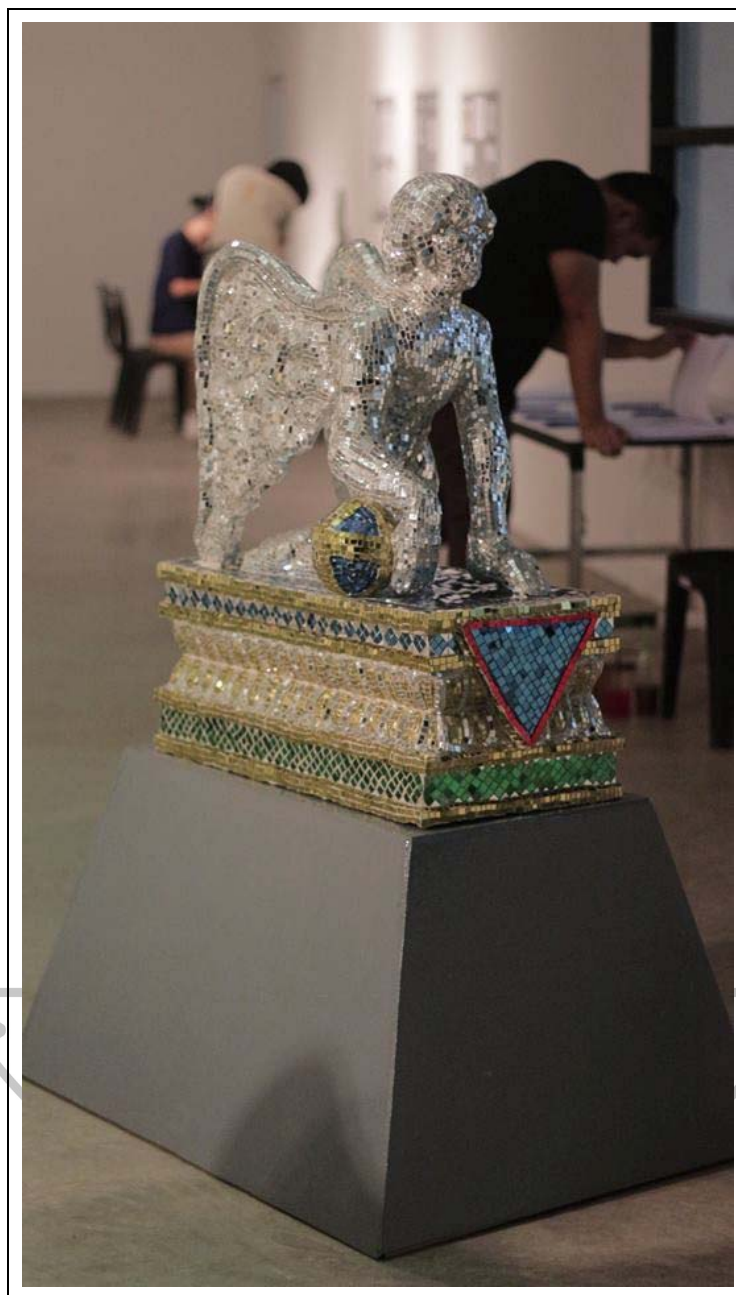
ถึงแม้ว่าผลงานชิ้นนี้จะมีความหลากหลายทั้งวิธีการและวัสดุ แต่ความแตกต่างนี้เองที่ทำให้ผลงานเสียสภาวะได้ต่อกันในเชิงกระบวนการ ความมากเกินไปของเทคนิคทำให้ลดทอนความพิเศษของกระบวนการต่าง ๆ ที่มาใช้ในการประกอบสร้างผลงาน ซึ่งผู้วิทยานิพนธ์จะปรับปรุงรูปแบบผลงานให้มีรูปแบบที่กระชับเพื่อแสดงเป้าหมายที่ชัดเจนและครอบคลุมต่อเนื้อหาและความสำคัญในผลงานชิ้นถัดไป

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 144 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2 ภาพที่ 1

ชื่อ	ไทรทศอัปสรจำแลง
เทคนิค	ไฟเบอร์กลาสประดับกระจกสี
ขนาดกว้าง	76 x 70 x 80 เซนติเมตร

ภาพที่ 145 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2 ภาพที่ 2

ชื่อ	ไทรทศอัปสรจำแลง
เทคนิค	ไฟเบอร์กลาสประดับกระจกสี
ขนาด	76 x 70 x 80 เซนติเมตร

ผลงาน “ไตรทศอัปสรจำแลง” เกิดขึ้นจากการประมวลผลทางความคิดที่ได้มาจาก ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในสมัยรัชกาลที่ 3 ซึ่งในสมัยนั้นมีการนำเอาช่างชาวจีนเข้ามาในประเทศไทย ช่างชาวจีนเหล่านั้นได้เป็นแรงงานในการก่อสร้างสถาปัตยกรรมต่าง ๆ เช่นวัด เจดีย์ อาคาร บ้านเรือน เป็นต้น นอกจากนี้ในสมัยรัชกาลที่ 3 มีความเจริญในการค้าขายทางเรือสำเภากับประเทศ จีน จึงมีการนำเข้าสินค้าต่าง ๆ ทำให้เกิดการหลั่งไหลและการผสมผสานกันทางวัฒนธรรม ช่างใน สมัยนั้นได้นำเอารูปแบบศิลปะของจีนมาผสมผสานกับรูปแบบของศิลปะไทย เช่น สถาปัตยกรรม และเจดีย์ที่วัดโพธิ์ ตึกตุงจีนที่กระจายอยู่ตามวัดต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร หรืออาคารบ้านเรือนใน ย่านชุมชนเขาวราช กระบวนการผสมผสานที่เกิดขึ้นทำให้ความแตกต่างทางรูปแบบเกิดความ เป็นเอกภาพ (Unity) ซึ่งความเป็นเอกภาพนั้นเกิดขึ้นจากจังหวะและสัดส่วนที่เหมาะสม

ในผลงานชิ้นที่ 2 ผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้นำเอารูปแบบของเทพเจ้าทางตะวันตกมา ผสมผสานกับรูปแบบเทคนิคและวิธีการแบบช่างไทย เพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการผสมผสาน ศิลปะและวัฒนธรรมที่ต่างกััน ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ใช้วัสดุและวิธีการที่น้อยลงจาก ผลงานชิ้นที่หนึ่ง เพื่อให้ผลทางกระบวนการเด่นชัดและตรงเป้าหมายที่สุด

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ภาพที่ 146 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3 ภาพที่ 1

ชื่อ	เศียรสยามข้ามมหรณพ
เทคนิค	ไฟเบอร์กลาส ประกอบของเล่น
ขนาด	72 x 38 x 188 เซนติเมตร

ภาพที่ 147 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3 ภาพที่ 2

ชื่อ	เศียรสยามข้ามมรรณพ
เทคนิค	ไฟเบอร์กลาส ประกอบของเล่น
ขนาด	72 x 38 x 188 เซนติเมตร

ผลงานชิ้นนี้เกิดขึ้นจากความรู้สึกสะท้อนใจต่อโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุตามแหล่งโบราณสถานต่าง ๆ ที่ผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล เช่น อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ซึ่งผู้ทำวิทยานิพนธ์พบว่าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุในประเทศไทยได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก สาเหตุนั้นเกิดขึ้นจากการลักลอบนำวัตถุโบราณออกนอกประเทศในเชิงการค้า เศียรพระพุทธรูปเป็นวัตถุโบราณที่นิยมมากในตลาดนักท่องเที่ยวตะวันตก ดังนั้นการลักลอบตัดเศียรพระพุทธรูปตามแหล่งโบราณคดีต่าง ๆ จะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ในการศึกษาประวัติศาสตร์หลักฐานนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจต่อสังคมอดีต การทำลายโบราณสถานและ ลักลอบค้าวัตถุโบราณส่งผลกระทบต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ของไทยต่อไปในอนาคต

ผลงาน “เศียรสยามข้ามมหรณพ” ได้นำเอาข้อมูลรูปแบบมาจากพระพุทธรูปปางเปิดโลก ที่เจดีย์วัดเจ็ดแถว อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ซึ่งพระพุทธรูปที่วัดเจดีย์เจ็ดแถวถูกสกัดหรือตัดเศียรไปทั้งหมด เหลือไว้แต่เพียงช่วงลำตัว ผู้ทำวิทยานิพนธ์เกิดความรู้สึกสะท้อนใจและต้องการเรียกร้องให้สังคมหันมาสนใจปัญหาเหล่านี้ จึงสร้างผลงานที่แสดงสภาวะความแตกต่างกันทั้งด้านวัสดุและรูปแบบของพระพุทธรูป

เมื่อรูปเคารพถูกตัดเปลี่ยนหรือแทนที่ด้วยวิธีการที่แตกต่างไปจากเดิม ผู้รับชมผลงาน จะเกิดการตั้งข้อสงสัยถึงความไม่สมบูรณ์ในรูปเคารพ และนำผู้ชมผลงานไปสู่การรับรู้เชิงความหมายและภาษาทางศิลปะ

บทที่ 5

สรุป

มนุษย์สร้างรูปเทพเจ้าเพื่อตอบสนองประเด็นทางความคิดในแต่ละยุคสมัย สภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมจึงเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อแนวคิดในการสร้างรูปเคารพ รูปแบบและความหลากหลายล้วนเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงยุคสมัย ดังนั้นเราสามารถเรียนรู้ประวัติศาสตร์ทั้งในเชิงความเชื่อ สภาพสังคมและวัฒนธรรมได้ด้วยการศึกษาจากรูปเทพเจ้า รูปแบบเทพเจ้าแฝงไปด้วยองค์ความรู้ของสังคมในแต่ละช่วงสมัย ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์เชิงศิลปะได้อย่างดีเยี่ยม

การสร้างสรรค์ผลงานในวิทยานิพนธ์ชุด รูปเทพเจ้าในศิลปะร่วมสมัย ผู้ทำวิทยานิพนธ์เล็งเห็นปัญหาและความสำคัญต่อหลักฐานต่าง ๆ ที่จะป็นสิ่งยืนยันการมีอยู่ของชุมชน ภูมิปัญญา และความรู้ความสามารถของผู้คนในอดีต ซึ่งในฐานะของศิลปินจึงมีหน้าที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะเพื่อแสดงให้เห็นคุณค่า ความงาม และองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดผ่านรูปแบบของเทพเจ้า ผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้อาศัยความรู้จากการเก็บข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ ภาพถ่าย รวมถึงการลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามโบราณสถานและพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปเป็นสาระสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ในระยะแรกผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้พบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรูปเทพเจ้าเป็นจำนวนมาก การจัดสรรข้อมูลยังไม่สามารถแจกแจงหรือทำความเข้าใจในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประมวลทางความคิดจึงยังไม่ชัดเจนพอที่จะทำให้เป้าหมายมีความนุ่มลึกในเนื้อหาและสาระสำคัญของวิทยานิพนธ์

2. เมื่อสามารถจัดระเบียบและทำความเข้าใจต่อภาพรวมทางประวัติศาสตร์ของรูปเทพเจ้าได้แล้ว ผู้ทำวิทยานิพนธ์เล็งเห็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของเทพเจ้า กระบวนการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นถูกนำมาเป็นข้อมูลในสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 2 ผลงานแสดงออกถึงสถานะความเป็นเอกภาพตามเป้าหมายที่วางไว้ แต่ผู้ทำวิทยานิพนธ์ใช้ข้อมูลมาเป็นเงื่อนไขในการทำงาน

มากเกินไป ผู้ทำวิทยานิพนธ์ขาดทัศนคติที่ชัดเจน ผลงานจึงแสดงสภาวะหรือโหมดอารมณ์ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

3. ผลงานชิ้นที่สามของวิทยานิพนธ์ นับว่าเป็นการผสมผสานความคิด ความรู้สึก และรูปแบบได้เป็นระบบชัดเจน ทั้งในเชิงเป้าหมายและการนำเสนอ แต่ผลงานชิ้นนี้กลับตีกรอบการรับรู้เชิงศิลปะมากเกินไป ด้วยการเล่าเรื่องผ่านวัสดุและวิธีการแบบสำเร็จรูป ผู้ชมจึงไม่เกิดสภาวะหยุดคิดหรือประมวลผลในสิ่งที่เห็น ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะถูกพัฒนาในผลงานชุดต่อไปในอนาคต

สุดท้ายนี้ผู้ทำวิทยานิพนธ์มีความมุ่งหมายว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเผยให้เห็นข้อมูลและความสำคัญของรูปเทพเจ้า ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษารูปแบบและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเทพเจ้าในประวัติศาสตร์ ผู้ทำวิทยานิพนธ์ต้องการให้ผลงานประติมากรรมทั้ง 3 ผลงานสามารถกระตุ้นเตือนผู้คนในสังคมปัจจุบันให้เล็งเห็นคุณค่า ความงามและองค์ความรู้ที่เกิดจากรูปแบบของเทพเจ้าจากอดีตมาจวบจนถึงปัจจุบัน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กิตติ โล่ห์เพชรรัตน์. **ขอมโบราณ**. กรุงเทพฯ: ก้าวแรก, 2556.

คอสมอล. **สัตว์พิสดารจากเทพนิยาย**. กรุงเทพฯ: ไทยควอลิตี้บุ๊ก, 2556.

เชษฐ ติงสัญชสี. **ประวัติศาสตร์ศิลปะอินเดียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้**. กรุงเทพฯ: มิวเซียมเพรส 2558.

ตำนานศาสนา. **พราหมณ์**. เข้าถึงเมื่อ 2 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.dusit.ac.th/department/culture/ch18.htm>

ทศพล จังพานิชย์กุล. **พระพุทธรูปมรดกล้ำค่าเมืองไทย**. กรุงเทพฯ: บริษัท คอมมา ดีไซน์แอนด์พรินท์จำกัด, 2546.

นายกรเพชร. **บุคลาธิษฐาน: การใช้โวหารในวรรณกรรม**. เข้าถึงเมื่อ 3 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/129742>

บ้านจอมพระ. **พระเจ้าชัยวรมันที่ 7**. เข้าถึงเมื่อ 11 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.baanjompra.com/webboard/thread-2605-1-1.html>

ผู้จัดการ ออนไลน์. **Category**. เข้าถึงเมื่อ 11 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/CelebOnline/ViewNews.aspx?NewsID=9560000000016>

พันทิพย์. **[อิสลาม] เครื่องหมาย "จันทร์เสี้ยว"**. เข้าถึงเมื่อ 4 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://topicstock.pantip.com/religious/topicstock/2010/12/Y10017788/Y10017788.html>

พิริยะ ไกรฤกษ์. **รากเหง้าแห่งศิลปะไทย**. กรุงเทพฯ: ริเวอร์ บุ๊คส์, 2555.

โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย. **สัญลักษณ์ศาสนาคริสต์**. เข้าถึงเมื่อ 11 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.suriyothai.ac.th/th/node/5274>

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. **พระโคตมพุทธเจ้า**. เข้าถึงเมื่อ 4 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/พระโคตมพุทธเจ้า>

_____. **ศิลปะยุคกรีก**. เข้าถึงเมื่อ 4 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ศิลปะยุคกรีก>

ศิริ ผาสุก. **ประติมากรรมยุคขอม**. กรุงเทพฯ: ดวงแก้ว, 2544.

ส. พลายน้อย [นามแฝง]. **สัตวนิยาย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อัปซี, 2555.

สถาบันเผยแผ่ข้อมูลอาลุลบัยต. **ศาสนาที่มีอยู่บนโลกนี้**. เข้าถึงเมื่อ 3 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://quran.al-shia.org/th/ahlulbayt-quran/061.htm>

สันติ เล็กสุขุม. **ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย [ฉบับย่อ]**. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, 2552.

สำนักข่าวเจ้าพระยา. **การปกครองโดยพระมหากษัตริย์**. เข้าถึงเมื่อ 4 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.chaoprayanews.com/2009/05/05/การปกครอง-ระบอบกษัตริย์/>

สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. **ผู้ชาย ข้าว ผู้ขวัญชานา**. เข้าถึงเมื่อ 11 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://download.clib.psu.ac.th/datawebclib/exhonline/Khwuankhoa/page08.html>

Dhammathai. **มหาบุรุษ ลักษณะ ๓๒ ประการ**. เข้าถึงเมื่อ 6 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.dhammathai.org/buddha/g11.php>

Diwali shop. **ตุ๊กตาผ้าพระคเณศเด็กน้อย ศิลปะเบงกอล นำเข้าจากประเทศอินเดีย**. เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.diwalishopth.com/ตุ๊กตาผ้าพระคเณศเด็กน้อย-ศิลปะเบงกอล-นำเข้าจากประเทศ-67507.product>

DR.KNOW. **ทวยเทพและตำนานสัตว์ประหลาด กรีก-โรมัน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อีปซี, 2557.

Free Movies Super HD. **Wrath of the Titans สงครามมหาเทพพิโรธ**. Accessed July 5, 2016. Available from http://freemovie-shd.blogspot.com/2013_03_01_archive.html

Jakapun. **หลวงพ่อดองคำได้ชื่อว่าเป็นพระพุทธรูปทองคำที่ใหญ่ที่สุดในโลก**. เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://jakapun.namjai.cc/d2015-10.html>

Pantip ศาสนา. **คิดถึงการตูนเรื่อง Saint Young Men ครับ มีพระเยซูกับพระพุทธเจ้าเป็นตัวละคร**. เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://topicstock.pantip.com/religious/topicstock/2010/12/Y10036095/Y10036095.html>

Prachatai. ชนศ อ่าวสินธุ์ศิริ. **Zhang Huan – Berlin Buddha : ศิลปะแห่งความเป็นอนัตตาและการเข้าถึงสังขาร**. เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559 เข้าถึงได้จาก <http://prachatai.com/journal/2016/03/64362>

Postjung. **เทศกาลรอยสักระดับโลก ที่เมืองจีน เพื่อคนรักศิลปะการสักร่างกาย**. เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://board.postjung.com/923379.html>

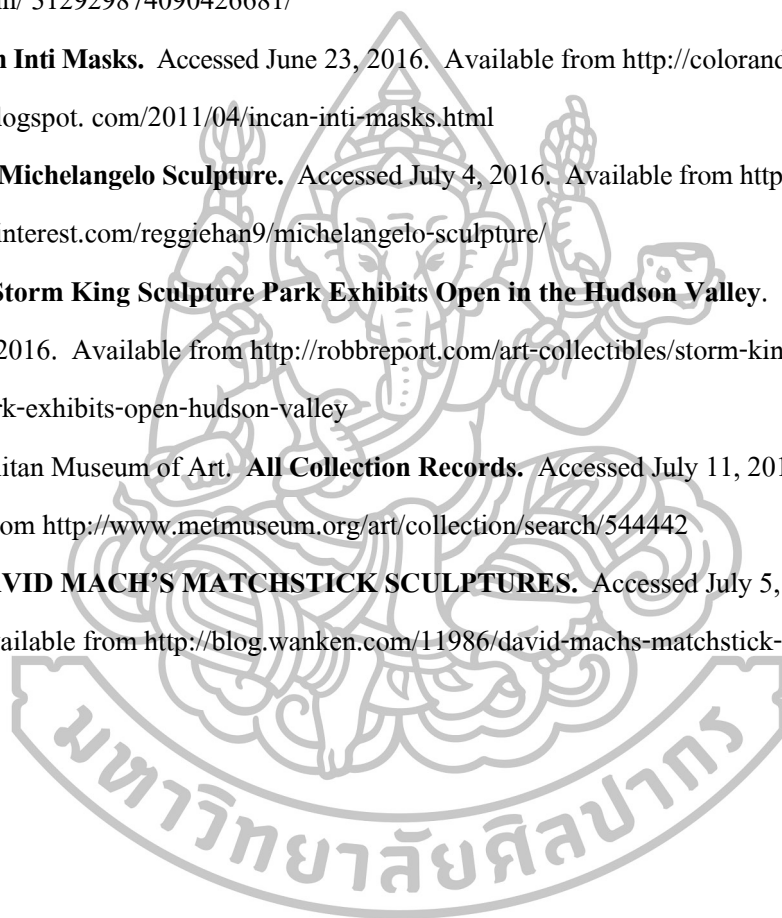
ภาษาต่างประเทศ

Ancient History Encyclopedia. **Hinduism**. Accessed July 3, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/markgrago/hinduism/>

- Beautifulbizarre. **MASAO KINOSHITA, BETWEEN GODS AND ÉCORCHÉS**. Accessed July 11, 2016. Available from <https://beautifulbizarre.net/2014/06/21/masao-kinoshita-gods-ecorches/>
- Bharatkalyan97. **Bharatkalyan97 A homage to Hindu civilization**. Accessed July 4, 2016. Available from <http://bharatkalyan97.blogspot.in/?view=snapshot>
- Elixir of knowledge. **History mystery: Shiva - God of Dravidians or Aryans?**. Accessed July 2, 2016. Available from <http://www.elixirofknowledge.com/2013/11/history-mystery-shiva-god-of-dravidians.html>
- Featherofme. **Masao Kinoshita – Anatomical Sculptures of Mythical Creatures**. Accessed July 11, 2016. Available from <http://www.featherofme.com/masao-kinoshita-anatomical-sculptures-of-mythical-creatures/>
- Geyserofawesome. **Japanese artist Masao Kinoshita**. Accessed July 11, 2016. Available from <http://geyserofawesome.com/post/60416331601/japanese-artist-masao-kinoshita-creates-awesome>
- Historical Pictures of Christianity. **Mayan Serpent Sun God**. Accessed June 24, 2016. Available from http://historical.benabraham.com/html/mayan_serpent_sun_god.html
- Hub Pages. **Where to See Ancient Egyptian Artifacts Outside of Egypt**. Accessed July 4, 2016. Available from http://hubpages.com/travel/Where-to_see-Ancient-Egyptian-Artifacts-Outside-of-Egypt#
- Introduction to Anthropology. **Ancient Women and Art**. Accessed July 5, 2016. Available from <http://anthropology.msu.edu/anp203h-fs13/2013/11/05/ancient-women-and-art>
- Los Angeles Time. Culture Monster. **Is Portland's Hindu statue a looted antiquity?**. Accessed July 4, 2016. Available from <http://latimesblogs.latimes.com/culturemonster/2009/01/hindu-god-ganes.html>
- Pinterest. **Bronze Greek**. Accessed July 5, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/pin/424816177330843595/>
- _____. **Budha, Japan**. Accessed July 5, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/pin/429179039471663019/>

- Pinterest. **Budha, Siam.** Accessed July 5, 2016. Available from https://www.pinterest.com/search/pins/?q=Budha%20siam&rs=typed&0=Budha%7Ctyped&1=siam%7Ctyped&remove_refine=saen%7Ctyped
- _____. **Devid Mach.** Accessed July 12, 2016. Available from <http://blog.wanken.com/11986/david-machs-matchstick-sculptures>
- _____. **Gandhara Art.** Accessed July 4, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/search/pins/?rs=ac&len=2&q=gandhara%20art&etslf=5027&eq=Gandhara&0=gandhara%7Cautocomplete%7C1&1=art%7Cautocomplete%7C1>
- _____. **Gandhara, Gupta.** Accessed July 5, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/search/pins/?q=gupta%20art&rs=rs&etslf=20696&eq=&0=gupta%7Crecentsearch%7C1&1=art%7Crecentsearch%7C1>
- _____. **Ganesha khmer.** Accessed July 5, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/pin/132011832806610301/>
- _____. **Greek Art.** Accessed July 4, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/search/pins/?q=greek%20art&rs=typed&0=greek%7Ctyped&1=art%7Ctyped>
- _____. **Greek sculpture.** Accessed July 11, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/pin/315252042644768920/>
- _____. **Gold Mayan.** Accessed July 5, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/pin/81416705735286842/>
- _____. **Gold Egypt.** Accessed July 5, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/pin/464785624022743647/>
- _____. **India sculpture.** Accessed July 6, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/pin/482166703836238434/>
- _____. **Ivory God.** Accessed July 5, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/pin/23643966772798309/>
- _____. **Minoan Art.** Accessed July 5, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/pin/458663543282473181/>
- _____. **Tutankhamun.** Accessed July 4, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/search/pins/?rs=ac&len=2&q=tutankhamun&etslf=21328&eq=Tutan&0=tutankhamun%7Cautocomplete%7C>

- Pinterest. **Venus**. Accessed July 5, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/search/pins/?q=Venus&rs=typed&0=Venus%7Ctype>
- _____. **Wood African**. Accessed July 5, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/pin/267612402837145114/>
- _____. **Wood Egypt**. Accessed July 5, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/pin/312929874090426681/>
- Rachel. **Incan Inti Masks**. Accessed June 23, 2016. Available from <http://colorandcollage.blogspot.com/2011/04/incan-inti-masks.html>
- Reggie Han. **Michelangelo Sculpture**. Accessed July 4, 2016. Available from <https://www.pinterest.com/reggiehan9/michelangelo-sculpture/>
- Robbreport. **Storm King Sculpture Park Exhibits Open in the Hudson Valley**. Accessed July 5, 2016. Available from <http://robbreport.com/art-collectibles/storm-king-sculpture-park-exhibits-open-hudson-valley>
- The Metropolitan Museum of Art. **All Collection Records**. Accessed July 11, 2016. Available from <http://www.metmuseum.org/art/collection/search/544442>
- Wanken. **DAVID MACH'S MATCHSTICK SCULPTURES**. Accessed July 5, 2016. Available from <http://blog.wanken.com/11986/david-machs-matchstick-sculptures/>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นาย คมกฤษ เทพเทียน
เกิด	8 พฤศจิกายน 2528
ที่อยู่	375/7 ม.2 ต.สามเรือน อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา 13160 โทรศัพท์ 099-1545314 E-mail: komkrit.tap@gmail.com
ประวัติการศึกษา	<p>พ.ศ. 2546 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี</p> <p>พ.ศ. 2550 ระดับปริญญาตรี ภาควิชาจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p> <p>พ.ศ. 2555 ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาสาขาวิชาทัศนศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร</p>
เกียรติประวัติ	<p>พ.ศ. 2545 รางวัลที่ 3 ประเภทองค์ประกอบศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี รางวัลที่ 3 ประเภทสถาปัตยกรรมไทย วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี รางวัลชมเชย ประเภทลายรดน้ำ วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี</p> <p>พ.ศ. 2549 เกียรติบัตรนักศึกษาดีเด่นปีการศึกษา 2549 สาขาพัฒนาเยาวชนและบำเพ็ญประโยชน์ ภาควิชาจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p> <p>พ.ศ. 2550 เกียรติบัตรนักศึกษาดีเด่นปีการศึกษา 2550 สาขาพัฒนาเยาวชนและบำเพ็ญประโยชน์ ภาควิชาจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p> <p>พ.ศ. 2551 ทุนการศึกษา Yong Thai Artist Award 2008</p> <p>พ.ศ. 2558 กองทุนส่งเสริมการศึกษาฯ มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประจำปี 2558</p>

แสดงผลงาน

- พ.ศ. 2547 นิทรรศการศิลปะนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี
- พ.ศ. 2548 นิทรรศการประติมากรรมขนาดเล็ก ครั้งที่ 1 อาคารเฮอร์วันทาวเวอร์
กรุงเทพฯ
- พ.ศ. 2549 นิทรรศการ New mini ๆ ๆ art Hof Art Gallery กรุงเทพฯ
- พ.ศ. 2550 นิทรรศการ ศิลปกรรมรุ่นใหม่ ครั้งที่ 24 หอศิลป์เจ้าฟ้า กรุงเทพฯ
นิทรรศการ ประติมากรรมขนาดเล็ก ครั้งที่ 2 สยามเซ็นเตอร์ กรุงเทพฯ
นิทรรศการแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550
ภาควิชาจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ณ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ.
- พ.ศ. 2551 นิทรรศการประติมากรรมขนาดเล็ก มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พ.ศ. 2554 นิทรรศการ โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการประติมากรรมหินทราย
หอศิลป์บรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์ นครปฐม
- พ.ศ. 2555 นิทรรศการถึงเวลา TIME IN ART Contemporary Art Exhibition
หอศิลป์วังท่าพระ กรุงเทพฯ
- พ.ศ. 2556 นิทรรศการ โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการประติมากรรมหล่อโลหะสำริด
หอศิลป์ PSG Art Gallery มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ กรุงเทพฯ
นิทรรศการ Sofar So Good หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. 2557 นิทรรศการประกวดประติมากรรมในวาระครบรอบ 25 ปี
บริษัท สุภาลัย จำกัด (มหาชน)
- พ.ศ. 2558 นิทรรศการศิลปกรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ 60 พรรษา
โดย ภาควิชาศิลปกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- พ.ศ. 2559 Diversity Voice Thesis Exhibition โครงการนิทรรศการวิทยานิพนธ์ของ
นักศึกษาปริญญาโทภาควิชาประติมากรรม คณะจิตรกรรมประติมากรรม
และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประจำปีการศึกษา 2558 ณ หอศิลป์ศาลา
ไทยยานยนต์มีตชูบิชิ สุขุมวิท 87 อ่อนนุช กรุงเทพฯ

กิจกรรมและประสบการณ์ที่สำคัญ

- พ.ศ. 2550 ประติมากรรมมหาวิทยาลัยโลก กรุงเทพฯ
- พ.ศ. 2554 โครงการร่วมมือประติมากรรมกับชุมชน 8 สถาบัน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พ.ศ. 2555 Erciyes International Snow Sculpture Symposium 2012 Kayseri Turkey
- พ.ศ. 2556 โครงการศิลปกรรมนานาชาติ ครั้งที่ 1 มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก
โครงการประติมากรรมหินแกรนิต นานาชาติเสด็จ ครั้งที่ 1
สวนนาซากาแฟเทพเสด็จ ดอยสะเก็ด เชียงใหม่
- พ.ศ. 2557 ผู้ช่วยสอน ภาควิชาประติมากรรม คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์พิเศษ ภาควิชาศิลปกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- พ.ศ. 2558 อาจารย์พิเศษ ภาควิชาศิลปกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เทศกาลประติมากรรมทรายเวียงจันทร์ ครั้งที่ 1 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- พ.ศ. 2559 อาจารย์พิเศษ ภาควิชาศิลปกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อาจารย์พิเศษ สาขาประติมากรรม คณะศิลปวิจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์